

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет _____ *інститут економіки та бізнес-освіти*
Кафедра _____ *фінансів і бухгалтерського обліку*
Спеціальність _____ *072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»*
Форма навчання _____

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри _____
(підпис) _____ (Прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2024 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ**

1. Тема роботи _____ *Інвестиційна привабливість підприємства та система її оцінки*

Керівник роботи _____ *Смирна Ольга Володимирівна, к.е.н.*
затверджені наказом закладу вищої освіти від «25» жовтня 2024 р. № 729-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «31» грудня 2024 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1.

Теоретичні та методологічні основи управління
Інвестиційної привабливістю підприємства

Розділ 2.

Оцінка інвестиційної привабливості
ПрАТ «Центральний ГЗК»

Розділ 3.

Рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості
ПрАТ «Центральний ГЗК»

Об'єкт дослідження: процес управління інвестиційною привабливістю

ПрАТ «Центральний ГЗК»

Предмет дослідження: інвестиційна привабливість підприємства

Мета кваліфікаційної роботи:

проаналізувати стан інвестиційною привабливістю базового підприємства

та розробити рекомендації щодо її підвищення у майбутніх періодах

5. Дата видачі завдання « 01 » жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів МДР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1	до 20.10.2024	18.10.2024р. виконано
2	Підготовка розділу 2	до 10.11.2024	08.11.2024р. виконано
3.	Підготовка розділу 3	до 01.12.2024	29.11.2024р. виконано
4	Отримання відгуку від наукового керівника	до 26.12.2024	25.12.2024р. виконано
5	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 31.12.2024	30.12.2024р. виконано
6	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 04.01.2025	Реєстраційний № ____ « » 2025 р.
7	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 10.01.2025	виконано
8	Підготовка до захисту в ЕК	до 15.01.2025	виконано

Завдання підготував науковий керівник

(підпис)

Смирна О.В.

(прізвище та ініціали)

Завдання одержав

(підпис)

Нетупська Ю.Ю.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Нетупська Ю.Ю. Інвестиційна привабливість підприємства та система її оцінки (за матеріалами ПрАТ «Центральний ГЗК»). – Рукопис.

Кваліфікаційна магістерська робота за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Державний університет економіки і технологій. Кривий Ріг, 2025.

Кваліфікаційна робота присвячена вирішенню теоретичних та практичних питань оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Визначено сутність інвестиційної привабливості та чинників, що на неї впливають, розглянуто існуючі методи аналізу інвестиційної привабливості підприємства, а також визначено методи управління інвестиційною привабливістю суб'єкта господарювання

Проаналізовано стан інвестиційної привабливості економіки України за останні роки. Проведено оцінку інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК»: надано загальну характеристику підприємства та проаналізовано його фінансовий стан за складовими: фінансової стійкості, ліквідності, рентабельності та ділової активності, досліджено інвестиційну привабливість на основі матричної моделі.

Розроблено рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК». Обґрунтовано заходи щодо формування чистого прибутку ПрАТ «Центральний ГЗК» та покращення його фінансового стану.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, фактори інвестиційної привабливості, показники інвестиційної привабливості підприємства, оцінювання, матрична модель, інтегральний показник.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Поняття інвестиційної привабливості підприємства та фактори, що її визначають	6
1.2. Методи оцінки інвестиційної привабливості підприємства	17
1.3. Методи управління інвестиційною привабливістю суб'єкта господарювання	28
Висновки до розділу 1	36
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРАТ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГЗК»	38
2.1. Аналіз інвестиційної привабливості економіки України	38
2.2. Характеристика основних фінансових показників ПрАТ «Центральний ГЗК»	49
2.3. Оцінка інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК»	61
Висновки до розділу 2	73
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРАТ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГЗК»	77
3.1. Обґрунтування та обрахунок заходів щодо формування чистого прибутку ПрАТ «Центральний ГЗК»	77
3.2. Рекомендації з покращення фінансового стану ПрАТ «Центральний ГЗК»	87
Висновки до розділу 3	97
ВИСНОВКИ	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	106
ДОДАТКИ	

ВСТУП

В умовах сучасної економіки одним із основних пріоритетів для забезпечення сталого розвитку та зміцнення позицій підприємств на ринку є активізація інвестиційних процесів. При цьому, інвестиційна привабливість виступає ключовим фактором, оскільки її динаміка залежить від здатності підприємства відповідати вимогам потенційних інвесторів.

Інвестори, які вкладають капітал та інші активи в українські компанії, мають бути впевнені у правильності вибору ділового партнера, а також у збереженні й ефективному використанні інвестованих ресурсів. Тому для ухвалення грамотних управлінських рішень важливо вміти точно аналізувати фінансовий стан підприємства, куди плануються інвестиції. Основним інструментом для оцінки ефективності інвестиційної діяльності є аналіз, який дозволяє оцінити інвестиційну привабливість підприємства та обґрунтувати доцільність вкладання інвестиційних ресурсів.

З іншого боку, підприємство також зацікавлене у підвищенні своєї інвестиційної привабливості, оскільки кожен суб'єкт господарювання прагне розвивати виробництво, підвищувати конкурентоспроможність та освоювати нові ринки. У цьому контексті оцінка інвестиційної привабливості є надзвичайно важливою для підприємства як об'єкта інвестування, оскільки вона дозволяє визначити умови, за яких інвестор готовий вкласти свої кошти саме в це підприємство. Це, в свою чергу, створює основу для прийняття управлінських рішень щодо інвестування.

Розвитку теоретичних та практичних засад оцінки інвестиційної привабливості підприємства присвячені праці таких провідних зарубіжних та вітчизняних дослідників, як Л.М. Алексеєнко, І.О. Бланка, Н.Ю. Брюховецької, П.І. Гайдуцького, В.М. Гриньової, Г.І. Дібніса, С.С. Донцова, К.В. Измайлової, В.В. Ковальова, В.О. Коюди, М.Н. Крейніної, М. Портера, С.Ф. Покропивного, Ю.І. Прилипка, С.В. Серебрякова, Ю.П. Соловйова, Н.Г. Типенко, М.Г. Чумаченка, У. Шарпа, Д.В. Шияна, С.В. Юхимчик та інших.

Проте слід відмітити, що на сьогоднішній день як вітчизняні, так і зарубіжні економісти та практики ще не виробили єдиного підходу до вибору критеріїв і системи показників для оцінки інвестиційної привабливості підприємств. Це ускладнює прийняття рішень потенційними інвесторами щодо доцільності вкладення коштів у певні об'єкти. Крім того, відсутня єдність у питаннях створення моделі інтегрального показника, що також необхідно для прийняття таких рішень. Непослідовність у виборі фінансових показників, їх обмежений і різноманітний склад та зміст знижують достовірність і об'єктивність оцінки, а також недостатньо враховують специфіку фінансово-господарської діяльності підприємств в Україні.

Метою кваліфікаційної роботи є проаналізувати стан інвестиційною привабливістю базового підприємства та розробити рекомендації щодо її підвищення у майбутніх періодах. Для досягнення мети в роботі передбачається вирішення наступних задач:

визначити економічну сутність інвестиційної привабливості підприємства та фактори, що впливають на неї;

дослідити існуючі методики аналізу інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання;

розглянути основні підходи до управління інвестиційною привабливістю підприємства;

охарактеризувати сучасний стан інвестиційної привабливості економіки України;

проаналізувати основні фінансові показники і тенденції розвитку ПрАТ «Центральний ГЗК»;

оцінити інвестиційну привабливість базового підприємства;

обґрунтувати заходи щодо формування чистого прибутку ПрАТ «Центральний ГЗК»;

розробити рекомендації щодо покращення фінансово стану базового підприємства.

Предметом дослідження дипломної роботи є інвестиційна привабливість

підприємства. Об'єктом дослідження виступає процес управління інвестиційною привабливістю приватного акціонерного товариства «Центральний ГЗК».

В процесі виконання кваліфікаційної роботи були використані такі методи і прийоми дослідження, як збір, групування, обробка інформації, графічний, аналітичний та описовий, а також спеціальні методи та прийоми фінансового аналізу: горизонтальний, вертикальний, порівняльний, метод коефіцієнтів.

Отримані в процесі дослідження теоретичні та практичні результати сприяють вирішенню проблеми підвищення інвестиційної привабливості підприємства на основі удосконалення структури його капіталу. Наукову новизну магістерської роботи визначає таке положення:

удосконалено

визначення інвестиційної привабливості як характеристики фінансово-господарської та управлінської діяльності суб'єкта господарювання, сукупність факторів, аналіз яких вказує на можливість вкладання коштів в той чи інший об'єкт і отримання певного ефекту від здійсненої операції

Практичне значення одержаних результатів полягає в опрацюванні теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо існуючих методик оцінки інвестиційної привабливості підприємства та особливостей їх застосування у сучасних умовах, виявлення та усунення негативних характеристик, що дозволить довести інвестору доцільність вкладання коштів в підприємство.

Наукові результати магістерського дослідження були оприлюднені на III Міжнародній науково-практичній конференції «Global trends in the development of educational systems», 21-24 січня 2025 р., Берген, Норвегія.

Ефективність подання інформації забезпечується за допомогою програм операційної системи Windows текстового редактору Microsoft Word та редактору електронних таблиць Microsoft Excel, а також засобів Internet.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття інвестиційної привабливості підприємства та фактори, що її визначають

Одним із ключових аспектів діяльності підприємств є інвестиційна діяльність. Щоб залучити інвестиційні ресурси, підприємство повинно відповідати певним критеріям і бути інвестиційно привабливим. Формування інвестиційної привабливості підприємства (ІПП) є необхідним для: забезпечення конкурентоспроможності продукції і підвищення її якості; структурної перебудови виробництва; створення необхідної сировинної бази для ефективної діяльності підприємств; вирішення соціальних проблем, так як інвестиції потрібні для забезпечення стабільного функціонування підприємств, що сприяє подальшому розширенню та розвитку виробництва; відновлення основних виробничих фондів; підвищення технічного рівня праці і виробництва та ін.

В економічній літературі немає єдиного підходу до визначення сутності поняття «інвестиційна привабливість підприємства». Це питання розглядали як вітчизняні, так зарубіжні дослідники, і відповідно, кожен з них має свою точку зору стосовно цього поняття.

Думки науковців дещо розрізняються, але в той же час й істотно доповнюють одна одну (табл. 1.1).

Зокрема, роботі Яковлева В.С. [30] інвестиційна привабливість підприємства – це сукупність характеристик його фінансово-господарської та управлінської діяльності, перспектив розвитку та можливостей залучення інвестиційних ресурсів. Цей підхід не враховує психологічний аспект, який відіграє важливу роль при виборі об'єкта інвестування.

**Тлумачення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» у
працях науковців**

Автор	Визначення
Л.М. Алексеєнко [1]	Узагальнена характеристика переваг та недоліків окремих суб'єктів інвестування з точки зору конкретного інвестора згідно зі сформованими ним критеріями
Г.В. Козаченко, О.М. Антипов, О.М. Ляшенко, Г.І. Дібніс [30]	Інтегральна характеристика підприємства як об'єкта майнового інвестування з позиції перспектив розвитку (динаміки обсягів продажу, конкурентоспроможності продукції), ефективності використання ресурсів і активів, їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості, а також значення низки неформалізованих показників
Н.П. Макарій [38]	Справедлива кількісна та якісна характеристика зовнішнього та внутрішнього середовища об'єкта
С.Ф. Покропивний [49]	Інтегрована фінансово-економічна оцінка тієї чи іншої фірми як потенційного об'єкта інвестування
С.В. Юхимчик, С.Д. Супрун [67]	Фінансово-майновий стан підприємства, ефективність використання його ресурсів, а також якісні характеристики: професійні здатності керівництва, галузева та регіональна приналежність підприємства, стадія життєвого циклу, добросовісність підприємства як партнера
В.А.Машкін [41]	Наявність таких умов інвестування, які впливають на переваги інвестора у виборі того або іншого об'єкта інвестування
В.А. Пахомов [46]	Сукупність характеристик, що дозволяє потенційному інвестору оцінити, наскільки той або інший об'єкт інвестицій привабливіше за інші для вкладення коштів
С.С. Донцов [22]	Набір характеристик фінансової стійкості і економічної ефективності підприємства
Н.Ю. Трясціна [55]	Комплекс показників діяльності підприємства, який визначає для інвестора область переважних значень інвестиційної поведінки
Е. Маленко, В. Хазанов [39]	Визначається рівнем доходу, який інвестор може одержати на вкладені кошти
В.Г. Федоренко [58]	"Економічний паспорт" підприємства, який містить дані про нього та його діяльність
А.П. Іванов, І.В. Сахарова, Е.Ю. Хрустальов [24]	Сукупність економічних і фінансових показників підприємства, що визначають можливість одержання максимального прибутку в результаті вкладення капіталу при мінімальному ризику вкладення коштів

Джерело: складено автором на основі [52]

На думку О.А. Верзакова [7] «інвестиційну привабливість підприємства слід розуміти як оціночну характеристику стану підприємства, що задовольняє вимогам інвестора та переконує його в доцільності вкладання коштів в даний об'єкт». Цей підхід не визначає, які саме оціночні показники вказують на інвестиційну привабливість.

Т.В. Майорова [37] вважає, що поняття «інвестиційна привабливість» тотожне поняттю «інвестиційне підприємство». На її думку, чим вище ефективність інвестицій, тим вищий рівень інвестиційної привабливості. Але це суперечливий висновок, оскільки ефективність можна отримати через деякий час і не завжди в матеріальному вигляді.

Одна із небагатьох авторів, хто підкреслює психологічну складову, є Є.А. Якименко [68]: «Інвестиційна привабливість – це ступінь ймовірності досягнення висунутих цілей інвестування, яка виражена в індивідуальних очікуваннях економічних агентів потенційних суб'єктів інвестиційного процесу».

В своїй роботі В.М. Колот [32] визначає інвестиційну привабливість як сукупність сприятливих інвестиційних і інноваційних умов і переваг, які принесуть інвестору додатковий прибуток і зменшать ризик вкладень.

Дослідивши наявні підходи щодо розуміння сутності інвестиційної привабливості підприємства, їх можна класифікувати та згрупувати за чотирма напрямками:

- інвестиційна привабливість як умова інвестування;
- інвестиційна привабливість як умова розвитку підприємства;
- інвестиційна привабливість як сукупність показників;
- інвестиційна привабливість як показник ефективності інвестицій.

Разом з тим підходи окремих науковців не можна однозначно віднести до тієї чи іншої групи, тому що вони містять ознаки деяких напрямів.

Таким чином, на нашу думку, інвестиційну привабливість доцільно розглядати як «сукупність факторів, аналіз яких вказує на можливість вкладання коштів в той чи інший об'єкт і отримання певного ефекту від здійсненої операції».

Тому, окрему увагу необхідно приділити факторам впливу на інвестиційну привабливість підприємства.

Слід відмітити, що інвестиційний клімат включає низку факторів (інституціональні, економічні, соціальні), що характеризують інвестиційний

процес на різних рівнях його реалізації (мікро-, мезо-, макрорівні) (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Фактори, що формують інвестиційну привабливість на різних рівнях економіки

Фактори	Рівень впливу		
	макрорівень	мезорівень	мікрорівень
Інституціональні	<ul style="list-style-type: none"> - внутрішня і зовнішня політична стабільність країни; - гарантія прав і свобод особи; - ступінь державного втручання в економіку країни; - торговельна політика країни; - рівень інтегрованості національного законодавства у світове правове поле; - стабільність господарського, фінансового та податкового права; - захист інтелектуальної власності у країні; - митна політика й участь і світових організаціях; - захист прав вітчизняних та іноземних інвесторів 	<ul style="list-style-type: none"> - внутрішня і зовнішня політична стабільність регіону; - гарантія прав і свобод особи; - ступінь державного втручання в економіку регіону (галузі); - підтримка малого та середнього бізнесу в регіоні (галузі); - торговельна політика регіону; - захист інтелектуальної власності у регіоні; - ступінь легкості отримання дозволів та підключення до комунікацій. 	<ul style="list-style-type: none"> - стабільність внутрішньої політики підприємства; - гарантія прав і свобод працівника; - ступінь державного втручання в економіку підприємства; - торговельна політика підприємства; - діяльність підприємства відповідно до чинного нормативно-правового законодавства; - розвиток комунікаційної мережі на підприємстві.
Економічні	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки й стабільність національної валюти; - темпи росту ВВП; - податки, тарифи, пільги; - можливість репатріації капіталів; - характеристика банківської системи та її послуг в економіці країни; - екологічна обстановка: вимоги стандартизації, квотування та штрафи в економіці країни; - валютні та фінансові ризики. 	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки регіону (галузі); - темпи росту ВРП; - вивчення потреб та ресурсів регіону (галузі); - інформаційна кампанія в регіоні (галузі); - екологічна обстановка: вимоги стандартизації, квотування та штрафи в економіці регіону (галузі); - характеристики місцевих ринків. 	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки підприємства; - темпи росту валової продукції підприємств; - норми середнього прибутку на підприємствах даного типу; - легкість та доступність кредитних ресурсів для підприємств; - фінансові ризики; - рівень інформаційного забезпечення та доступу до глобальних мереж; - вартість виробничих ресурсів.
Соціальні	<ul style="list-style-type: none"> - рівень соціального розвитку суспільства, соціальних умов та життя населення в країні; - толерантність суспільства відносно інших віросповідань і національностей у країні; - ступінь політичної активності населення в країні; - рівень криміногенності в країні; - рівень розвитку профспілкового руху в країні. 	<ul style="list-style-type: none"> - рівень соціального розвитку суспільства, соціальних умов та життя населення в регіоні; - ступінь політичної активності населення в регіоні; - рівень криміногенності в регіоні. - рівень розвитку профспілкового руху в регіоні. 	<ul style="list-style-type: none"> - рівень освіченості та кваліфікаційної підготовки робочої сили; - активність профспілок на підприємстві; - соціально-психологічний клімат на підприємстві; - стилі та форми управління на підприємстві.

Джерело: складено автором на основі [3,29,72]

Політичні фактори, які формують ділове середовище країни та впливають на можливості підприємств отримувати ключові ресурси для ефективної діяльності, з одного боку, свідчать про стабілізацію ситуації на підприємствах.

Це створює позитивні умови для структурних змін. Однак, з іншого боку, політична заполітизованість, нестабільність політичних процесів та невизначеність нормативно-правових основ економічної діяльності негативно позначаються на ефективності реалізації стратегічних програм розвитку підприємств.

Економічні фактори становлять основу функціонування галузей народного господарства та формують картину розподілу ресурсів на всіх рівнях економіки. Одним із найважливіших економічних чинників є несприятливий інвестиційний клімат, який загрожує реалізації інвестиційної стратегії в цілому. Тому для Уряду є критично важливим вжити заходів, спрямованих на підвищення інвестиційної привабливості українських підприємств. Позитивна динаміка макроекономічних показників, стабілізація курсу національної валюти та ефективна політика Уряду свідчать про можливість позитивних змін у цій сфері.

Соціальні фактори, в свою чергу, визначають основні умови економічного розвитку підприємств у конкретному соціумі.

Низка технологічних факторів має індикативний характер і вказує на основні причини негативних проявів у функціонуванні підприємств в економіці країни. В Україні існує нагальна потреба в масштабному оновленні основних фондів підприємств, яке повинно ґрунтуватися на принципах інноваційності. Для цього необхідно використовувати як міжнародний досвід, так і відновлювати національний механізм створення інноваційних технологій і техніки виробництва.

Різні автори виділяють різноманітні фактори, що впливають на цю ситуацію. Зокрема, Якименко Є.А. акцентує увагу на таких аспектах, як фінансовий стан, привабливість продукції, знос основних фондів та якість персоналу [68].

Яковлев В.С. визначає такі фактори, як політичні, правові, економічні і соціальні [30].

Бланк І.А. [3], Майорова Т.В. [37], Воробйов Ю.М., Воробйова О.І. [9] в

своїх працях говорять про п'ять основних показників: «важливість галузі, характеристики споживання продукції, рівень державного втручання, соціальна роль галузі, фінансові умови роботи галузі».

О.А. Верзакова [7] вважає, що «оцінку інвестиційної привабливості необхідно проводити на основі аналізу фінансової звітності». Вона визначає чотири групи показників: «виробничий потенціал, фінансові результати діяльності, інвестиційну активність і трудовий потенціал».

А.Л. Камінський пропонує «при оцінці інвестиційної привабливості розділити всі показники на два типи: інвестиційний потенціал (який містить у себе інфраструктурний, споживчий, виробничий, природно-ресурсний, трудовий і фінансовий потенціали) і інвестиційний ризик (складається із соціального, фінансового і екологічного ризиків)».

Таким чином, узагальнюючи погляди науковців, вважаємо за доцільне вдосконалити класифікацію чинників, що впливають на формування та розвиток сприятливої інвестиційної привабливості підприємств України, систематизуючи їх за низкою ознак (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Класифікація чинників, що впливають на формування та розвиток сприятливої інвестиційної привабливості підприємств

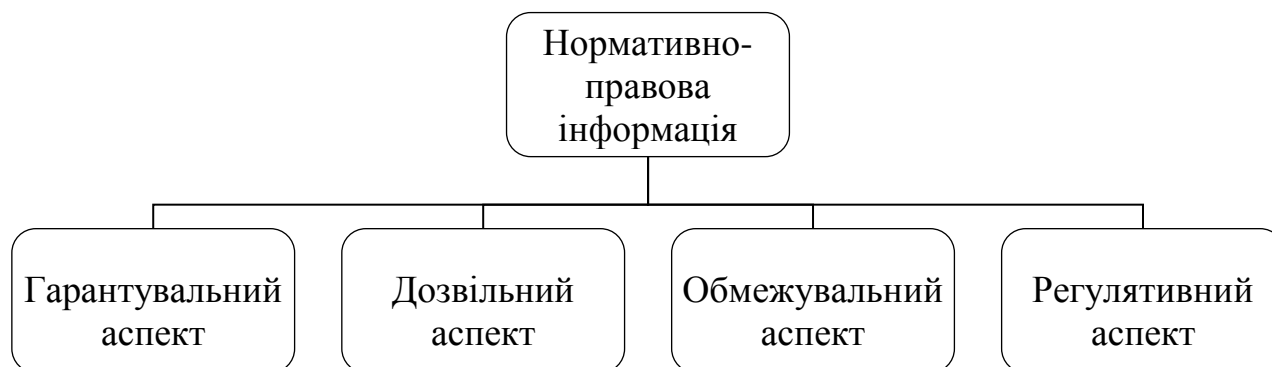
Ознака класифікації	Характеристика ознаки
за змістом	політичні, економічні, соціальні, технологічні;
за рівнями впливу	макрорівень, мезорівень, макрорівень;
за загальним характером впливу	інституціональні, економічні, соціальні;
за визначенням середовища	політико-правове середовище, економічне середовище, соціальне середовище;
за природою впливу	матеріальні, нематеріальні;
за терміном впливу	короткострокові, довгострокові.

Джерело: складено автором на основі [12,29]

Під час дослідження інвестиційної привабливості підприємств потенційні і реальні інвестори прагнуть отримати певні правові гарантії, пов'язані з реалізацією конкретного інвестиційного проекту, вивчити умови його реалізації, а також отримати інформацію про можливі правові наслідки

впровадження проекту.

З точки зору інформаційного забезпечення нормативно-правові документи можна поділити на групи, виходячи з аспектів, що впливають на прийняття інвестиційних рішень (див. рис. 1.1).

Рис. 1.1. Аспекти нормативно-правової інформації, що враховуються при прийнятті інвестиційних рішень

Джерело: складено автором на основі [48]

Розглянемо зміст кожного з аспектів. Головним є так званий гарантувальний блок, до якого належить Основний Закон – Конституція України.

Відповідно до статті 41 Конституції кожен має право володіти, користуватись і розпоряджатись своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної творчої діяльності. Конституція України гарантує, що «ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності, а також непорушність права приватної власності». Стаття 42 гарантує право «на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом».

Законодавчі гарантії не обмежуються лише наданням прав на ведення підприємницької діяльності або управління власністю. Вони також забезпечують захист підприємців та інвесторів від можливих втрат активів, що інвестуються, а також від потенційних втрат доходів. Крім того, законодавство акцентує увагу на дотриманні принципу чесності у підприємницькій діяльності та інвестуванні. Діючі норми права гарантують правовий захист майнових інтересів підприємців через запровадження адміністративної та кримінальної

відповідальності за порушення їхніх прав, а також регулюють дії державних контрольних органів, які можуть впливати на діяльність окремих підприємств (див. рис. 1.2). [64]

Рис. 1.2. Гарантувальний аспект інвестування у підприємства

Джерело: складено автором на основі [48]

Іншим важливим аспектом нормативно-правової інформації, який слід враховувати при контролі інвестиційної привабливості підприємства, є дозвільний аспект. У рамках державних гарантій для суб'єктів інвестиційної діяльності діють правові акти, які конкретизують ці гарантії, регламентуючи процедури інвестування [64].

Регламентація інвестиційної діяльності здійснюється через законодавче надання юридичних можливостей для суб'єктів інвестиційного процесу. Вона визначає коло осіб, які можуть здійснювати інвестиції, а також форми, в яких ця діяльність може проявлятися, наприклад, через придбання цінних паперів, що підтверджують право власності на підприємство (див. рис. 1.3).

Цей аспект правової інформації підкреслює юридичну обґрунтованість інвестиційного процесу, встановлюючи основні організаційні умови. Завдяки нормативним актам, що містять цю інформацію, держава впроваджує механізми впливу на розвиток як окремих галузей, так і національної економіки в цілому.

Рис. 1.3. Характеристика дозвільного аспекту нормативно-правової інформації

Джерело: складено автором на основі [48]

З дозвільним аспектом правової інформації тісно пов'язаний інший важливий аспект, який надає юридичне обґрунтування та встановлює вимоги до формування активів, що підлягають інвестуванню, а також до самого процесу інвестування. Цей аспект визначає набір економічних, соціальних і екологічних критеріїв, яких повинні дотримуватися інвестори під час здійснення інвестицій. Таким чином, його можна охарактеризувати як обмежувальний.

Серед економічних критеріїв, що регулюються правовими актами, можна виділити мінімальний розмір інвестицій, який може бути встановлений на законодавчому рівні, структуру активів, які можуть бути внесені як інвестиція, а також співвідношення часток інвесторів і погашення зобов'язань підприємства перед різними групами кредиторів. Завдяки цим критеріям держава має можливість впливати на фінансовий стан окремих підприємств, чия інвестиційна привабливість підлягає аналізу.

Соціальні критерії, закріплені в нормативних актах, вимагають від інвесторів дотримання певних законодавчих норм, зокрема, збереження робочих місць під час приватизації підприємств. Серед інших соціальних

критеріїв можна виділити розвиток соціальної інфраструктури підприємства та зобов'язання інвестора вдосконалити організаційну структуру, що, в свою чергу, потребує підвищення професійної підготовки працівників. Це призводить до підвищення ефективності їхньої роботи та, як наслідок, до зростання вартості робочої сили на конкретному підприємстві, що відображається у збільшенні заробітної плати.

Екологічні критерії, які висуваються чинним законодавством до інвесторів, тісно пов'язані з соціальними. До них входять вимоги щодо розташування виробничих або торговельних потужностей, технології виробництва, санітарних норм, утилізації відходів та інші. Дотримання цих вимог також може виступати як обмежувальний чинник при прийнятті інвестиційних рішень.

Аналізуючи всі зазначені групи критеріїв, що формують обмежувальний аспект правової інформації, можна зробити висновок про їхню взаємозв'язок і взаємообумовленість, що сприяє контролю інвестиційної привабливості підприємств [65].

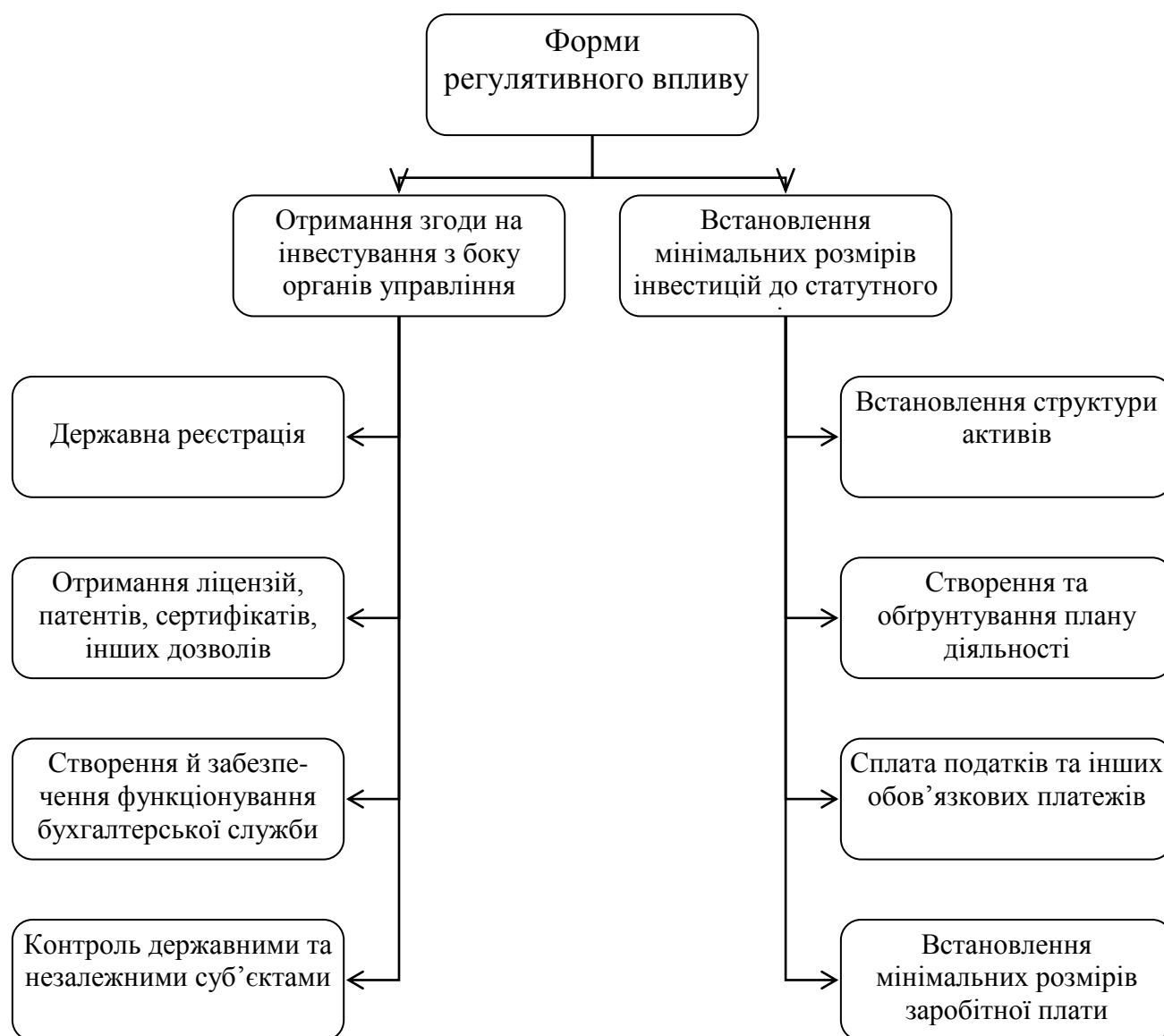
Для оцінки інвестиційної привабливості підприємств важливим є регулятивний аспект правової інформації. Цей аспект охоплює правові документи, які регулюють діяльність підприємства після отримання інвестицій (див. рис. 1.4).

Регулятивний аспект включає в себе адміністративне та економічне регулювання.

Адміністративне регулювання передбачає, що підприємство, отримавши інвестиційні активи, повинно виконати ряд дій для легалізації своєї діяльності. Це включає державну реєстрацію, отримання дозволу антимонопольного органу, спеціальних ліцензій на окремі види діяльності, сертифікатів якості товарів, патентів, а також інших дозволів від органів влади для розташування нового підприємства.

Економічне регулювання вимагає від підприємства дотримання певних податкових норм, формування активів та структури їх фінансування, а також

дотримання правил оцінки і зміни вартості активів.

Рис. 1.4. Характеристика регулятивного аспекту нормативно-правової інформації

Джерело: складено автором на основі [48]

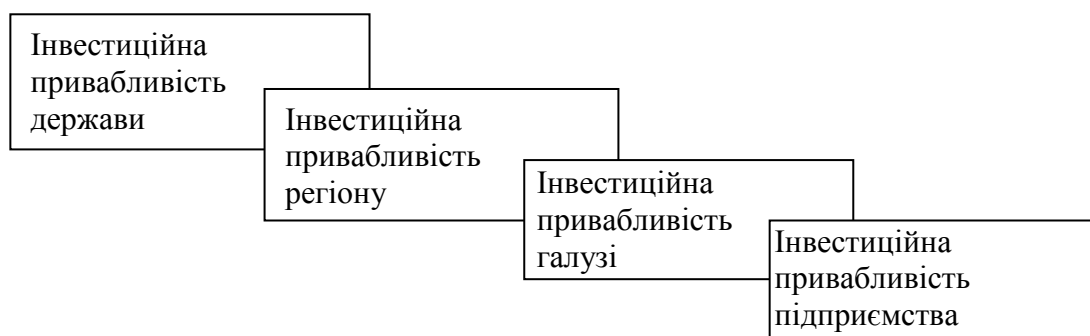
Крім того, підприємства повинні встановлювати індикативні ціни на продукцію в окремих галузях. До економічного регулювання також відноситься антимонопольне регулювання, яке контролює діяльність підприємств для забезпечення справедливої конкуренції на ринку.

1.2. Методи оцінки інвестиційної привабливості підприємства

У процесі управління інвестиціями кожен інвестор має чітко визначити об'єкт для вкладення капіталу, тобто вибрати відповідний суб'єкт підприємництва, який зможе забезпечити максимальну ефективність інвестицій. Основою цього вибору є оцінка та прогнозування інвестиційної привабливості підприємств.

Кожне підприємство функціонує не в абстрактному середовищі, а в конкретній країні, регіоні та галузі економіки. Тому всі ці аспекти слід враховувати при аналізі його інвестиційної привабливості.

На рис. 1.5 показано, що для визначення рівня інвестиційної привабливості підприємства спочатку необхідно виявити фактори, що впливають на інвестиційну привабливість країни, галузі та регіону. При цьому підприємство виступає як кінцева точка для вкладення коштів.

Рис. 1.5. Середовище формування інвестиційної привабливості промислового підприємства

Джерело: складено автором на основі [57]

Отже, привабливість підприємства як об'єкта вкладання ресурсів буде визначатися привабливістю усіх названих вище елементів. Тому, оцінка інвестиційної привабливості промислового об'єкта починається з дослідження чинників інвестиційної привабливості країни, регіону та галузі.

Г.О. Харламова вказує, що критерії відбору статистичних показників для розрахунку факторів інвестиційної привабливості країни, регіону, окремих галузей промисловості такі [57]:

- показники повинні бути актуальними та адекватними існуючим реаліям;
- показники повинні мати чітке кількісне вираження, бути порівнянними і прогнозованими;

- показники повинні бути доступними для осіб, які проводять дослідження, тобто простими у залученні їх з відкритого доступу (з офіційних статистичних джерел). Ця вимога, по-перше, постає з необхідності економії часу та матеріальних витрат на проведення моніторингу, по-друге, вносить певну компоненту надійності та адекватності отриманих результатів.

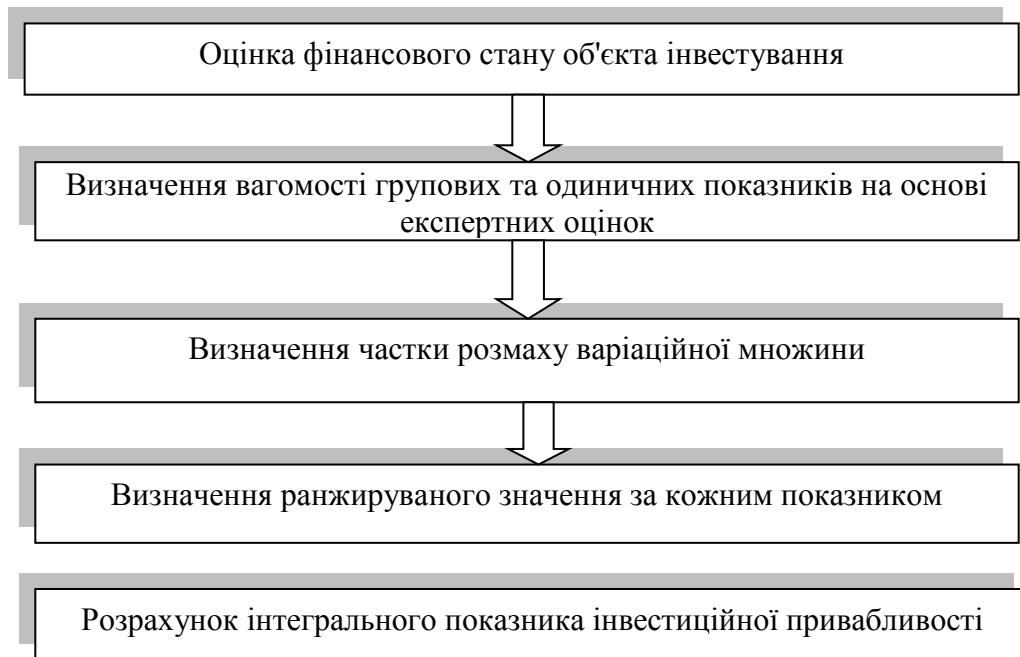
Оцінка інвестиційної привабливості підприємства проводиться за допомогою ряду методик, розроблених різними державними установами, такими як міністерства, Національний банк України та комерційні банки. Основи цих методичних підходів були закладені ще в 1998 році Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств та Державною податковою адміністрацією України. Удосконалені версії цих методик були представлені в Методичних рекомендаціях з аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій у період з 2000 по 2003 роки. Для підприємств, які підлягають приватизації, Міністерство фінансів та Фонд державного майна України у 2001 році розробили окреме Положення, що регулює порядок аналізу їх фінансового стану [42].

На законодавчому рівні, за ініціативою керівництва Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій, була розроблена методика для інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій. Ця методика створена у відповідності до Закону України від 18 вересня 1991 року №1560 «Про інвестиційну діяльність», Указу Президента України від 17 червня 1996 року №435 «Про утворення агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій» та Положення про реєстр неплатоспроможних підприємств, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 1996 року №1403.

Згідно з цією методикою, інвестиційна привабливість підприємства характеризується рівнем задоволення фінансових, виробничих, організаційних

та інших вимог або інтересів інвестора стосовно конкретного підприємства. Це може визначатися шляхом оцінки відповідних показників, включаючи інтегральну оцінку. Методика ґрунтується на формуванні інтегральної оцінки інвестиційної привабливості, яка відображає значення інших показників, скоригованих відповідно до їхньої вагомості та інших чинників.

Зокрема, сутність методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості [42] полягає у проведенні аналізу за такими етапами (рис. 1.6):

Рис. 1.6. Етапи проведення інтегральної оцінки інвестиційної привабливості за методикою Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств

Джерело: складено автором на основі [5]

Оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання містить кілька етапів:

- оцінка майнового становища підприємства і тенденції в його зміні;
- аналіз фінансової стійкості і платоспроможності;
- оцінка ліквідності балансу підприємства;
- оцінка прибутковості підприємства;
- аналіз ділової активності;
- оцінювання ринкової активності.

Показники, що застосовуються, є загальновідомими та відповідають

вимогам міжнародного меморандуму IASC (дод. А1) [42].

Наведених у групах показників достатньо для визначення загального інтегрального показника фінансового стану підприємства. За необхідністю кількість показників можна коригувати.

Експертним оцінюванням визначають вагомість груп показників, а також вагомість показників у групах. Наприклад, «вагомість груп, %: I – 20, II – 20, III – 10, IV – 8, V – 15, VI – 27; вагомість показників першої групи, %: 1.1 – 10, 1.2 – 40, 1.3 – 30, 1.4 – 20. Вагомість можна коригувати».

Необхідно зазначити, що ця методика має певні недоліки, зокрема те, що не враховує специфіку діяльності підприємств у різних галузях. Наприклад, для деяких підприємств перевищення необоротних активів над оборотними може свідчити про нормальне функціонування та розвиток, тоді як для інших це може бути ознакою неплатоспроможності та банкрутства. Крім того, методика не враховує сезонні фактори виробництва та державну підтримку підприємств. У випадку аграрних підприємств взагалі не враховується важливий об'єкт — земля, яка є основним активом у цій галузі.

Також фінансовий аналіз інвестиційної привабливості підприємства за цією методикою є досить складним, оскільки передбачає розрахунок більше сорока показників за різними напрямками господарської діяльності. Отримані результати потребують подальшої обробки та узагальнення для визначення більш значущих показників, що вимагає залучення експертів, що, в свою чергу, призводить до додаткових витрат.

Також застосовується методика оцінки інвестиційної привабливості підприємства відповідно до Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємства, яке підлягає приватизації», затвердженого Наказом Міністерства фінансів України та Фондом державного майна України від 26 січня 2001 року №49/121, яке було зареєстроване в Міністерстві юстиції України 8 лютого 2001 року №121/5312 [50].

Згідно з цим Положенням, оцінка суб'єкта господарювання здійснюється на основі даних, які містяться у фінансовій звітності підприємства за останні

кілька календарних років.

Процес оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання складається з кількох етапів:

- оцінка майнового становища підприємства і тенденції в його зміні ;
- оцінка фінансових результатів діяльності підприємства;
- оцінка ліквідності балансу підприємства;
- аналіз ділової активності;
- аналіз фінансової стійкості і платоспроможності;
- аналіз рентабельності.

На основі отриманих показників створюється рейтингова оцінка підприємства. Формування рейтингової оцінки підприємства здійснюється наступним чином [50]:

– всі розраховані показники зводяться в єдину таблицю для визначення частки кожного з них у рейтинговій оцінці;

– показникам, значення яких цілком відповідають критеріальній оцінці (нормативному значенню), встановлюється вищий бал – 1, а тим показникам, які мають відхилення, встановлюються значення 0. Наприклад, коефіцієнт поточної ліквідності повинен становити за нормативом 2,5. При такому значенні встановлюється вищий бал 1. Якщо підприємство має коефіцієнт поточної ліквідності 1,8, то буде встановлений бал рівний 0;

– підраховується фактична сума балів за всіма показниками;

– визначається питома вага показників конкретного підприємства стосовно нормативного значення (наприклад, нормативна кількість балів становить 30, або 100%, а підприємство набрало 25 балів, тоді питома вага становитиме $25/30 \times 100 = 83,3\%$);

– потім на основі набраних процентів за всіма показниками визначається відповідний рейтинг (табл. 1.4).

Для розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості (фінансового стану) розроблено програмний комплекс для персонального комп'ютера – INTEGRAL. Алгоритм базується на методах математичної

статистики (варіаційний аналіз).

Таблиця 1.4

Рейтингова оцінка підприємства

Оцінка	Рейтинг	Характеристика
90–100%	Високий	Висока платоспроможність, відмінне фінансове становище – інвестиційно привабливе підприємство
80–90%	Достатній	Досить непоганий фінансове становище, клієнт із мінімальним ризиком
60–80%	Задовільний	Задовільне фінансове становище і рівень платоспроможності
40–60%	Недостатній	Надійність підприємства викликає підозру, недостатній рівень платоспроможності, високий рівень ризику
0–40%	Поганий	Фінансовий стан незадовільний, вкладення коштів надзвичайно ризиковане

Джерело: складено автором на основі [37]

На основі даних зі стандартних форм фінансової звітності спочатку обчислюються показники для всіх підприємств. Визначаються мінімальні та максимальні значення, а також напрямок оптимізації кожного показника – min (max).

Результати розрахунків формують інтегральний показник фінансового стану, який представлений у балах. Рейтинг підприємств складається у порядку спадання цих результатів.

Таким чином, існуючі методи оцінки рівня інвестиційної привабливості не завжди відповідають вимогам інвесторів щодо об'єктивної, неупередженої, доцільної та достатньої інформації для прийняття рішень. Спроби усунути певні недоліки призвели до розробки різних методів відносної оцінки інвестиційної привабливості підприємств.

В теорії фінансового аналізу існує безліч методів для оцінки інвестиційної привабливості підприємств. Одним із найвідоміших підходів є метод І.О. Бланка, який акцентує увагу на послідовності етапів вивчення інвестиційного ринку при формуванні стратегії інвестиційної діяльності та створенні ефективного інвестиційного портфеля.

Фінансовий аналіз інвестиційної привабливості компанії охоплює оцінку привабливості різних сегментів інвестиційного ринку. Згідно з цим підходом, фінансова діяльність підприємства аналізується за такими показниками, як

фінансова стійкість, прибутковість, ліквідність активів та їх оборотність [3].

І.А. Бланк вважає, що «оцінка інвестиційної привабливості підприємства базується на визначенні стадії життєвого циклу підприємства. Однак за умови негативного інвестиційного клімату країни неможливо правильно визначити стадію життєвого циклу підприємства».

А.В. Бандурін пропонує використовувати сукупність значень показників формальної і неформальної оцінки різноманітної діяльності позичальника [2]. «Основною задачею при виборі напряму інвестування є розрахунок економічної ефективності вкладення коштів в інвестиційний об'єкт. Загальний порядок оцінки інвестиційної привабливості містить послідовність етапів, виконання яких сприяє зниженню ризику вкладення коштів».

На першому етапі, незалежно від типу майбутньої кредитної угоди, здійснюється ідентифікація позичальника. Цей процес дозволяє чітко визначити тип діяльності позичальника (комерційна фірма, банк або приватна особа) та сформуванню попередній набір показників для оцінки його інвестиційної привабливості.

Другий етап передбачає оцінку кредитної історії позичальника та його комерційної репутації. Формальні показники розраховуються на основі фінансової звітності позичальника, який є юридичною особою. Для їх обчислення використовуються дані про фінансові операції позичальника, що дозволяє визначити його фінансовий стан, результати діяльності та ефективність використання ресурсів. Неформальні показники, в свою чергу, можуть бути оцінені лише експертами. Після ідентифікації позичальника та визначення набору формальних і неформальних показників кредитор переходить до безпосереднього розрахунку та отримання експертного висновку.

Наступним етапом є визначення рівня інвестиційної привабливості підприємства. Цей рівень використовується для оцінки потенційних фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог або інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, і визначається на основі відповідних

показників, включаючи інтегральну оцінку.

А. Гайдуцький пропонує застосовувати метод порівнянь, який має включати основні елементи інвестиційного процесу: порівняння між об'єктами інвестування, між суб'єктами інвестування (інвесторами) та між умовами інвестування (факторами інвестиційної привабливості) [12].

Крім зазначених методичних підходів, доцільно використовувати матричне моделювання для оцінки інвестиційної привабливості підприємств. У цьому випадку матрична форма обирається як зручний математичний інструмент для прийняття інвестиційних рішень [55].

Для забезпечення можливості порівняння фінансової привабливості різних підприємств може бути застосована матриця попереднього обґрунтування інвестиційних пріоритетів (рис. 1.7).

Рентабельність активів	додатні значення	<p>Середній пріоритет для інвестування: висока частка позикового капіталу, низька кваліфікація керівників → забезпечення стійких темпів внутрішнього зростання</p>	<p>Високий пріоритет для інвестування: висока віддача на інвестований капітал, здатність до самофінансування → максимізація прибутку та ринкової вартості підприємства</p>
	від'ємні значення	<p>Низький пріоритет для інвестування: висока частка позикового капіталу, високий рівень операційного левериджу → реструктуризація підприємства</p>	<p>Середній пріоритет для інвестування: високий рівень операційного левериджу, неадекватний маркетинг → пошук секрету доходності, досягнення беззбиткової діяльності</p>
		від'ємні значення	додатні значення
Вартість чистих активів			

Рис. 1.7. Матриця попереднього обґрунтування інвестиційних пріоритетів

Джерело: складено автором на основі [55]

Матричне моделювання [55] є більш трудомістким і складним процесом, оскільки передбачає створення інтегрального показника, який дозволяє провести кількісну оцінку різних аспектів господарської діяльності підприємств. Рівні моделювання передбачають наступне.

Перший рівень: на цьому етапі визначається мета інвестиційного завдання та його зміст.

Другий рівень передбачає інформаційне забезпечення, необхідне для вирішення інвестиційного завдання. Використовується відкрита інформація, зокрема фінансова та статистична звітність підприємства.

Третій рівень: формується набір критеріїв, які дозволяють оцінити інвестиційну привабливість підприємств. Цей набір включає аналіз кількісних показників $F(x_1 \dots x_n)$, що сприяє всебічному оцінюванню.

Так, складовими показника $F(x_1 \dots x_n)$ можуть бути такі групи показників (вектори оцінки):

$f(x_1)$ – показник, за допомогою якого визначається ліквідність активів підприємства;

$f(x_2)$ – показник, що визначає фінансову стійкість підприємства;

$f(x_3)$ – показник, що дає змогу проаналізувати оборотність активів підприємства;

$f(x_4)$ – показник, що визначає прибутковість використовуваних активів;

$f(x_5)$ – галузева приналежність підприємства на основі середньогалузевого рівня прибутковості використання активів;

$f(x_6)$ – регіональна інвестиційна привабливість на основі попереднього групування областей України;

$f(x_7)$ – стадія життєвого циклу підприємства тощо.

При створенні системи показників у матричній моделі важливо дотримуватися однакової кількості елементів у всіх групах показників. Наприклад, якщо вектор $f(x_1)$ містить три показники, то всі інші вектори також повинні складатися з трьох показників.

Для відображення інвестиційної привабливості застосовується матрична форма, яка забезпечує зручність та ясність в інтерпретації отриманих результатів.

Оцінка показників пропонується шляхом формування підсумкової матриці $E(n \times m)$, де кількість рядків визначається числом кількісних показників,

що характеризують фінансовий стан підприємства (наприклад, $n = 4$), а кількість стовпців – числом складових, які забезпечують коректне визначення відповідних кількісних показників (наприклад, $m = 3$). Таким чином, матриця E при $n = 4$ та $m = 3$ матиме відповідну структуру:

$$E = \begin{vmatrix} e_{11} & e_{12} & e_{13} \\ e_{21} & e_{22} & e_{23} \\ e_{31} & e_{32} & e_{33} \\ e_{41} & e_{42} & e_{34} \end{vmatrix} \quad (1.1)$$

Всі елементи матриці отримують значення 0 або 1 в залежності від того, чи відповідають фактичні показники підприємства нормативним діапазонам або бажаним тенденціям. Значення 0 вказує на невідповідність, тоді як 1 свідчить про відповідність.

На основі підрахунку суми елементів матриці визначається фінансова стійкість підприємства, що є ключовим показником його інвестиційної привабливості в короткостроковій та довгостроковій перспективах. Максимальне значення інтегрального показника інвестиційної привабливості дорівнює загальному числу показників, які розглядаються у всіх групах, що в нашому випадку становить 12 (добуток 3 на 4).

Для зазначеної системи показників оцінки інвестиційної привабливості можна використовувати певну шкалу якісної інтерпретації кількісних характеристик матриці:

якщо сума елементів матриці $E \leq 2$, то підприємство має кризовий фінансовий стан;

якщо сума елементів матриці E знаходиться в інтервалі від 3 до 8, то підприємство має нестійкий фінансовий стан;

якщо сума елементів матриці E знаходиться в інтервалі від 9 до 12, то підприємство має стійкий фінансовий стан.

Отже, інвестиційно привабливим треба вважати підприємство зі стійким фінансовим станом. У разі, якщо сума елементів матриці E менша за 9, можна

зробити висновок, що дане підприємство не є привабливим як об'єкт інвестування [45].

У країнах з розвинутою ринковою економікою ринок цінних паперів слугує важливим індикатором загального стану економіки та фінансового здоров'я окремих підприємств. На розвинених фондових ринках історія певних видів цінних паперів, таких як акції та облігації, зазвичай відображає фінансовий стан компанії. Наразі фондовий ринок України перебуває на етапі формування, що створює значні ризики для інвестування в його сегменти.

Аналіз ринкової активності проводиться для компаній, які зареєстровані на фондових біржах і котирують свої цінні папери. Однак такий аналіз не може бути здійснений виключно на основі фінансової звітності, оскільки потрібна додаткова інформація для отримання повної картини.

Отже, теоретично перешкод для розрахунку показників інвестиційних властивостей акцій немає, проте їх практичне застосування для оцінки інвестиційної привабливості акцій вітчизняних акціонерних товариств ускладнено специфічними умовами функціонування фондового ринку України, внаслідок його інформаційної та технічної обмеженості. Це зумовлює необхідність розвитку методичних підходів до оцінки інвестиційних параметрів акцій залежно від специфіки вимог інвестора на основі визначення інвестиційної привабливості емітента.

Тому більш доцільними для інвесторів можуть виступати рейтинги фінансових позицій підприємств. Вони можуть бути представлені в трьох різновидах:

- ◆ Рейтинги за розміром (ранжування підприємств за величиною статутного капіталу; обсягів виробництва; питомої ваги на ринку тощо).
- ◆ Рейтинг активності (ранжування підприємств за показниками, які характеризують темпи росту продукції; величину прибутку, що припадає на одну акцію, на одиницю інвестицій тощо).
- ◆ Рейтинг фінансового стану (рейтинг будується на підставі певної кількості фінансових та економічних показників підприємства) [59]

На заході широко застосовується метод рейтингової оцінки. Найбільш відомими рейтингами є Fortune 500, Global 1000 та BusinessWeek 1000. Ці рейтинги оцінюють інвестиційну привабливість, спираючись на фінансові показники підприємств, такі як обсяги доходів, прибутків та активів, ефективність інвестицій, а також зростання прибутків, доходів і чисельності працівників. Крім того, важливим критерієм є рівень ринкової вартості компанії [40].

Таким чином, для оцінки інвестиційної привабливості підприємства враховуються як кількісні, так і якісні характеристики його діяльності. Методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства передбачає рейтингове оцінювання відносних, інтегральних та матричних показників фінансового стану підприємства.

1.3. Методи управління інвестиційною привабливістю суб'єкта господарювання

В управлінському аспекті інвестиційну привабливість підприємства доцільно розглядати як систему фінансових, економічних та інших відносин, що виникають у процесі забезпечення ефективного розвитку підприємства і задоволення вимог потенційних інвесторів.

Виходячи з цього, управління інвестиційною привабливістю підприємства можна визначити як процес цілеспрямованого впливу керівництва підприємства на систему фінансових, економічних та інших відносин, що виникають у процесі забезпечення ефективного розвитку підприємства і задоволення вимог потенційних інвесторів. Метою цього процесу є забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Враховуючи вимоги потенційних інвесторів і вплив факторів зовнішнього середовища, керівництво підприємства розробляє комплекс дій, що формують,

координують і контролюють фінансові, економічні, виробничі, трудові та інші відносини всередині підприємства з метою забезпечення його інвестиційної привабливості [14].

За результатами оцінки проводиться аналіз факторів та причин змін, після чого розробляються рішення для регулювання внутрішніх відносин. Встановлюються або коригуються планові завдання для кожного напрямку діяльності підприємства, відповідно до основної мети управління інвестиційною привабливістю – забезпечення позитивної динаміки системи інвестиційної привабливості.

Для підвищення ймовірності виконання планових завдань, спрямованих на поліпшення інвестиційної привабливості, необхідно мотивувати цей процес. Це включає удосконалення фінансових та економічних показників діяльності підприємства, результати яких контролюються та оцінюються нарівні з іншими напрямками роботи [18].

Механізм управління інвестиційною привабливістю підприємства повинен бути чітко інтегрований в загальну систему управління підприємством і конкретизуватися через спеціально розроблену структурну модель, що включає наступні елементи: суб'єкти, цілі, функції, завдання та форми.

Суб'єктами управління інвестиційною привабливістю підприємства є не лише його власники та менеджери, а також банки, страхові компанії, аудиторські та посередницькі організації, які співпрацюють на взаємовигідних умовах. До цього кола також входить і держава через свої інституції (органи державної влади), що забезпечують умови для функціонування та розвитку підприємства.

Модель управління інвестиційною привабливістю підприємства має свої особливості, оскільки її цілі орієнтовані на розвиток інвестиційної діяльності господарюючого суб'єкта. Це включає збільшення потенціалу підприємства, забезпечення позитивного фінансового стану, ефективну реалізацію інвестиційних проектів, стабільність отримання дивідендів, а також залучення інвестиційних ресурсів через фінансовий ринок.

При цьому зберігаються функції, характерні як для загального, так і для інвестиційного менеджменту, такі як планування, організація, мотивація, облік, аналіз, контроль і регулювання.

Планування полягає в встановленні та обґрунтуванні цілей і завдань для конкретних виконавців (функціональних підрозділів підприємства), а також у координації їх дій і виділенні необхідних засобів і ресурсів для забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Організація стосується формування організаційної структури, яка забезпечує оптимальні умови для взаємодії між менеджментом і виконавцями, що сприяє досягненню цілей управління інвестиційною привабливістю підприємства. Керівництво такою структурою може здійснювати директор підприємства або його заступник, відповідальний за інвестиції (фінансовий директор).

Мотивація передбачає розробку та впровадження системи стимулів, яка спонукає виконавців і менеджерів до досягнення цілей управління інвестиційною привабливістю підприємства.

Оцінка і контроль полягають у вимірюванні рівня інвестиційної привабливості та її складових, а також у перевірці відповідності фактичних показників запланованим завданням для забезпечення цієї привабливості.

Аналіз включає виконання ряду розрахунків і висновків, які допомагають виявити причини розбіжностей між фактичними значеннями та плановими завданнями щодо забезпечення інвестиційної привабливості підприємства. На основі цього аналізу формуються рекомендації для управлінських рішень, які спрямовані на усунення цих відхилень.

Регулювання передбачає прийняття управлінських рішень, які спрямовані на виправлення недоліків системи, що призвели до розбіжностей між фактичними показниками та запланованими завданнями в контексті забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Координація забезпечує узгодженість дій усіх елементів системи управління інвестиційною привабливістю підприємства шляхом встановлення

ефективних зв'язків та обміну інформацією між ними.

Послідовне та чітке виконання цих функцій у рамках управлінського циклу сприяє безперервності та ефективності процесу управління. Основним критерієм цієї ефективності є здатність системи управління досягати визначених цілей щодо забезпечення інвестиційної привабливості.

Найбільш важливою та складною частиною цієї моделі є виконання завдань, що потребують структуризації цілей і їх донесення до виконавців. Це включає в себе формування організаційної структури управління інвестиційною привабливістю підприємства, виявлення потреб персоналу та облік витрат усіх видів ресурсів. Усі ці завдання мають бути представлені у конкретних формах, таких як дерево цілей, бізнес-плани, інвестиційні проекти тощо.

При розробці політики управління інвестиційною привабливістю підприємства враховуються всі елементи кожної складової інтегральної, матричної або рейтингової оцінки. Далі ми детальніше розглянемо основні підходи, які використовуються підприємством для управління інвестиційною привабливістю.

У процесі управління рентабельністю підприємства особливу увагу слід приділяти максимізації прибутку.

Модель управління прибутком є унікальною для кожного підприємства, оскільки вона враховує специфіку фінансово-господарської діяльності та особливості ринкового середовища, в якому реалізується ця діяльність. При цьому індивідуальність моделі досягається за рахунок застосування загальних методів, принципів і прийомів, які становлять інструментарій управління прибутком. Ці аспекти будуть розглянуті детальніше в подальшому.

Забезпечення відповідності результатів управління прибутком підприємства встановленим критеріям ефективності досягається шляхом дотримання певних вимог і процедур у процесі реалізації цього управління. Загалом, результативність моделі управління прибутком підприємства в ринкових умовах безпосередньо залежить від адекватності інформаційно-методологічного забезпечення. Це означає, що необхідно враховувати всі

інформаційні канали для отримання, первинного зведення, узагальнення та обробки фінансової інформації, щоб задовольнити потреби в плануванні та контролі процесу формування, розподілу та використання прибутку як показника ефективності фінансово-господарської діяльності.

Ефективність управління прибутком може бути досягнута, зокрема, через оптимізацію управлінських процесів відповідно до специфіки конкретного підприємства та обґрунтування доцільності використання окремих інструментів управління [61].

Значний обсяг фінансових ресурсів, які інвестуються в активи, їх різноманітність та специфіка, а також важлива роль у прискоренні обороту капіталу і забезпеченні стабільної платоспроможності, створюють складні завдання для фінансового менеджменту, пов'язані з управлінням діловою активністю та ефективністю використання майна підприємства.

Для досягнення прискорення оборотності активів необхідно діяти на всіх трьох етапах їхнього кругообігу, зокрема шляхом скорочення часу виробництва та обертання.

Крім того з метою управління діловою активністю на підприємстві проводиться політика управління поточними фінансовими потребами.

При цьому потрібно вирішувати наступні завдання:

перетворення поточних фінансових потреб (ПТП) підприємства в негативну величину;

прискорення оборотності оборотних коштів підприємства;

Поточні фінансові потреби (ПТП) - це різниця між поточними активами (без грошових коштів) і кредиторською заборгованістю, або, різниця між засобами, іммобілізованими в запасах сировини, готової продукції, а також в дебіторській заборгованості, і сумою кредиторської заборгованості. З другого боку поточні фінансові потреби – це не покрита ані власними засобами, ані довгостроковими кредитами, ані кредиторською заборгованістю частина чистих оборотних активів, або нестача власних оборотних коштів, тобто потреба в короткостроковому кредиті.

Враховуючи гостроту проблеми нестача власних оборонних засобів, приділимо увагу природі ПТП і способам їх регулювання.

Для підвищення інвестиційної привабливості підприємства сприятливо: «отримання відстрочки платежу від постачальників (комерційний кредит), від працівників підприємства (якщо має місце заборгованість по зарплаті), від держави (якщо в короткостроковому періоді є заборгованість по сплаті податків) тощо. Відстрочки платежу дають джерело фінансування, породжуване самим експлуатаційним циклом» [62].

Несприятливим для підприємства є:

«заморожування певної частини засобів в запасах (резервних і поточних запасах сировини, запасах готової продукції)». Це породжує першочергову потребу підприємства у фінансуванні.

надання відстрочки платежу клієнтам. «Такі відстрочки відповідають, проте, комерційним звичаям. Підприємство утримується при цьому від негайного відшкодування витрат — звідси друга найважливіша потреба у фінансуванні» [32].

Величина поточних фінансових потреб неоднакова для різних галузей і навіть для підприємств однієї і тієї ж галузі. На ПФП роблять вплив:

- по-перше, «тривалість експлуатаційного і збутового циклів: чим швидше сировина перетворюється на готову продукцію, а готова продукція – в гроші, тим менше іммобілізація грошових коштів в запасах сировини і готової продукції»;

- по-друге, темпи зростання виробництва: «оскільки поточні фінансові потреби витікають безпосередньо з величини обороту, остільки і величина їх зраджується паралельно динаміка обороту; більший обсяг випуску вимагає і великих засобів на сировину, матеріали, енергоносії і інше». Крім того, в умовах інфляції підприємства вважають за краще створювати солідні запаси сировини, щоб не переплачувати за нього після чергового зльоту цін;

- по-третє, «сезонність виробництва і реалізації готової продукції, а також постачання сировиною і матеріалами. Неспівпадіння термінів надходжень і

платежів може довести підприємство до відсутності засобів для здійснення розрахунків у виконання своїх зобов'язань – так званої технічної неплатоспроможності (розриву ліквідності)»;

- по-четверте, стан кон'юнктури: при «розігрітому» і висококонкурентному ринку недоцільним та небезпечним для продавця є залишитися без товару для найшвидшої поставки покупцю. «Щоб випередити конкурентів, потрібно підтримувати запаси готової продукції на розумному рівні. Загальновідомо також, що нарощування обороту приводить звичайно до розбухання дебіторської заборгованості підприємства, оскільки конкуренція вимушує продавця привертати покупців все більш вигідними умовами комерційного кредиту».

Основною метою управління діловою активністю є зменшення термінів оборотності запасів і дебіторської заборгованості, а також подовження середнього терміну оплати кредиторської заборгованості (в межах ділової етики). Це сприяє зниженню поточних фінансових потреб, навіть до їх перетворення в негативну величину.

На нашу думку, управління показниками фінансової стійкості та ліквідності пов'язане з дотриманням так званих «золотих правил». Для забезпечення фінансової рівноваги на підприємстві, а також стабільної платоспроможності та ліквідності під час ухвалення рішень щодо джерел фінансування потреби в капіталі і складання фінансових бюджетів, важливо дотримуватися певних правил фінансування:

- золоте правило фінансування;
- золоте правило балансу;
- правила ліквідності;
- правило вертикальної структури капіталу.

Перші три правила характеризують «горизонтальну структуру капіталу та активів підприємства, останнє стосується лише пасиву балансу. Всі правила базуються на розрахунку ряду показників, які характеризують співвідношення певних статей балансу» [53].

Суть золотого правила фінансування полягає в необхідності узгодження термінів, на які залучаються фінансові ресурси, з термінами, на які ці ресурси інвестуються в реальні або фінансові активи. Це правило також відоме як золотим банківським правилом або правилом узгодженості (конгруентності) термінів. Згідно з цим принципом, фінансовий капітал має бути залучений на термін, який не менший за той, на який він заморожується в необоротних та оборотних активах підприємства.

Дотримання золотого правила фінансування забезпечує підприємству стабільну ліквідність і платоспроможність. Однак при його застосуванні виникає проблема зіставлення окремих статей активів і пасивів балансу, оскільки з балансового звіту не завжди видно, які активи фінансуються за рахунок певних пасивів. Тому управління процесом узгодження залучення та використання капіталу має здійснюватися на етапі планування потреби в ресурсах і джерел їх покриття.

Золоте правило балансу можна розглядати як більш детальну версію правила конгруентності строків. Для досягнення паралельності між термінами мобілізації та використання фінансових ресурсів це правило вимагає дотримання певних співвідношень між різними статтями активів і пасивів.

Правило вертикальної структури капіталу аналізує склад і структуру джерел формування капіталу, не прив'язуючи їх до активів, тобто напрямків використання фінансових ресурсів підприємства. Це правило вимагає дотримання певного співвідношення між власним і позичковим капіталом підприємства. Результати аналізу структури капіталу використовуються при прийнятті рішень щодо фінансування підприємства, зокрема під час оцінки його кредитоспроможності.

Управління ліквідністю (платоспроможністю) підприємства здійснюється на основі зіставлення прогнозів грошових надходжень і виплат протягом планового періоду.

При управлінні інвестиційною привабливістю значна увага приділяється також і якісним характеристикам підприємства. З цією метою менеджери

розробляють відповідний план розвитку підприємства за операційним, фінансовим, маркетинговим та іншими напрямками.

Отже, аналіз та контроль менеджерів підприємства за всіма напрямками діяльності підприємства та своєчасне втручання з метою виправлення загрозливих ситуацій забезпечують інвестиційну привабливість підприємства.

Висновки до розділу 1

В економічній літературі до сьогодні не вироблений єдиний підхід до визначення сутності поняття «інвестиційна привабливість» і її взаємозв'язків з конкурентоспроможністю підприємства та його сталим розвитком. Аналіз джерел та проведене теоретичне дослідження дозволили провести уточнення поняття «інвестиційної привабливості» як комплексної категорії.

Інвестиційна привабливість підприємства розглядається як характеристика фінансово-господарської та управлінської діяльності суб'єкта господарювання, перспектив його розвитку й можливостей залучення інвестиційних ресурсів. При цьому на інвестиційну привабливість підприємства впливають параметри його внутрішнього середовища, що характеризують його фінансову стійкість, ділову активність, майнове становище, ліквідність активів, рентабельність.

Виходячи з проведеного аналізу, можна зробити висновок, що методики, які найбільш широко застосовуються в даний момент в Україні, вузько сфокусовані тільки на діяльності підприємства і не охоплюють оцінку інвестиційної привабливості макросередовища (країни, регіону, галузі тощо) або, навпаки, тяжіють до переважання відображення стану інвестиційного клімату над оцінкою внутрішнього середовища підприємства. Інвестиційна привабливість повинна розглядатися не тільки як фінансово-економічний показник або як похідне від оцінки фінансового стану явище, а як сукупність

оцінок зовнішнього середовища (політичного, економічного, соціального, правового) та внутрішнього (оцінка економічного, фінансового та технічного потенціалу підприємства).

Управління інвестиційною привабливістю підприємства полягає у постійному дослідженні та контролі з боку керівництва його фінансово-господарського стану, з метою залучення інвестицій у відповідних до рівня інвестиційної привабливості обсягах і одержання комплексного позитивного ефекту від освоєння капіталу.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРАТ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГЗК»

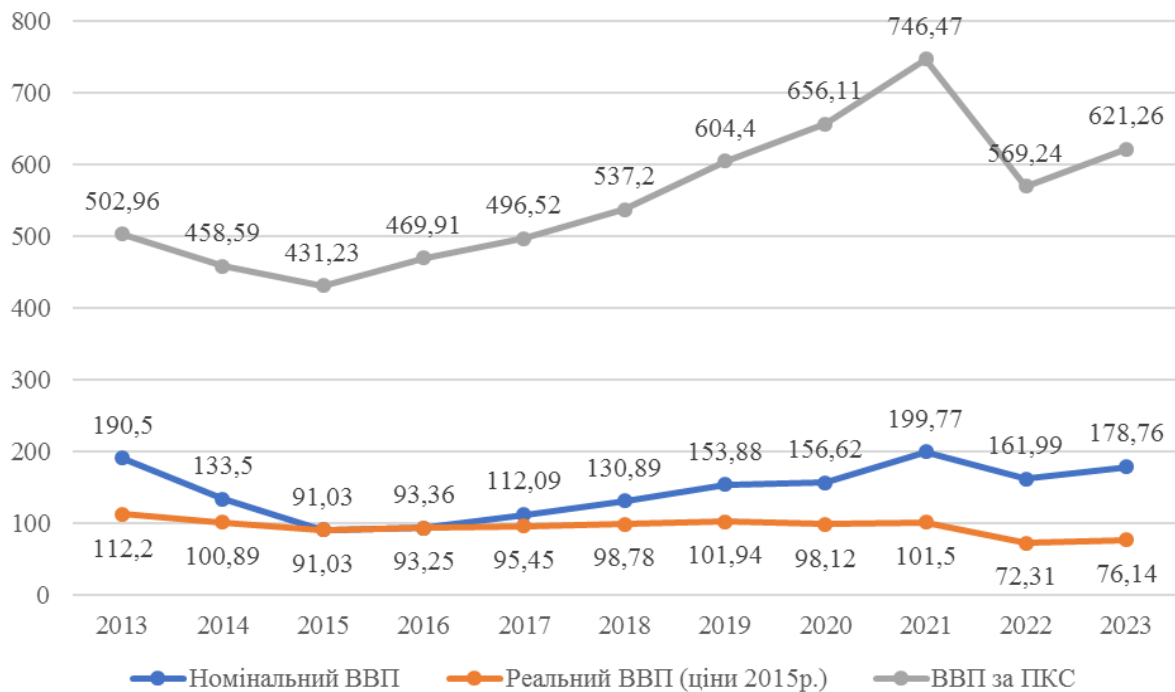
2.1. Аналіз інвестиційної привабливості економіки України

Інвестиційна привабливість України є одним із факторів, які впливають на обсяги залучення в національну економіку іноземних та внутрішніх інвестицій. Тому вирішення проблеми оцінки та підвищення інвестиційної привабливості в Україні є важливим для активізації як іноземних, так і внутрішніх інвесторів, особливо зважаючи на складну ситуацію що склалася внаслідок військової агресії та воєнних дій, руйнування та знищення об'єктів промисловості, інфраструктури та житла. Крім того, оцінюючу власну інвестиційну привабливість підприємство завжди враховуватиме загальнодержавний її рівень.

Інвестор, маючи намір інвестувати в країну, здійснює аналіз та оцінку її макроекономічних показників. Тому для оцінки інвестиційного клімату України проаналізуємо основні макроекономічні показники за останні роки.

Одним із ключових макроекономічних показників України є валовий внутрішній продукт (ВВП), який доцільно аналізувати вираженим в доларах США, так як національна валюта України характеризується значною нестабільністю та коливаннями через економічні та політичні виклики останніх років (рис. 2.1).

При аналізі номінального ВВП можна помітити суттєве падіння у 2014–2015 роках, яке викликане соціально-економічною та політичною кризою. Ця криза була зумовлена громадськими протестами, зміною влади в Україні та початком російського вторгнення, включаючи анексію Автономної Республіки Крим та бойові дії в Донецькій і Луганській областях.

Рис. 2.1. Динаміка ВВП України за 2013-2023 роки, млрд. дол. США.

Джерело: розраховано автором на основі [42]

Надалі спостерігалася загальна стабілізація ситуації та поступове зростання ВВП, яке тривало до 2022 року. У 2020 році було зафіксовано уповільнення темпів зростання ВВП через глобальну пандемію COVID-19, що призвела до зниження економічної активності. Проте вже у 2021 році темпи зростання значно прискорилися. Після наприкінці лютого 2022 року початку повномасштабного вторгнення Росії ВВП зазнав значного падіння, яке склало майже 19%. Незважаючи на це, стабілізація ситуації на фронті та міжнародна підтримка з боку союзників сприяли частковому відновленню економіки. У 2023 році показники ВВП зросли більш, ніж на 10%.

Оцінка ВВП у реальному вираженні (в постійних цінах) є менш оптимістично. Протягом більшої частини аналізованого періоду реальний ВВП демонстрував нижчі темпи зростання у порівнянні з номінальним, що вказує на вплив інфляційних процесів. Так, у 2014–2015 роках мала місце негативна динаміка, в той час як у 2016–2019 роках реальний ВВП поступово стабілізувався і зростав, хоча повільніше, ніж номінальний.

У 2020 році, внаслідок пандемії COVID-19, реальний ВВП також

скорочувався, а у 2021 році його зростання було відносно незначним. Після початку воєнних дій у 2022 році реальний ВВП скоротився майже на 29%. У 2023 році спостерігалось зростання реального ВВП лише на 5%, що свідчить про повільне відновлення економіки.

На кінець 2022 року було зафіксовано найнижчі показники реального ВВП за весь період дослідження, а результати 2023 року лише трохи перевищили ці показники. Це свідчить про серйозні довгострокові виклики, з якими стикається економіка України, а також визначає необхідність впровадження ефективних заходів для її відновлення.

Водночас, показники ВВП за паритетом купівельної спроможності (ПКС) виглядають більш оптимістично. Станом на 2023 рік, ВВП за ПКС перевищував реальний ВВП більш ніж у 8 разів і був майже у 3,5 рази вищим за номінальний ВВП. Така ситуація зумовлена нижчими цінами та заробітними платами в Україні в порівнянні з іншими країнами.

Динаміка ВВП за паритетом купівельної спроможності (ПКС) відображає подібні тенденції до змін, які відбувались у реальному та номінальному ВВП. Так, у 2014–2015 роках було зафіксовано значне падіння, після чого відбувалось поступове зростання до 2022 року, різкий спад під час повномасштабного вторгнення Росії та початок відновлення у 2023 році.

Зовнішньоторговельна діяльність є важливим чинником макроекономічного розвитку країни, оскільки вона визначає її місце у міжнародному поділі праці та надає загальне уявлення про економічний розвиток і динаміку.

Для більш глибокого аналізу впливу зовнішньої торгівлі доцільно розглянути структуру зовнішньої торгівлі України за останні роки. Зокрема, важливо проаналізувати ключові показники, такі як імпорт, експорт, зовнішньоторговельний оборот та сальдо зовнішньої торгівлі. (рис. 2.2).

Протягом періоду дослідження загальні показники експорту та імпорту країни демонстрували довгострокове зростання, що підтверджується як динамікою експортно-імпортних операцій, так і зростанням

зовнішньоторговельного обороту (ЗТО) в цілому.

Рис. 2.2. Динаміка показників зовнішньоторговельної діяльності України за 2013-2023 роки, млрд. дол. США

Джерело: розраховано автором на основі [54]

При цьому темпи зростання імпорту виявилися вищими. Зниження показників було зафіксовано у 2016 році, що стало наслідком продовження соціально-економічних криз в Україні, які спостерігалися у 2014–2015 роках. Також певний спад відбувся в 2020 році через глобальну пандемію COVID-19. Особливо варто відмітити значне падіння у 2022 році, яке стало наслідком початку повномасштабної війни на території України.

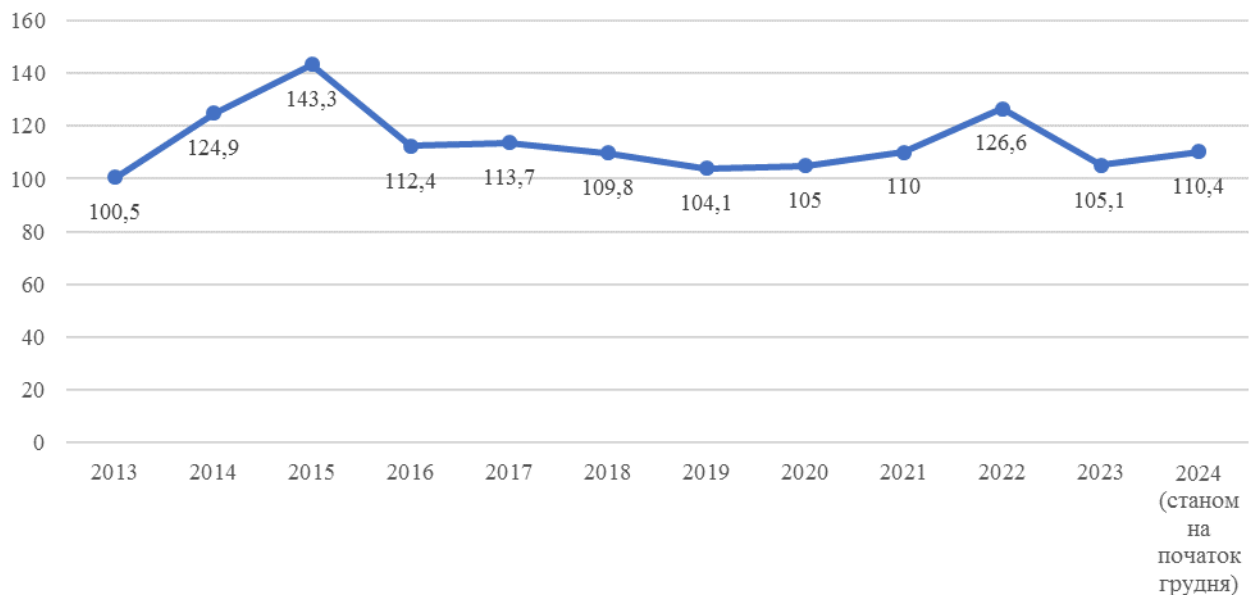
Особливу увагу варто звернути на ситуацію в 2022 році, коли переважно спостерігався спад експорту, що значно знизився внаслідок військових дій та блокади чорноморських портів. Водночас імпорт залишався стабільним, зумовленим високим попитом на продукцію, необхідну для оборони та задоволення потреб населення в умовах війни.

У 2023 році ця тенденція продовжилася: відзначалося подальше зменшення експорту і зростання імпорту, що призвело до ще більшого збільшення негативного сальдо зовнішньої торгівлі.

Однією з основних проблем зовнішньоторговельної діяльності України є від'ємне торговельне сальдо. У період з 2016 по 2019 роки, коли відбувалось поступе відновлення економіки, спостерігалось зростання негативного сальдо, що було зумовлено швидшим зростанням імпорту в порівнянні з експортом. У 2020 році цей показник тимчасово зменшився через значне скорочення імпорту внаслідок пандемії COVID-19. Проте події 2022–2024 років призвели до рекордного зростання від'ємного сальдо, і це негативно вплинуло на зовнішньоекономічний баланс.

Негативна динаміка зовнішньоторговельної діяльності має серйозні наслідки для економіки, зокрема через відтік капіталу з країни під час торговельних операцій. Ці втрати змушують компенсувати дефіцит за рахунок інших ресурсів, що погіршує загальний економічний розвиток країни та її інвестиційну привабливість.

Одним із ключових макроекономічних показників, який впливає на зацікавленість інвесторів, є інфляція, що відображає загальне зростання рівня цін на товари та послуги (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Динаміка індексу споживчих цін в Україні за 2013-2024 роки, %

Джерело: розраховано автором на основі [15]

За підсумками 2022 року відбувся різкий стрибок інфляції, що пов'язано з початком повномасштабної війни, її рівень становив майже 27%. Проте у 2023

році за рахунок фінансової допомоги від міжнародних партнерів та часткової стабілізації економічної ситуації відбулось суттєве зниження інфляції до рівня, подібного у 2020 року.

На жаль, у 2024 році зафіксовано зростання рівня інфляції понад 10%, що є негативним фактором. Цей момент стримує реальне зростання доходів населення та знижує інвестиційну привабливість економіки України. Проте враховуючи поточну економічну ситуацію та продовження бойових дій, такий рівень інфляційних процесів може вважатись відносно прийнятним.

Разом з тим, Національний банк України прогнозує у 2025–2026 роках рівень інфляції на рівні нижче 10% [6].

В загальному підсумку, макроекономічні показники значно погіршилися упродовж досліджуваного періоду та не сприяють привабливості економіки для інвесторів.

Своєрідним барометром ділової репутації, конкурентоспроможності, а відповідно і інвестиційної привабливості держави є ряд індексів, а саме: Global Competitiveness Index, World Competitiveness Yearbook, The Doing Business (не визначається з 2021 року), Heritage Foundation.

Експерти Heritage Foundation та The Wall Street Journal розробляють Індекс економічної свободи, який визначає економічну свободу як «відсутність урядового втручання або перешкод у виробництві, розподілі та споживанні товарів і послуг, за винятком необхідних заходів для захисту громадян та підтримки свободи». Індекс економічної свободи складається з 10 складових, що оцінюються за шкалою від 0 до 100, де 100 позначає максимальну свободу, а 0 — мінімальну. Серед основних параметрів: бізнес свобода, торгова свобода, фінансова свобода, державні витрати, валютна свобода, інвестиційна свобода, фінансова свобода, права власності, свобода від корупції, свобода праці (табл. 2.1.).

Слід врахувати, що індекс економічної свободи розраховується за результатами не поточного року, а з часовим лагом між роком індексу та даними – два роки. Тобто дані за 2022 рік були презентовані у 2024 році.

Таблиця 2.1.

**Динаміка складових Індексу економічної свободи України за 2002-
2022 роки**

Рік даних для індексу	Загальне місце, значення індексу	Розмір держави, місце / значення	Правова система та право власності, місце / значення	Надійні гроші, місце / значення	Свобода міжнародної торгівлі, місце / значення	Регулювання, місце / значення
2022	150 5,12	131 5,83	112 4,80	155 4,68	131 6,05	152 4,67
2019	120 6,20	70 6,99	103 4,98	146 6,43	91 7,14	122 5,89
2016	139 5,61	67 7,03	109 4,82	163 4,23	109 6,58	121 5,82
2014	136 5,64	71 7,00	111 4,66	156 5,09	122 6,10	122 5,76
2012	115 5,96	69 6,96	112 4,63	137 6,12	101 6,73	112 ,77
2008	138 5,13	69 7,04	108 4,61	165 2,65	96 6,59	132 5,16
2004	125 5,32	73 6,88	100 4,57	147 4,42	94 6,23	130 4,92
2002	122 5,36	88 6,46	101 4,53	14 4,66	86 6,56	124 5,02

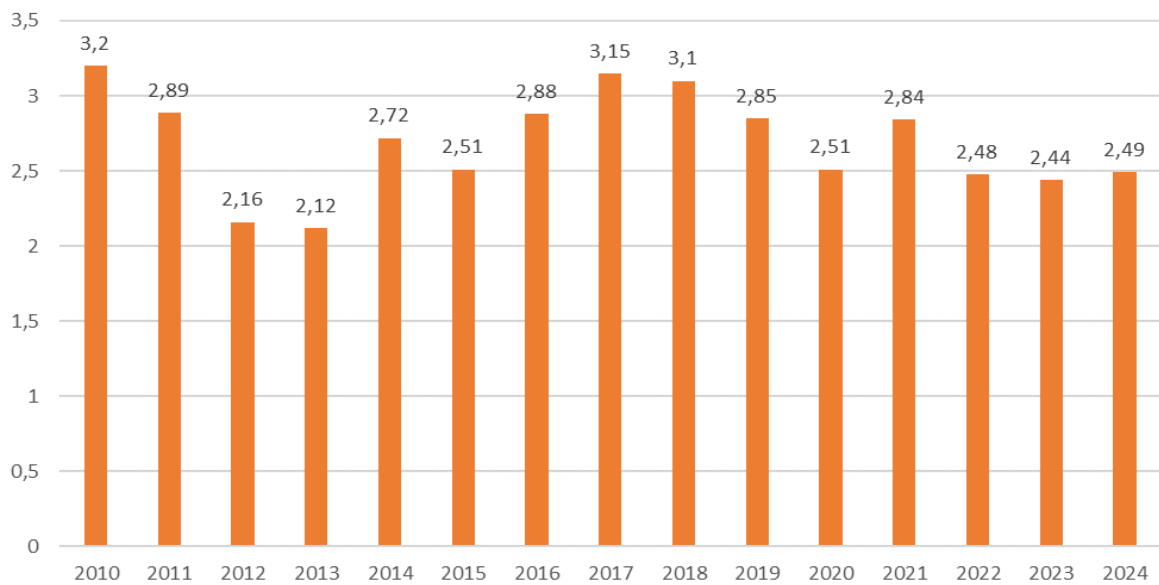
Джерело: розраховано автором на основі [20]

Згідно з методологією формування Індексу в рейтингу, що оприлюднений 2024 року, за групою індикаторів «надійні гроші» Україна посіла 155 місце через високий рівень інфляції та жорсткі обмеження за рахунками платіжного балансу. За всю історію Індексу Україна ніколи не входила навіть до перших 120 країн світу.

Також суттєвою проблемою української економіки є державне регулювання. У 2022 році за цією групою індикаторів Україна посіла 152 місце з показником 4,67 бали, хоча ще у 2021 році Україна мала 122 місце та 5,89 бали.

В 2023 році Україну не включили до рейтингу економічної свободи. У 2021 році країна посіла 127 місце з 177 країн.

Далі проаналізуємо інвестиційний клімат України, який визначається Європейською Бізнес Асоціацією. Оцінювання відбувається за п'ятибальною шкалою за результатами оцінок 82 керівників компаній-учасниць ЄБА (рис. 2.4).

Рис. 2.4. Оцінки інвестиційної привабливості України Європейською Бізнес Асоціацією за 2010-2024 роки

Джерело: розраховано автором на основі [41]

Результати досліджень інвестиційної привабливості України, проведені Європейською Бізнес Асоціацією (ЕБА), показують, що інтегральний індекс знизився з 3,15 у 2017 році до 2,51 у 2020 році. Після пандемії COVID-19 у 2021 році він трохи відновився до 2,84, але знову впав до 2,48 у 2022 році через початок війни в Україні, а у 2023 році склав 2,44.

Проте у 2024 році ЄБА зафіксувала зростання індексу інвестиційної привабливості до 2,49 балів з 5, що є покращенням у порівнянні з 2,44 балами у 2023 році. Згідно з опитуванням 80 топ-менеджерів міжнародних та українських компаній, діловий клімат в Україні демонструє помірний прогрес, незважаючи на триваючу війну та складну економічну ситуацію.

Результати опитування свідчать, що 79% респондентів вважають поточне інвестиційне середовище несприятливим, що є зниженням у порівнянні з 84% минулого року. Серед них 20% оцінюють ситуацію як вкрай несприятливу, що значно менше, ніж 53% у 2022 році. Водночас частка компаній, які вважають інвестиційний клімат нейтральним, зросла до 12%, а 9% топ-менеджерів оцінили його як сприятливий.

Незважаючи на триваючу війну, 70% опитаних компаній висловили намір

продовжувати інвестиції в український ринок, що перевищує минулорічний показник у 57%. Проте очікування щодо майбутнього залишаються обережними: 49% респондентів вважають, що інвестиційний клімат може погіршитися в наступні шість місяців, 33% не очікують змін, а 18% чекають на покращення ситуації.

Індекс інвестиційної привабливості України є специфічним дослідженням, яке, по суті, є опитуванням і не відображає повною мірою інвестиційний потенціал країни. Оцінки респондентів, серед яких багато топ-менеджерів, часто мають суб'єктивний характер і залежать від різних факторів, включаючи ситуацію на фронті. Проте з цього Індексу можна зробити певні висновки, особливо в контексті інших міжнародних рейтингів.

Індекс сприйняття корупції (CPI), розроблений Transparency International, показав невеликий прогрес України у 2023 році: країна отримала 36 балів із 100 можливих і зайняла 108 місце серед 180 держав. Хоча в порівнянні з попереднім роком Україна покращила свій результат на 3 бали, експерти Transparency International вважають, що уряд має активніше працювати над підвищенням ефективності боротьби з корупцією, раціонально використовувати конфісковані активи та розпочати реформи в Рахунковій палаті та Держаудитслужбі [19].

Звертає на себе увагу Індекс верховенства права (Rule of Law Index), який оцінює дотримання принципів верховенства права в усьому світі. Цей індекс визначається Проектом World Justice Project (WJP) і використовується для аналізу стану розвитку законодавства. У 2024 році Україна зайняла 88 місце, поліпшивши свої показники на одну позицію в порівнянні з 2023 роком. На думку експертів WJP, основними викликами для українського законодавства залишаються боротьба з корупцією та судочинство [21].

Міжнародний індекс захисту прав власності готує Міжнародний Альянс прав власності (Property Rights Alliance) та демонструє досягнення різних країн у сфері захисту прав власності. У 2024 році Україна займає 102 місце серед 125 країн, що є зниженням на дві позиції в порівнянні з минулим роком.

Міжнародний Альянс прав власності вказує на існуючі проблеми в законодавстві, зокрема у сфері боротьби з корупцією, незалежності судових органів, а також на погіршення ситуації з реєстрацією прав власності. Це, ймовірно, пов'язано з обмеженнями, введеними новим законодавством про мобілізацію. При цьому, Міжнародний індекс захисту прав власності є важливим інструментом, дані якого часто використовуються для оцінки інвестиційної привабливості держави.

Як видно, всі міжнародні рейтинги та індекси вказують на проблеми в функціонуванні судової системи та недостатню боротьбу з корупцією. Це свідчить про системні проблеми, які негативно впливають на рейтинг України та, відповідно, на її інвестиційну привабливість.

Основними негативними факторами, що знижують інвестиційну привабливість України на сучасному етапі, є:

- війна в Україні, яка генерує загрозу для життя і здоров'я людей, активів та інших ресурсів, призводить до масштабної вимушеної міграції робочої сили, яка триває й далі.

- низький рівень дії закону та відсутність прозорості в роботі судових органів, обмеження можливості громадян у захисті своїх прав через суд.

- високий рівень корупції в усіх гілках влади та державних структурах, а також обмеження у доступі до ресурсів, що негативно впливає на розвиток.

- пошкодження енергетичних об'єктів та подальші атаки з боку Росії, які створюють енергетичну небезпеку для країни.

- пошкодження та знищення різного виду інфраструктури (промислової, транспортної, соціальної та інших об'єктів) та підприємств в Україні [11].

Міграція мільйонів українців за кордон, особливо осіб працездатного віку, становить серйозну проблему для національної економіки, яка залежить від праці тих, хто залишився, а також від західної допомоги. Продовження військових дій і подальше руйнування інфраструктури ускладнюють процеси відновлення після війни та підвищують ризик, що значна частина мігрантів не повернеться. Це, в свою чергу, ускладнює відновлення національної економіки

та її макроекономічних показників у середньостроковій і довгостроковій перспективі. Згідно з дослідженням, проведеним Центром Разумкова, більшість мігрантів становлять люди працездатного віку: 42% у віці 30–39 років і 29% у віці 40–49 років. Серед них 83% мають вищу або незакінчену вищу освіту. Також 30% українських біженців є висококваліфікованими фахівцями, 12% – кваліфікованими працівниками, 14% – керівниками підприємств або підрозділів, а ще 14% – підприємцями [8].

Основні чинники, які позитивно впливають на інвестиційну привабливість України на сучасному етапі її розвитку, включають:

- діючі преференції для експорту: в Україні скасовано мита та квоти на продукцію, що сприяє експорту товарів і послуг.

- транспортний безвіз: відміна вимоги отримання візи та інших дозволів для двосторонніх і транзитних перевезень до країн Європи полегшує логістичні процеси.

- синхронізація енергетичних систем: приєднання української енергетичної системи до енергооб'єднання країн континентальної Європи підвищує стійкість і надійність енергетичного сектору.

- статус кандидата на вступ до ЄС: отримання цього статусу відкриває нові можливості для участі в програмах Євросоюзу, залучення інвестиційних ресурсів і грантів, а також для тісної співпраці з країнами-членами ЄС у різних економічних і технічних питаннях.

- відстрочка податків і мита: наявність відстрочки на сплату податків і мита, а також подання звітності для підприємств створює сприятливі умови для потенційних інвесторів, дозволяючи їм ефективніше використовувати фінансові ресурси для зростання вартості своїх активів.

У 2023 році до цих факторів додалися нові, зокрема: цифровізація державних послуг, що охоплює обіг бізнес-документації та звітності, а також можливість відкриття і закриття бізнесу через смартфон та урядовий портал «Дія»; дерегуляційні ініціативи в сферах агробізнесу, будівництва, інформаційних і комп'ютерних технологій, телекомунікацій та енергетики.

2.2. Характеристика основних фінансових показників ПрАТ «Центральний ГЗК»

ПрАТ «Центральний ГЗК» спеціалізується на видобутку, переробці та виробництві сировини для металургійної промисловості – залізородного концентрату і обкотишів.

В структурному плані ПрАТ «Центральний ГЗК» є об'єднанням добувального, перероблювального та допоміжного комплексів.

Добувний комплекс комбінату представлений:

- кар'єр №1, який функціонує на базі Глеюватського родовища залізистих кварцитів та має проєктну річну продуктивність 5,0 млн. тонн магнетитових залізистих кварцитів на рік.

- кар'єр №3, який функціонує на базі Петрівського родовища залізистих кварцитів та має проєктну річну продуктивність 6,0 млн. тонн магнетитових залізистих кварцитів на рік.

- кар'єр №4, який функціонує на базі Артемівського родовища залізистих кварцитів та має проєктну річну продуктивність Пр 4,0 млн. тонн магнетитових залізистих кварцитів на рік.

- шахта ім. Орджонікідзе, якою розробляються запаси неокислених магнетитових кварцитів покладів "Південна-магнетитових" (гор. 527м).

- шламосховище, де з 2001 року ведеться видобуток хвостів для подальшого збагачення.

Перероблювальний комплекс представлений дробильною та збагачувальною фабриками, цехом шламового господарства (ЦШГ) та фабрикою огрудкування.

Допоміжний комплекс підприємства включає цех мереж та підстанцій (ЦМП), який здійснює безперебійне та якісне електропостачання; цех технологічного енергозабезпечення (ЦТЕЗ), метою якого є забезпечення структурних підрозділів питної та технологічною водою, теплоенергією, природним газом, балонним киснем, стисненим повітрям, відвід фекальних і

промислових стоків, працездатність систем перехоплення фільтраційних вод та гідрозахист кар'єру №1; цех технологічної диспетчеризації (ЦТД), який забезпечує всі види зв'язку для оперативного управління, та центральна комбінатська лабораторія (ЦКЛ), яка призначена для автоматизації виробничих процесів, високовольтних випробувань, ремонту контрольно-вимірювальних приладів, метрологічного забезпечення, охоронно-пожежної сигналізації, хіманалізу, дозиметричного та радіаційного контролю, а також контролю якості сировини та готової продукції.

Центральний ГЗК входить до складу Групи Метінвест, яка здійснює стратегічне управління гірничо-металургійним бізнесом Групи СКМ. Управляючою компанією Групи Метінвест є ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДІНГ».

Обладнання ПрАТ «Центральний ГЗК» дозволяє дозбагачувати звичайний концентрат, щоб на виході отримати продукт із вмістом заліза 70,5%. Саме така сировина є необхідною для виготовлення окатишів, що використовується у технології DRI.

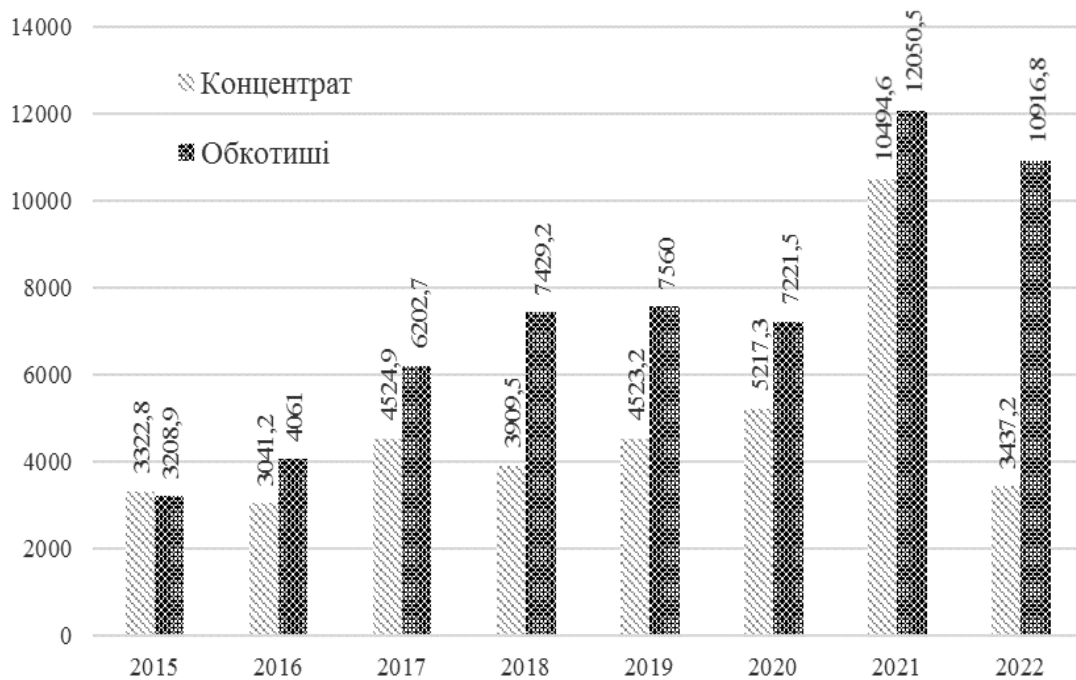
На внутрішньому ринку ПрАТ «Центральний ГЗК» конкурує з такими українськими підприємствами, як: ПрАТ «Південний ГЗК», ПАТ «Полтавський ГЗК», ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (НКГЗК).

На зовнішніх ринках конкурентами для ПрАТ «Центральний ГЗК» виступають постачальники з Австралії, Бразилії, Індії, Канади та Швеції.

З початком військових дій та запровадженням воєнного стану в Україні у підприємства виникли проблеми з логістикою. Так як морські порти були заблоковані (крім експорту агропродукції), а західні залізничні пункти пропусків мають низьку пропускну спроможність.

Проте ПрАТ «Центральний ГЗК» вдалось частково розв'язати такі питання. ПрАТ «Центральний ГЗК» працює переважно на експорт, і більшість продукції надходить споживачам у країни Центральної та Східної Європи саме через західні залізничні переїзди. Ключовими ринками для ПрАТ «Центральний ГЗК» є Польща, Словаччина, Угорщина, Чехія, Сербія, Румунія. Через порти екпортується товарна продукція до країн Північної Африки.

Загальна динаміка обсягів реалізації залізорудного концентрату та обкотишів наведена на рис. 2.5:

Рис. 2.5. Обсяги реалізації концентрату та обкотишів ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2015–2022 роки, тис. т.

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Дані діаграми свідчать, що відбувається зростання обсягів реалізації концентрату та обкотишів протягом 2015-2021 років. Це пояснюється збільшенням загального попиту на залізорудну сировину, а також загальним зростанням цін на продукцію гірничодобувної промисловості. Проте за 2022 ркі ситуація погіршується – суттєво зменшуються обсяги реалізації, на що є об’єктивні причини, які викликані воєнним станом та військовими діями, ускладненою логістикою, про що говорилось вище.

Надалі необхідно дослідити, яким чином зміни в обсягах виробництва впливають на формування фінансових результатів підприємства. Аналіз проводиться на підставі даних фінансової звітності, яку наведено в дод. Б1-Б3 та подано в табл. 22:

**Аналіз формування фінансового результату
ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2021–2023 роки, тис. грн.**

Показник	Рік			Відхилення		Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022 від 2021	2023 від 2022	2022	2023
Чистий дохід від реалізації продукції	22545072	14354012	9852828	-8191060	-4501184	63,7	68,6
Собівартість реалізації продукції	9233036	9726718	8852917	493682	-873801	105,3	91,0
Валовий прибуток (збиток)	13312036	4627294	999911	-8684742	-3627383	34,8	21,6
Інші операційні доходи	67 563	1 443 309	1 054 037	1375746	-389272	2136,2	73,0
Адміністративні витрати	158 782	162 309	169 514	3527	7205	102,2	104,4
Витрати на збут	1 728 353	2 013 251	1 860 415	284898	-152836	116,5	92,4
Інші операційні витрати	676 878	884 946	1 250 311	208068	365365	130,7	141,3
Фінансові результати від операційної діяльності	10815586	3010097	-1226292	-7805489	-4236389	27,8	-40,7
Інші фінансові доходи	190 883	9 749	11 961	-181134	2212	5,1	122,7
Інші доходи	63 915	2 780	1 000	-61135	-1780	4,3	36,0
Фінансові витрати	186 491	295 412	235 698	108921	-59714	158,4	79,8
Інші витрати	0	128 614	49 518	128614	-79096	-	38,5
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	10883893	2598600	-1498547	-8285293	-4097147	23,9	-57,7
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-1963915	-480769	171886	1483146	652655	24,5	-35,8
Чистий прибуток (збиток)	8919978	2117831	-1326661	-6802147	-3444492	23,7	-62,6

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Дані таблиці свідчать, що чистий дохід від реалізації продукції за 2022-2023 роки суттєво скоротився через воєнні дії на території України, часткове призупинення роботи та складності у логістиці та перевезеннях, а також

скорочення кола внутрішніх споживачів

Але при цьому у 2022 році зростала собівартість реалізованої продукції, що є негативним для підприємства, тобто це відбулось більшими темпами, ніж скорочення доходу, що вплинуло на зменшення валового прибутку. З іншого боку у 2023 році мало місце її зменшення на 873801 тис. грн, або на 9%. За цей рік собівартість знизилась меншими темпами, ніж дохід від реалізації продукції, і це також викликало зниження прибутковості діяльності.

На формування результатів від операційної діяльності впливало збільшення адміністративних витрат ПрАТ «Центральний ГЗК» на 2,2% та 4,4,%. Також має місце зростання витрат на збут на 16,5% у 2022 році причинами чого стали додаткові витрати для відновлення логістичних ланцюгів, зростання залізничних тарифів для промислових споживачів. У 2023 році витрати на збут скорочуються, але причинами цього є втрата споживачів на окупованих територіях.

Слід відмітити суттєве зростання інших операційних витрат. При цьому у 2022 році обсяги всіх операційних витрат покривались обсягами валового прибутку, але за 2023 рік цих сум було недостатньо, і відповідно за результатами 2023 року базове підприємство має збиток операційний ід операційної діяльності.

Що стосується фінансової діяльності, то тут також у 2022-2023 роках всі види фінансових витрат значно більші за доходи, через що збиток зростає. Враховуючи оподаткування, ПрАТ «Центральний ГЗК» у 2022 році скорочує обсяги чистого прибутку, а за 2023 рік взагалі формує чистий збиток у сумі - 1,3млрд. грн.

Тобто має місце суттєве погіршення ефективності діяльності підприємства, що досліджується.

Наступним етапом аналізу виступає оцінка змін, що відбуваються в активах базового підприємства (табл. 2.3):

Таблиця 2.3

**Аналіз динаміки активів ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2021–2023 роки,
тис. грн.**

Показники	Станом на				Відхилення			Темп росту, %		
	01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Нематеріальні активи	39850	36 130	25 422	19 916	-3720	-10708	-5506	90,7	70,4	78,3
Незавершені капітальні інвестиції	929213	900 846	647 427	500 337	-28367	-253419	-147090	96,9	71,9	77,3
Основні засоби	8287612	7 816 068	6 843 929	6 171 517	-471544	-972139	-672412	94,3	87,6	90,2
Довгострокові фінансові інвестиції	139	139	109	109	0	-30	0	100,0	78,4	100,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	4725	4788	3643	3362	63	-1145	-281	101,3	76,1	92,3
Відстрочені податкові активи	66458	77465	0	163087	11007	-77465	163087	116,6	0,0	-
Необоротні активи	9327997	8835436	7520530	6858328	-492561	-1314906	-662202	94,7	85,1	91,2
Запаси	405381	769153	690938	743772	363772	-78215	52834	189,7	89,8	107,6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	7309660	3 474 371	9 616 171	6 652 941	-3835289	6141800	-2963230	47,5	276,8	69,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	291339	297992	904586	438071	6653	606594	-466515	102,3	303,6	48,4
- з бюджетом	95513	18 059	55 310	70 307	-77454	37251	14997	18,9	306,3	127,1
- за виданими авансів	174448	258 154	829 196	347 839	83706	571042	-481357	148,0	321,2	41,9
- із внутрішніх розрахунків	21378	21 779	20 080	19 925	401	-1699	-155	101,9	92,2	99,2
Інша поточна дебіторська заборгованість	72036	127 965	996 838	5 603 714	55929	868873	4606876	177,6	779,0	562,1
Дебіторська заборгованість разом	7673035	3900328	11517595	12694726	-3772707	7617267	1177131	50,8	295,3	110,2
Поточні фінансові інвестиції	103	103	103	103	0	0	0	100,0	100,0	100,0
Грошові кошти та їх еквіваленти	392751	21 586	94 582	104 051	-371165	72996	9469	5,5	438,2	110,0
Витрати майбутніх періодів	135789	182 068	269 988	270 459	46279	87920	471	134,1	148,3	100,2
Інші оборотні активи	63210	38 244	7 330	55 686	-24966	-30914	48356	60,5	19,2	759,7
Оборотний капітал	8670269	4911482	12580536	13868797	-3758787	7669054	1288261	56,6	256,1	110,2
Активи	17998266	13746918	20101066	20727125	-4251348	6354148	626059	76,4	146,2	103,1

Джерело: розраховано автором на основі [52]

З таблиці видно, що загальна вартість майна базового підприємства в цілому зростає. Хоча протягом 2021 року його обсяги скорочувались на 4251348 тис. грн., або на 23,6%, за 2022 рік вона зростала на 6354148 тис. грн., або на 46,2%, за 2023 рік – ще на 626059 тис. грн., або на 3,1%. В кінці періоду дослідження вона і в кінці перевищує обсяги на початок 2021 року.

Відповідна динаміка майна ПрАТ «Центральний ГЗК» визначається

змінами його складових елементів, в першу чергу, оборотним капіталом. Вартість оборотних активів підприємства протягом 2021 року скорочується на 3758787 тис. грн, або на 43,4%, але за 2022-2023 роки навпаки збільшується на 7669054 тис. грн., або на 156,1% або та на 1288261 тис. грн., або на 10,2%

У складі оборотного капіталу запаси ПрАТ «Центральний ГЗК» зменшуються на кінець 2022 року на 78215 тис. грн. або на 10,2%, хоча у 2021 році вони суттєво збільшились на 89,7%, а протягом 2023 року – ще на 7,6%.

Таку ж динаміку має загальна дебіторська заборгованість - скорочується за 2021 рік на 49,2%, або на 3772707 тис. грн. значно збільшується протягом 2022-2023 років - на 7617267 тис. грн., або на 195,3%; і ще на 4924189 тис. грн., або на 10,2%.

Відповідно дебіторська заборгованість підприємства за товари, роботи, послуги скорочується у 2021 та 2023 роках. Це може вважатись позитивним, так як в результаті надходження грошових коштів за відвантажену продукцію прискорюються. Навпаки негативним є стан платежів на підприємстві у 2022 році як результат шокового впливу наслідків воєнного стану.

Слід відмітити збільшення обсягів дебіторської заборгованості за розрахунками, в тому числі, за виданими авансами. Хоча у зростали у 2021-2022 роках їх обсяги зростали, за 2023 році вони зменшились на 51,6%.

Загальну динаміку до збільшення має інша поточна дебіторська заборгованість – на 77,6%, 679% та 462,% відповідно за роками.

Постійними є обсяги поточних фінансових інвестиції (103 тис. грн.), що позитивно впливає на ліквідність підприємства.

В абсолютному вираженні скоротились обсяги грошових коштів та інших оборотних активів ПрАТ «Центральний ГЗК», але зростали витрати майбутніх періодів.

Також обсяги необоротних активів ПрАТ «Центральний ГЗК» скоротились за останні роки на 5,3%, на 14,9 5,1%, та на 8,8%. Така їх динаміка визначається в першу чергу вартістю основних засобів, які скоротились на

5,7%, 12,4% та на 9,8%.

Також за остання роки поступово зменшувались незавершені капітальні інвестиції на 3,1%, 28,1% та 22,7% відповідно за 2021-2023 роки. Це є прямим наслідком невизначеності в економіці, коли підприємство не ризикує проваджувати інвестиційну діяльність. Також скорочуються нематеріальні активи, відстрочені податкові активи та довгострокова дебіторська заборгованість.

Надалі оцінимо структуру активів підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналіз структури активів ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2021–2023 роки, %

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023
Нематеріальні активи	0,2	0,3	0,1	0,1	0,0	-0,1	0,0
Незавершені капітальні інвестиції	5,2	6,6	3,2	2,4	1,4	-3,3	-0,8
Основні засоби	46,0	56,9	34,0	29,8	10,8	-22,8	-4,3
Довгострокові фінансові інвестиції	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Відстрочені податкові активи	0,4	0,6	0,0	0,8	0,2	-0,6	0,8
Необоротні активи	51,8	64,3	37,4	33,1	12,4	-26,9	-4,3
Запаси	2,3	5,6	3,4	3,6	3,3	-2,2	0,2
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	40,6	25,3	47,8	32,1	-15,3	22,6	-15,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1,6	2,2	4,5	2,1	0,5	2,3	-2,4
- з бюджетом	0,5	0,1	0,3	0,3	-0,4	0,1	0,1
- за виданими авансів	1,0	1,9	4,1	1,7	0,9	2,2	-2,4
- із внутрішніх розрахунків	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	-0,1	0,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,4	0,9	5,0	27,0	0,5	4,0	22,1
Дебіторська заборгованість разом	42,6	28,4	57,3	61,2	-14,3	28,9	3,9
Поточні фінансові інвестиції	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Грошові кошти та їх еквіваленти	2,2	0,2	0,5	0,5	-2,0	0,3	0,0
Витрати майбутніх періодів	0,8	1,3	1,3	1,3	0,5	0,0	0,0
Інші оборотні активи	0,4	0,3	0,0	0,3	-0,1	-0,2	0,2
Оборотний капітал	48,2	35,7	62,6	66,9	-12,4	26,9	4,3
Активи	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Отже, в структурі активів ПрАТ «Центральний ГЗК» на початок 2021

року переважає необоротний капітал, який зростає на 12,4 відсоткові пункти протягом року. Але протягом 2022 року структура змінюється на протилежну і переважаючою є частка оборотних активів, яка до кінця 2023 року зростає ще на 4,3 пункти.

Серед елементів оборотного капіталу найбільшу частку займає загальна дебіторська заборгованість, хоча у 2021 році вона суттєво скорочувалась. При цьому в структурі як оборотного капіталу, так і активів в цілому найбільша частка припадає на дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги – 32,1%. Негативним для підприємства є зростання на кінець 2023 року питомої ваги іншої дебіторської заборгованості – до 27%.

Слід також відмітити скорочення питомої ваги запасів на 10,2 та ще на 0,1 відсоткові пункти за 2022-2023 роки. Також скорочується частка грошових коштів у 2021 році, хоча значною її назвати не можна..

Переважна питома вага в структурі як активів в цілому, так і необоротного капіталу належить основним засобам. На початок 2021 року їх питома вага становить 46%, зростає протягом 2021 року на 10,8 відсоткові пункти, але протягом 2022-2023 років стрімко скорочується на 22,8 та 4,3 відсоткові пункти. Така тенденція є негативною для ПрАТ «Центральний ГЗК».

Також слід звернути увагу на скорочення у 2022-2023 роках частки незавершених капітальних інвестицій – на 3,3 та на 0,8 відсоткові пункти, що відповідає динаміці цієї статті у грошовому еквіваленті.

Частка нематеріальних активів, поточних та довгострокових фінансових інвестицій, довгострокової дебіторської заборгованості, інших оборотних активів та витрат майбутніх періодів є несуттєвою та впливу не здійснює.

Взагалі, структуру активів ПрАТ «Центральний ГЗК» вважати оптимальною неможна, проте вона є характерною для гірничодобувних підприємств України у сучасних умовах.

Наступним кроком необхідно оцінити динаміку джерел фінансування майна підприємства за останні роки (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Аналіз динаміки пасивів ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2021–2023 роки, тис. грн.

Показники	Станом на				Відхилення			Темп росту, %		
	1.01. 2021 р.	1.01. 2022 р.	1.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Зареєстрований (пайовий) капітал	296635	296635	296635	296635	0	0	0	100,0	100,0	100,0
Капітал у дооцінках	1595545	1 206 832	1 349 344	1 088 087	-388713	142512	-261257	75,6	111,8	80,6
Додатковий капітал	239338	239 338	239 338	239 338	0	0	0	100,0	100,0	100,0
Емісійний дохід	103628	103 628	103 628	103 628	0	0	0	100,0	100,0	100,0
Резервний капітал	73238	73 238	73 238	73 238	0	0	0	100,0	100,0	100,0
Нерозподілений прибуток	5063437	7 983 406	10465825	9393672	2919969	2482419	-1072153	157,7	131,1	89,8
Власний капітал	7268193	9799449	12424380	11090970	2531256	2624931	-1333410	134,8	126,8	89,3
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0	10 280	0	0	10280	-10280	-	-	0,0
Пенсійні зобов'язання	1198773	1 137 392	626 913	721 533	-61381	-510479	94620	94,9	55,1	115,1
Довгострокові кредити банків	321043	285 839	288 643	234 662	-35204	2804	-53981	89,0	101,0	81,3
Інші довгострокові зобов'язання	448013	263 708	178 746	96 103	-184305	-84962	-82643	58,9	67,8	53,8
Довгострокові забезпечення	67313	95 539	29 229	38 052	28226	-66310	8823	141,9	30,6	130,2
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	2035142	1782478	1133811	1090350	-252664	-648667	-43461	87,6	63,6	96,2
Поточна кредиторська заборгованість	8553069	2001577	3787097	4080738	-6551492	1785520	293641	23,4	189,2	107,8
за довгостроковими зобов'язаннями	25807	13 392	116 157	123 398	-12415	102765	7241	52	867	106,2
за товари, роботи, послуги	888618	1 560 981	2 287 320	2 407 699	672363	726339	120379	175,7	146,5	105,3
за розрахунками з бюджетом	415266	346 427	82 409	134 040	-68839	-264018	51631	83,4	23,8	162,7
за розрахунками зі страхування	12621	13 398	8 662	11 126	777	-4736	2464	106,2	64,7	128,4
за розрахунками з оплати праці	45824	47 088	31 500	40 925	1264	-15588	9425	102,8	66,9	129,9
за одержаними авансами	6367	6 203	1 243 763	1 345 778	-164	1237560	102015	97,4	20051,0	108,2
за розрахунками з учасниками	7158566	14 088	17 286	17 772	-7144478	3198	486	0,2	122,7	102,8
Поточні забезпечення	136202	158 802	142 241	137 921	22600	-16561	-4320	116,6	89,6	97,0
Інші поточні зобов'язання	5660	4 612	2 613 537	4 327 146	-1048	2608925	1713609	81,5	56668,2	165,6
Поточні зобов'язання і забезпечення	8694931	2164991	6542875	8545805	-6529940	4377884	2002930	24,9	302,2	130,6
Пасиви	17998266	13746918	20101066	20727125	-4251348	6354148	626059	76,4	146,2	103,1

Джерело: розраховано автором на основі [52]

З таблиці видно, що зростання обсягів пасивів ПрАТ «Центральний ГЗК» у 2021-2022 роках забезпечується, в першу чергу зростанням власного капіталу – на 34,8% та 26,8%. Безпосередньо власний капітал за цей період збільшився на 34,8% та на 26,8%, а у 2023 році навпаки скоротився на 10,7%. При цьому в складі власного капіталу відбувається зростання обсягів нерозподіленого

прибутку, який формується під впливом обсягів чистого прибутку поточного року. Незмінними є статутний, додатковий та резервний капітал ПрАТ «Центральний ГЗК». У 2021 та у 2023 роках зменшуються обсяги капіталу у дооцінках.

Обсяги довгострокових зобов'язань і забезпечень скорочуються протягом усьох трьох років дослідження на 12,4%, 36,4%, та на 3,8% відповідно. У їх складі у 2021-2022 роках скорочуються пенсійні зобов'язання – на 5,1% та 44,9%. Також щороку скорочуються інші довгострокові зобов'язання. зростають. Слід відмітити хвилеподібну динаміку довгострокові забезпечення та довгострокових банківських кредитів.

Поточні зобов'язання і забезпечення скорочуються лише у 2021 році на 75,1%, а у 2022-2023 роках має місце їх зростання на 202,2% та на 30,6% і саме вони в цей період визначають динаміку пасивів.

Основною причиною цього є зростання кредиторської заборгованості за одержаними авансами у 2022 році – на 1,2 млрд. грн, або у 200 разів.

Поточна заборгованість за товари, роботи, послуги зростає щороку на 75,7%, 45,5% та на 5,3%.

Поточна кредиторська заборгованість з бюджетом, зі страхування та з оплати праці зростала у 2021 та 2023 роках, але скорочувалась у 2022 році. Негативним в діяльності підприємства є загальне зростання заборгованості за розрахунками за одержаними авансами, з оплати праці та з бюджетом.

У 2021 році скоротилась заборгованість за розрахунками з учасниками, що пов'язано з виплатою дивідендів ПрАТ «Центральний ГЗК». У наступні роки дивіденди не сплачувались.

Значно зросли за результатами 2022 року інші поточні зобов'язання, що теж пов'язано з порушенням розрахунково-платіжної дисципліни в наслідок воєнних дій. Короткострокові кредити банків ПрАТ «Центральний ГЗК» для фінансування своєї діяльності не залучає.

Поступово зростають поточні забезпечення, хоча їх динаміка суттєво не впливає на загальну динаміку короткострокової заборгованості.

Надалі оцінимо структуру пасивів ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2021–2023 роки (табл. 2.6):

Таблиця 2.6

Аналіз структури пасивів ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2021–2023 роки, %

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023
Зареєстрований (пайовий) капітал	1,6	2,2	1,5	1,4	0,5	-0,7	0,0
Капітал у дооцінках	8,9	8,8	6,7	5,2	-0,1	-2,1	-1,5
Додатковий капітал	1,3	1,7	1,2	1,2	0,4	-0,6	0,0
Емісійний дохід	0,6	0,8	0,5	0,5	0,2	-0,2	0,0
Резервний капітал	0,4	0,5	0,4	0,4	0,1	-0,2	0,0
Нерозподілений прибуток	28,1	58,1	52,1	45,3	29,9	-6,0	-6,7
Власний капітал	40,4	71,3	61,8	53,5	30,9	-9,5	-8,3
Відстрочені податкові зобов'язання	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	-0,1
Пенсійні зобов'язання	6,7	8,3	3,1	3,5	1,6	-5,2	0,4
Довгострокові кредити банків	1,8	2,1	1,4	1,1	0,3	-0,6	-0,3
Інші довгострокові зобов'язання	2,5	1,9	0,9	0,5	-0,6	-1,0	-0,4
Довгострокові забезпечення	0,4	0,7	0,1	0,2	0,3	-0,5	0,0
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	11,3	13,0	5,6	5,3	1,7	-7,3	-0,4
Поточна кредиторська заборгованість	47,5	14,6	18,8	19,7	-33,0	4,3	0,8
за довгостроковими зобов'язаннями	0,1	0,1	0,6	0,6	0,0	0,5	0,0
за товари, роботи, послуги	4,9	11,4	11,4	11,6	6,4	0,0	0,2
за розрахунками з бюджетом	2,3	2,5	0,4	0,6	0,2	-2,1	0,2
за розрахунками зі страхування	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	-0,1	0,0
за розрахунками з оплати праці	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	-0,2	0,0
за одержаними авансами	0,0	0,0	6,2	6,5	0,0	6,1	0,3
за розрахунками з учасниками	39,8	0,1	0,1	0,1	-39,7	0,0	0,0
Поточні забезпечення	0,8	1,2	0,7	0,7	0,4	-0,4	0,0
Інші поточні зобов'язання	0,0	0,0	13,0	20,9	0,0	13,0	7,9
Поточні зобов'язання і забезпечення	48,3	15,7	32,5	41,2	-32,6	16,8	8,7
Пасиви	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: розраховано автором на основі [52]

З таблиці видно, що в структурі пасивів найбільша частка на початок 2021 року належить позиковому капіталу, але протягом нього вона скорочувалась і вже на початок 2022 року переважає питома вага власного капіталу. Позитивним слід вважати те, що не дивлячись на скорочення його

питомої ваги у 2022-2023 роках, саме власний капітал залишається найбільшою складовою пасивів. Такі зміни пояснюються в першу чергу змінами питомої ваги нерозподіленого прибутку, яка зростає у 2021 році на 29,9 відсоткові пункти, а у 2022-2023 роках скорочується на 6 та 6,7 пункти.

Такі ж зміни має і питома вага довгострокових зобов'язань та забезпечень – зростає у 2021 році на 1,7 пункти та скорочується на 7,3 та 0,4 пункти у 2022-2023 роках. Їх частка протягом періоду дослідження визначається змінами питомої ваги пенсійних зобов'язань та інших довгострокових зобов'язань.

Навпаки, частка поточних зобов'язань та забезпечень скорочується у 2021 році (на 32,6 пункти) та зростає у 2022-2023 роках (на 16,8 та 8,7 пункти). У їх структурі значне місце займає поточна кредиторська заборгованість усіх видів, але відповідно до її змін у грошовому обсязі її частка також скорочується у 2021 році, в першу чергу за рахунок розрахунків з учасниками відповідно до змін грошовому вираженні.

З таблиці видно, що протягом 2022-2023 років у структурі поточної кредиторської заборгованості переважає товарна її складова. Статті поточної заборгованості нетоварного характеру змінюються незначним чином.

Негативним є значне зростання питомої ваги інших поточних зобов'язань у 2022-2023 роках на 13 та 7,9 відсоткові пункти цієї статті у 2011 році на 24,2 відсоткові пункти, суттєво впливає на формування поточних зобов'язань.

Таким чином, за останні роки відбувається погіршення загального економічного та фінансового стану ПрАТ «Центральний ГЗК».

2.3. Оцінка інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК»

Всі попередньо розглянуті методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства передбачають розрахунок та порівняння окремих фінансових коефіцієнтів та їх подальше поєднання до інтегрованого показника. Проте, не

всі показники одного типу включаються до такого показника. Тому, на наш погляд, оцінці інвестиційної привабливості має передувати аналіз таких коефіцієнтів не відірвано, а в їх загальній сукупності. Пропонуємо розпочати з оцінки фінансової стійкості ПрАТ «Центральний ГЗК» (табл. 2.7):

Таблиця 2.7

**Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Центральний ГЗК»
за 2021–2023 роки**

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,40	0,71	0,62	0,54	0,31	-0,09	-0,08
Коефіцієнт фінансової залежності	0,60	0,29	0,38	0,46	-0,31	0,09	0,08
Коефіцієнт леверіджу	1,48	0,40	0,62	0,87	-1,07	0,22	0,25
Коефіцієнт вартості необоротних активів	0,52	0,64	0,37	0,33	0,12	-0,27	-0,04
Коефіцієнт вартості оборотних активів	0,48	0,36	0,63	0,67	-0,12	0,27	0,04
Коефіцієнт вартості реального основного капіталу	0,51	0,63	0,37	0,32	0,12	-0,26	-0,05
Чисті оборотні кошти, тис. грн.	-24662	2746491	6037661	5322992	2771153	3291170	-714669
Власні оборотні кошти, тис. грн.	-2059804	964013	4903850	4232642	3023817	3939837	-671208
Коефіцієнт маневрування	-0,28	0,10	0,39	0,38	0,38	0,30	-0,01
Коефіцієнт закріплення ВОК в запасах	-5,08	1,25	7,10	5,69	6,33	5,84	-1,41
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,68	2,48	1,62	1,15	1,81	-0,86	-0,47
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,52	0,84	0,67	0,59	0,33	-0,17	-0,09
Коефіцієнт фінансового леверіджу	0,28	0,18	0,09	0,10	-0,10	-0,09	0,01

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Проведені розрахунки свідчать, що коефіцієнт фінансової незалежності на початок 2021 року є меншим за нормативне значення, хоча за рік зростає на 31%. Негативним є зменшення його значень на 0,09 та 0,08 одиниць за 2022-2023 роки, хоча в цілому він перевищує мінімальний норматив. Як наслідок, протилежна тенденція характерна для коефіцієнти фінансової залежності, який

на кінець періоду складає 46%. Зміни у співвідношенні власного та позикового капіталу вплинула на зміни коефіцієнта леверіджу за 2021-2023 роки, в результаті чого він в кінці періоду входить до меж нормативу. Це є ознакою фінансової стійкості ПрАТ «Центральний ГЗК».

Негативним може вважатись скорочення коефіцієнта вартості необоротних активів на кінець 2023 року, оскільки для підприємств гірничорудної галузі більш оптимальним вважається переважання в структурі активів необоротного капіталу. Значне скорочення коефіцієнта реальної вартості основного капіталу у 2021 та 2023 роках також негативно характеризує підприємство, оскільки є ознакою зниження виробничого потенціалу ПрАТ «Центральний ГЗК».

Позитивно характеризує фінансову стійкість ПрАТ «Центральний ГЗК» наявність чистих та власних оборотних коштів, а також зростання їх обсягів у 2021-2022 роках. Відповідно відбувається і зростання коефіцієнта маневреності власного капіталу і на кінець 2022 року близько 39% оборотних коштів підприємства профінансовано за рахунок його власних фінансових ресурсів. На жаль, підприємству не вдалось втримати набуті позиції і на кінець 2023 року його знижується. Така ж динаміка наявна у коефіцієнта закріплення ВОК в запасах.

Коефіцієнт фінансового леверіджу на початок 2021 року не відповідає нормативу, хоча протягом 2021-2022 років він скорочується. На кінець 2023 року він не перетинає меж нормативу, підприємство здатне виконувати власні зобов'язання, але такі стрімкі зміни свідчать про нестабільність ситуації.

Позитивним також є зростання коефіцієнта фінансової стійкості на кінець 2022 року, проте він все одно не відповідає нормативу (0,8-0,9). Тобто можна сказати, що підприємства має недостатньо стабільних джерел для фінансування своєї діяльності.

Серед коефіцієнтів цієї групи відповідає нормативу показник фінансової стабільності, проте його зниження за 2022-2023 роки є негативним.

Наступною складовою оцінки виступає короткострокова

платоспроможність, тобто ліквідність (табл. 2.8):

Таблиця 2.8

Аналіз ліквідності ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2021–2023 роки

Показники	Норматив	Станом на				Відхилення		
		01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	[0,2–0,5]	0,05	0,01	0,01	0,01	-0,04	0,00	0,00
Коефіцієнт критичної ліквідності	[0,6–0,8]	0,95	1,91	1,82	1,54	0,96	-0,10	-0,28
Коефіцієнт поточної ліквідності	[1–2;3]	1,00	2,27	1,92	1,62	1,27	-0,35	-0,30
Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	1	0,90	1,95	3,04	3,11	1,05	1,09	0,07

Джерело: розраховано автором на основі [52]

В цілому ПрАТ «Центральний ГЗК» можна вважати ліквідним в поточний момент, тобто підприємство може погасити свою заборгованість у найближчий час. Це підтверджується динамікою та значеннями окремих коефіцієнтів ліквідності.

У 2021-2023 роках не відповідає нормативному коефіцієнт абсолютної ліквідності, крім того має місце його скорочення. Причинами цього є незначні обсяги активів у найбільш ліквідній формі (грошових коштів та їх еквівалентів), відсутність поточних фінансових інвестицій, зростання поточних зобов'язань, зокрема кредиторської заборгованості.

Показник критичної ліквідності протягом 2021–2023 років більше за норматив. Крім того, протягом періоду дослідження значення коефіцієнта зростає та на кінець 2023 року значно перевищує норматив, що означає можливість покрити короткострокові борги за рахунок грошових коштів та надходжень від дебіторів. Ця зміна пояснюється зростанням саме обсягів дебіторської заборгованості ПрАТ «Центральний ГЗК».

Коефіцієнт поточної ліквідності протягом 2021-2023 років належить до меж нормативного значення, хоча у на кінець 2021 року він зростав, що також

може свідчити про надмірну ліквідність підприємства.

Відповідно неефективним є співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованостями у 2022-2023 роках.

Відносними показниками ефективності діяльності підприємства виступають показники рентабельності, аналіз яких подано в табл. 2.9:

Таблиця 2.9

**Аналіз рентабельності ПрАТ «Центральний ГЗК»
за 2021–2023 роки, %**

Показники	Рік			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022 від 2021	2023 від 2022
Рентабельність активів	56,20	12,51	-6,50	-43,68	-19,01
Рентабельність основних засобів	110,78	28,89	-20,39	-81,89	-49,28
Рентабельність оборотних активів	131,35	24,21	-10,03	-107,14	-34,25
Рентабельність інвестованого капіталу	85,42	16,85	-10,31	-68,57	-27,16
Рентабельність власного капіталу	104,53	19,06	-11,28	-85,47	-30,34
Рентабельність продажу	39,57	14,75	-13,46	-24,81	-28,22

Джерело: розраховано автором на основі [52]

У 2021-2022 роках ПрАТ «Центральний ГЗК» отримує чистий прибуток, що дає можливість визначити показники рентабельності. Слід відмітити, що у 2022-2022 роках відбувається скорочення за всіма показниками. Причинами цього є скорочення обсягів чистого прибутку за період при одночасних зростанні активів підприємства та їх складових, а також власного капіталу.

З точки зору потенційних інвесторів особливо негативним є скорочення рентабельності власного капіталу та інвестованого капіталу, що свідчить про зниження інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК».

У 20223 році ситуація радикально змінюється – через отриманий чистий збиток ПрАТ «Центральний ГЗК» показники рентабельності мають від’ємне значення, а це однозначно свідчить про зниження інвестиційної привабливості підприємства.

Ефективність діяльності підприємства також характеризується показниками його оборотності, тобто ділової активності, аналіз яких подано в табл. 2.10:

Таблиця 2.10

Аналіз ділової активності ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2021–2023 роки

Показники	Рік			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022 від 2021	2023 від 2022
Оборотність активів підприємства	1,42	0,85	0,48	-0,57	-0,37
Оборотність поточних активів	3,32	1,64	0,75	-1,68	-0,90
Оборотність запасів	15,72	13,32	12,34	-2,40	-0,98
Оборотність виробничих запасів	42,65	33,00	27,21	-9,65	-5,78
Оборотність дебіторської заборгованості	3,90	1,86	0,81	-2,03	-1,05
Оборотність кредиторської заборгованості	4,27	4,96	2,50	0,69	-2,45
Оборотність власного капіталу	2,64	1,29	0,84	-1,35	-0,45
Фондовіддача	2,80	1,96	1,51	-0,84	-0,44

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Проаналізувавши результати розрахунків, можна сказати, що динаміка ділової активності ПрАТ «Центральний ГЗК» має негативний характер.

Так, протягом усього періоду відбувається зниження оборотності активів, їх складових та власного капіталу на підприємстві. Це свідчить про те, що ПрАТ «Центральний ГЗК» залучає у власну діяльність все більший обсяг ресурсів, а віддача від них знижується. Причинами такої ситуації є щорічне скорочення обсягів чистого доходу від реалізації при одночасному зростанні активів. Лише показник оборотності кредиторської заборгованості 2022 році підвищився, проте на фоні всіх інших показників це є несуттєвим.

Наступною складовою загальної оцінки інвестиційної привабливості підприємства є дослідження показників, що характеризують його майновий стан (табл. 2.11).

**Аналіз показників майнового стану ПрАТ «Центральний ГЗК» за
2021–2023 роки**

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023
Первісна вартість основних засобів	10932052	12185794	12323045	12718697	1253742	137251	395652
Знос основних засобів	2644440	4 369 726	5 479 116	6 547 180	1725286	1109390	1068064
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,24	0,36	0,44	0,51	0,12	0,09	0,07
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,76	0,64	0,56	0,49	-0,12	-0,09	-0,07
Фондоозброєність	x	5161,42	3541,58	2587,40	x	-1619,84	-954,17

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Аналіз стану основних засобів виявив скорочення коефіцієнту придатності основних засобів – на 12%, 9% та на 7% відповідно у 2021 - 2023 роках. Хоча на початок дослідження значення коефіцієнту придатності є високим, проте у наступні роки відбулось зростання суми накопиченого зносу, в тому числі, за рахунок проведення індексації вже наявних на балансі. Тобто реальний стан основних засобів залишався незадовільним.

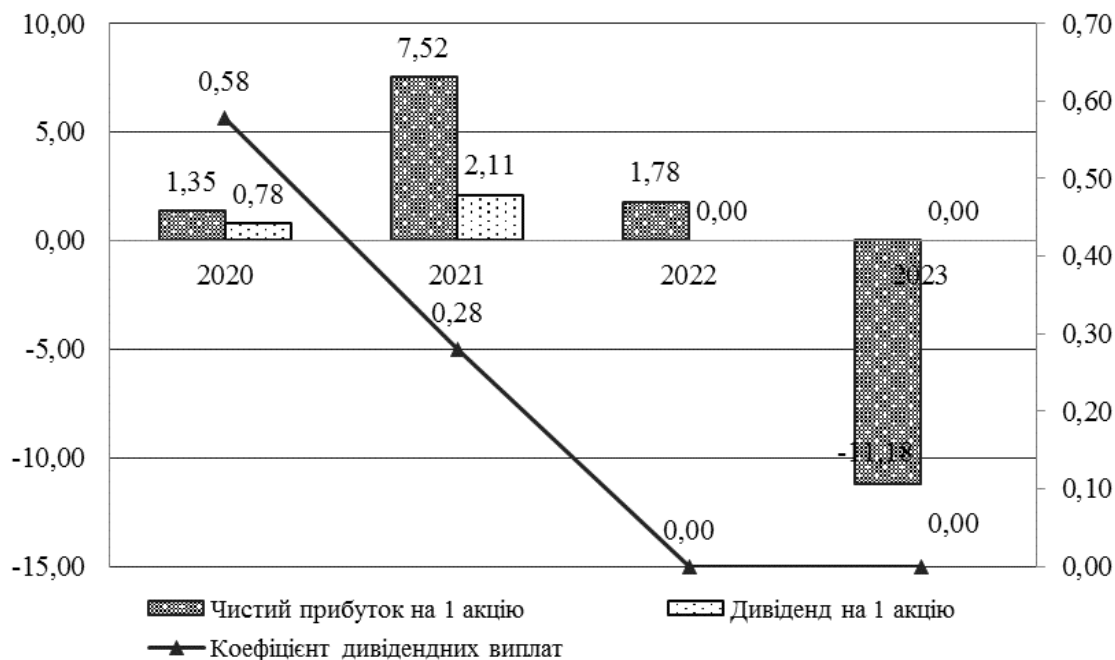
Негативним також є скорочення фондоозброєності підприємства у 2022-2023 роках, викликане скороченням чистої виручки. При цьому негативним є скорочення чисельності робітників ПрАТ «Центральний ГЗК», яке відбувається більшими темпами, ніж виручка, що також знижує фондоозброєність праці.

Наступною складовою аналізу є визначення показників оцінки ринкової активності базового підприємства.

В роботі фінансових аналітиків важливо мати можливість здійснити аналіз інвестиційної привабливості корпоративних структур, цінні папери яких вільно обертаються на фондовому ринку і можуть бути об'єктами для інвестування даними установами як стратегічними інвесторами. На жаль, щодо ПрАТ «Центральний ГЗК» не можна зробити висновок про вільний обіг його акцій на фондовому ринку через організаційну форму, структуру його

власників та особливості розподілу між ними акцій підприємства. Проте окремі елементи ринкового оцінювання визначити можна.

Вихідним моментом при оцінці положення підприємства на ринку цінних паперів є інформація про його дивідендну політику. Динаміку дивідендів наведено на рис. 2.3:

Рис. 2.6. Динаміка дивідендів ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2020–2023 роки, грн.

Джерело: розраховано автором на основі [52]

З рисунку видно, що у 2022 році ПрАТ «Центральний ГЗК» не виплачувало дивіденди, не дивлячись на прибуткову діяльність, тобто вся його сума спрямовувалась на внутрішні потреби підприємства, а у 2023 році через отримані збитки джерел для дивідендної політики не було. У 2020-2021 роках, коли підприємство суттєво збільшило обсяги прибутку за результатами своєї діяльності, Загальними зборами акціонерів було прийнято рішення про виплату дивідендів.

Також слід відмітити, що неможна встановити залежність між обсягами нарахованих, виплачених дивідендів та обсягами чистого прибутку. Така невизначеність не сприяє інвестиційній привабливості підприємства, оскільки

потенційним акціонерам досить важко спрогнозувати майбутні доходи.

Для оцінки інвестиційної привабливості важливим є проведення аналізу показників фондового ринку для підприємства, проте акції ПрАТ «Центральний ГЗК» в останні роки не приймають участі у торгах на біржовому та позабіржовому ринках.

Важливим моментом при аналізі інвестиційної привабливості за методикою Агентства з запобігання банкрутству є розрахунок інтегрального показника. Проте на сьогоднішній день ані власне Агентство, ані економісти не запропонували дієву та надійну методику визначення групової вагомості та вагомості показника у групі, а також підходи до визначення мінімальних та максимальних показників за кожним коефіцієнтом для підприємств та галузей. Тому доцільним є виведення загального висновку на підставі відповідності розрахованих коефіцієнтів нормативним значенням в цілому.

Отже, за загальною методикою оцінки інвестиційної привабливості, яка запропонована Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств і організацій та заснована на оцінці фінансового стану, слід відмітити зниження інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК» у 2022 році та значне погіршення цієї ситуації у 2023 році.

Наступним кроком пропонуємо оцінити інвестиційну привабливість на основі матричної моделі, запропонованої колективом авторів під керівництвом А.О. Єпіфанова.

Дана методика розглядає коефіцієнти, які визначаються на різні дати, а тому для нашого аналізу використовуються середньорічні значення показників.

Конкретні значення показників на прикладі обраного об'єкта дослідження та відповідні їх значення як елементи матриці оцінки інвестиційної привабливості у 2021 році подані в табл. 2.12.

Слід відмітити, що за показниками, норматив за якими не встановлено, відповідність загальній тенденції визначається шляхом порівняння змін з попереднім роком.

**Показники матричної моделі оцінки інвестиційної привабливості
ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2021 рік**

Номер елемента матриці	Показник	Значення	Умова виконується: так (1), ні (0)	Норматив
e ₁₁	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,03	0	> 0,1
e ₁₂	Коефіцієнт критичної ліквідності	1,43	0	0,6-0,8
e ₁₃	Коефіцієнт поточної ліквідності	1,63	1	>1
e ₂₁	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,56	1	> 0,5
e ₂₂	Коефіцієнт маневрування власного капіталу	-0,09	0	> 0,5
e ₂₃	Коефіцієнт леверіджу	0,94	1	≤ 1
e ₃₁	Оборотність активів	1,42	1	зростання
e ₃₂	Оборотність поточних активів	3,32	1	зростання
e ₃₃	Оборотність дебіторської заборгованості	3,90	1	зростання
e ₄₁	Рентабельність активів	56,20	1	зростання
e ₄₂	Рентабельність власного капіталу	104,53	1	зростання
e ₄₃	Рентабельність реалізації продукції	39,57	1	зростання

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Отже, в результаті розрахунків отримано таку матрицю інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2021 рік:

$$E_{2021} = \begin{vmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{vmatrix}$$

Таким чином, з врахуванням шкали оцінки, що відповідає побудованій системі показників, у 2021 році сума елементів матриці за річними даними становила 10. Це вказує на те, що підприємство мало стійкий фінансовий стан і високий рівень інвестиційної привабливості.

Негативно впливали на стан інвестиційної привабливості головним чином показники ліквідності.

Відповідні коефіцієнти для 2022 року наведено в табл. 2.13

Таблиця 2.13

**Показники матричної моделі оцінки інвестиційної привабливості
ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2022 рік**

Номер елемента матриці	Показник	Значення	Умова виконується: так (1), ні (0)	Норматив
e ₁₁	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0	> 0,1
e ₁₂	Коефіцієнт критичної ліквідності	1,87	0	0,6-0,8
e ₁₃	Коефіцієнт поточної ліквідності	2,10	1	>1
e ₂₁	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,67	1	> 0,5
e ₂₂	Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,25	0	> 0,5
e ₂₃	Коефіцієнт леверіджу	0,51	1	≤ 1
e ₃₁	Оборотність активів	0,85	0	зростання
e ₃₂	Оборотність поточних активів	1,64	0	зростання
e ₃₃	Оборотність дебіторської заборгованості	1,86	0	зростання
e ₄₁	Рентабельність активів	12,51	0	зростання
e ₄₂	Рентабельність власного капіталу	19,06	0	зростання
e ₄₃	Рентабельність реалізації продукції	14,75	0	зростання

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Відповідно, у 2022 році відбувається зміна умов виконання нормативних вимог за коефіцієнтами, а тому змінюються і елементи матриці:

$$E_{2022} = \begin{vmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{vmatrix}$$

У 2022 році ситуація погіршилась та сума елементів матриці становила 3, що означає нестійкий фінансовий стан і низький рівень інвестиційної привабливості.

Негативно пливає на оцінку інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК» тенденція до зниження показників оборотності, а також

зависоке значення показника критичної ліквідності.

Формування матриці у 2023 році наведено в табл. 2.14

Таблиця 2.14

**Показники матричної моделі оцінки інвестиційної привабливості
ПрАТ «Центральний ГЗК» за 2023 рік**

Номер елемента матриці	Показник	Значення	Умова виконується: так (1), ні (0)	Норматив
e ₁₁	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0	> 0,1
e ₁₂	Коефіцієнт критичної ліквідності	1,68	0	0,6-0,8
e ₁₃	Коефіцієнт поточної ліквідності	1,77	1	>1
e ₂₁	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,58	1	> 0,5
e ₂₂	Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,39	0	> 0,5
e ₂₃	Коефіцієнт леверіджу	0,74	1	≤ 1
e ₃₁	Оборотність активів	0,48	0	зростання
e ₃₂	Оборотність поточних активів	0,75	0	зростання
e ₃₃	Оборотність дебіторської заборгованості	0,81	0	зростання
e ₄₁	Рентабельність активів	-6,50	0	зростання
e ₄₂	Рентабельність власного капіталу	-11,28	0	зростання
e ₄₃	Рентабельність реалізації продукції	-13,46	0	зростання

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Таким чином, в результаті розрахунків можна сформуванати таку матрицю інвестиційної привабливості за рік, що досліджується:

$$E_{2023} = \begin{vmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{vmatrix}$$

Слід відмітити, що найгіршим виявився 2023 рік, за результатами якого сума елементів матриці за річними даними становила 3 і майже наблизилась до значення критичного фінансового стану.

Як і в попередньому році основними проблемами ПрАТ «Центральний

ГЗК», що негативно визначають стан його інвестиційної привабливості, є суттєве погіршення фінансової стійкості, збитковість діяльності підприємства, а також значні обсяги дебіторської заборгованості.

Таким чином, за період дослідження відбувається погіршення інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК».

Висновки до розділу 2

Практика свідчить, інвестиційна привабливість безпосередньо впливає на основні показники соціально-економічного розвитку країни. Її високий рівень сприяє вирішенню соціальних проблем, забезпечує високий рівень зайнятості населення, дозволяє оновлювати виробництво, проводити модернізацію й нарощування основних фондів підприємств, впроваджувати новітні технології.

Україна за весь період своєї незалежності так і не створила сприятливого інвестиційного клімату. А починаючи з 2014 року кількість факторів негативного впливу на інвестиційний клімат країни суттєво зростає. Проаналізувавши макроекономічні показники, індекс економічних свобод, сприйняття корупції та інші індекси в Україні за 2010-2024 роки можна дійти висновку про низьку привабливість національної економіки для іноземних інвесторів. Низько оцінюється інвестиційний клімат України також за даними Європейської Бізнес Асоціації.

Базовим підприємством для аналізу є приватне акціонерне товариство «Центральний ГЗК», яке займається відкритим видобутком руд чорних металів, їх збагаченням та виготовленням концентрату та обкотишів.

До 2022 року підприємство нарощувало обсяги виробництва товарної продукції, але потім ситуація змінюється – суттєво скорочуються обсяги реалізації через об'єктивні причини, що пов'язані з воєнним станом та військовими діями, ускладненою логістикою та втратою частини споживачів.

Відповідно чистий дохід від реалізації продукції зростав у 2021 році та скорочувалась у 2022-2023 роках. В свою чергу, собівартість продукції скорочувалась лише у 2023 році, але нижчими темпами, ніж скорочення виручки. Значні обсяги різного виду витрат операційної діяльності не були перекриті відповідними доходами, через що підприємство отримало операційний збиток. І в цілому за результатами 2023 року на підприємстві сформувався чистий збиток.

Загальна динаміка активів ПрАТ «Центральний ГЗК» має тенденцію до зростання. Не дивлячись на скорочення їх вартості протягом 2021 року, протягом 2022-2023 років вона збільшилась. Таку ж динаміку мають оборотні активи, а необоротні зменшуються протягом усього періоду дослідження. На це вплинули обсяги основних засобів, які скоротились на 5,7%, 12,4% та на 9,8%. Також за остання роки поступово зменшувались незавершені капітальні інвестиції.

У складі оборотних активів обсяги запасів в цілому зросли за 3 роки дослідження. Також має місце суттєве зростання дебіторської заборгованості у 2022-2023 роках, що враховуючи скорочення виручки від реалізації, не може бути виправданим, а тому потребує посилення роботи з дебіторами. Значно скоротились грошові кошти.

У складі дебіторської заборгованості дебіторська заборгованість підприємства за товари, роботи, послуги має загальну тенденцію до зменшення, проте відбувається зростання дебіторської заборгованості за розрахунками, особливо в частині розрахунків за виданими авансами. Тенденцію до збільшення має динаміка іншої поточної дебіторської заборгованості.

В структурі майна ПрАТ «Центральний ГЗК» переважають оборотні активи. Переважна питома вага в структурі як активів в цілому, так і необоротного капіталу належить основним засобам. Також суттєвою є частка дебіторської заборгованості.

Власний капітал підприємства протягом 2021-2022 років зростав на 34,8% та на 26,8%, а у 2023 році навпаки скоротився на 10,7%. Довгострокові

зобов'язання і забезпечення скорочуються протягом усього періоду дослідження.

Поточні зобов'язання і забезпечення скорочуються лише у 2021 році, а у 2022-2023 роках має місце їх зростання і саме вони в цей період визначають динаміку пасивів.

Основною причиною цього є зростання кредиторської заборгованості за одержаними авансами у 2022 році. У 2021 році скоротилась заборгованість за розрахунками з учасниками, що пов'язано з виплатою дивідендів ПрАТ «Центральний ГЗК». Поточна заборгованість за товари, роботи, послуги зростає щороку.

В структурі пасивів ПрАТ «Центральний ГЗК» найбільшу питому вагу займає власний капітал, хоча його частка поступово скорочується. Частка поточних зобов'язань та забезпечень скорочується у 2021 році та зростає у 2022-2023 роках. У їх складі значне місце займає поточна кредиторська заборгованість усіх видів, а протягом 2022-2023 років у структурі поточної кредиторської заборгованості переважає товарна її складова.

ПАТ «Центральний ГЗК» може вважатись фінансово стійким, проте окремі його показники за результатами діяльності у 2021-2023 роках знаходяться на критичній межі. Зокрема, коефіцієнт фінансової незалежності становить 0,5, а на окремі дати відсутні власні оборотні кошти.

В цілому ПрАТ «Центральний ГЗК» є ліквідним в короткостроковому періоді, тобто підприємство може погасити свою поточну заборгованість за рахунок своїх поточних активів. Це підтверджується тенденціями розрахованих коефіцієнтів ліквідності, значення яких протягом 2021–2023 років залишались у межах нормативу або перевищувало його.

У 2021-2022 роках знижується рентабельність підприємства, а у 2023 році воно взагалі має від'ємні показники ефективності.

В цілому динаміка періодів оборотності ПрАТ «Центральний ГЗК» має негативний характер. Зокрема, має місце уповільнення обороту активів та їх складових, що є негативною тенденцією в діяльності підприємства, оскільки

свідчить про залучення додаткових грошових коштів, вкладених в загальні активи підприємства.

Оцінка майнового стану підприємства виявила, що в цілому значення коефіцієнту придатності знаходиться на середньому рівні, проте негативним є його скорочення та зниження обсягів нововведень.

Визначення елементів оцінки ринкової позиції ПрАТ «Центральний ГЗК» показало, що дивідендна політика підприємства є не стабільною, хоча позитивним сигналом для потенційних інвесторів міг вважатись факт виплати дивідендів у 2020-2021 році. У 2022-2023 роках ПрАТ «Центральний ГЗК» не виплачувало дивіденди, що пояснюється об'єктивними факторами та. Отже, за цією методикою відбувається зниження інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК» у 2022 році.

Оцінка інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК» на основі матричної моделі показала, що найвищий рівень інвестиційної привабливості підприємство мало у 2021 році, а у 2022-2023 роках відбувалось його зниження. Причинами цього є збитковість підприємства, зниження фінансової стійкості підприємства, а також значні обсяги дебіторської заборгованості, що викликало погіршення показників оборотності та ліквідності.

РОЗДІЛ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРАТ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГЗК»

3.1. Обґрунтування та обрахунок заходів щодо формування чистого прибутку ПрАТ «Центральний ГЗК»

Останні роки ПрАТ «Центральний ГЗК» демонструє зниження прибутковості діяльності, що погіршує його привабливість для потенційних інвесторів. Утім проведений аналіз показав, що потенціал прибутковості підприємств розкрито не повністю. Наявні недоліки у формуванні фінансового результату знижують прибуток, який під впливом макроекономічних факторів і без того тяжіє до зменшення та формування чистого збитку.

Звертаючись до прогнозів експертів на майбутній рік, можна очікувати погіршення фінансових результатів всіх підприємств галузі. Так, за «даними GMK Center, у 2023 році Україна скоротила експорт залізної руди на 26% порівняно з 2022 роком – до 17,75 млн т. У порівнянні з довоєнним 2021 роком експорт сировини скоротився на 60%. Виручка українських компаній ГМК від експорту ЗРС скоротилась на 39,4% р./р. – до \$1,77 млрд.». Переважна більшість підприємств гірничо-металургійного комплексу України опиниться на межі банкрутства, якого нині вдалося уникнути тільки внаслідок девальвації національної валюти і поліпшення конкурентоспроможності української продукції на зовнішніх ринках. Поступово знижується обсяг продажу сталі в країні та її експорт, що негативно впливає і на ринок сировини для неї. Ціни на залізорудну сировину знизилися, поставивши на межу рентабельності більшість українських гірничо-збагачувальних комбінатів [13].

Погіршення фінансових показників діяльності гірничо-збагачувальних підприємств тягне за собою ризик масового безробіття, втрати державою податків і валютної виручки.

Тож перші кроки до захисту галузі в майбутньому році має зробити держава. По-перше, необхідна прогнозована довгострокова стратегія Національного банку України, яка збалансує ринок капіталу і ліквідність експортерів. По-друге, прозора фіскальна політика держави, чітке виконання вже існуючого законодавства. По-третє, відновлення пошкодженої інфраструктури. У першу чергу це стосується залізничного сполучення, без якого підприємства галузі не зможуть відновити виробничі ланцюжки і налагодити стабільні відвантаження, що були зламани внаслідок військових дій, починаючи з 2024 року.

Для того, щоб не допустити негативного розвитку подій, необхідні і конкретні дії з боку підприємства.

Першочерговою задачею ПрАТ «Центральний ГЗК» є стимулювання виручки від реалізації продукції. Кризовий стан економіки України, зниження попиту на металопродукцію в країні не дозволяють підприємству розширювати ринку збуту в межах країни. Натомість, все ще є попит на залізорудну сировину в світі. Хоча й реальністю є зниження ціни на неї в доларовому еквіваленті, але за рахунок збільшення обороту базове підприємство може досягти збільшення прибутку. Крім того, девальвація гривні нівелює зниження цін.

Україна традиційно домінує на ринку залізорудної сировини Центрально-Східної Європи де її основними конкурентами є Бразилія, Росія та Швеція (табл. 3.1). Країни регіону при вступі до ЄС прийняли на себе ряд зобов'язань по недопущенню введення в дію нових доменних потужностей. В той же час більшість металургійних компаній Східної та Центральної Європи зацікавленні в придбанні більш якісної сировини, що дозволяє знижувати собівартість виготовленої продукції. Тому, зміцнення позицій українських виробників на ринку залізорудної сировини Європи слід в першу чергу шукати в площині інвестування коштів у поліпшення якості виробленої продукції.

ПрАТ «Центральний ГЗК» найбільшу частку своєї експортної продукції реалізовує в Угорщину, Словаччину, Чехію, Сербію, тоді як Польща, Румунія, Туреччина, Австрія лишаються неохопленими (див. табл. 3.1).

Можуть бути суттєво розширенні обсяги експорту залізорудної сировини з України на ринок Китаю. Проте, стримуючим чинником діяльності України на цьому ринку є високий рівень транспортних затрат, що значно збільшує вартість вітчизняної сировини. Як наслідок, Україні необхідні значні інвестиції в розвиток транспортної інфраструктури, зокрема розширення мережі залізничних сполучень, оновлення рухомого складу залізниці, зняття блокади з портів, які могли б приймати судна з більшою водотоннажністю, придбання нових суден.

Таблиця 3.1

**Експорт залізорудної сировини з України за основними країнами
споживання за 2023 – січень-квітень 2024 року**

Країна	Обсяг, млн. т	Питома вага, %
Китай	7,568	25
Словаччина	6,742	22
Польща	4,794	16
Чехія	4,707	15
Австрія	2,335	8
Румунія	1,850	6
Сербія	0,953	3
Туреччина	0,646	2
Італія	0,285	1
Угорщина	0,26	1
Інші	0,200	1

Джерело: розраховано автором на основі [14]

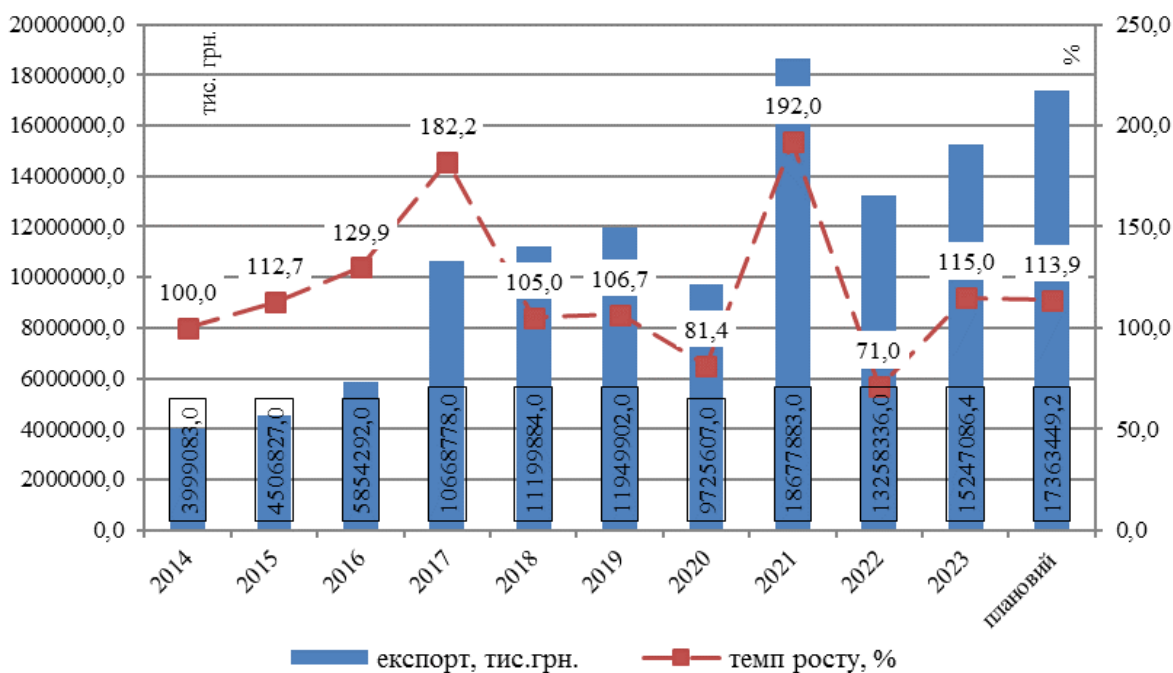
Тож потенційний ринок збуту для залізорудної сировини поза межами України існує.

Вигідним розширення експорту буде і з фіскальної точки зору. Так, виробник-експортер в Україні отримує право на застосування нульової ставки ПДВ. Тобто податкове зобов'язання у платника не виникає, натомість право на податковий кредит існує. Обсяги експорту в частці не менше 40% загального обсягу продажу дає підстави претендувати на автоматичне відшкодування ПДВ з бюджету повз перевірки податковими органами та в скорочений період часу [23].

Поглиблюючись в європейський ринок сьогодні, ПрАТ «Центральний

ГЗК» може скористатися перевагами односторонніх преференцій Європейського Союзу (ЄС) і отримати додатковий час для пристосування до умов конкуренції, що підсилюється в рамках зони вільної торгівлі Україна-ЄС.

Обсяги операцій експорту ПрАТ «Центральний ГЗК» в плановому році визначено виходячи з середніх показників темпу росту продажів продукції підприємства за межі України в 2014-2023 роках (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Динаміка експортних операцій ПрАТ «Центральний ГЗК» в 2014-2023 роках

Джерело: розраховано автором на основі [52]

В складі виручки від реалізації ПрАТ «Центральний ГЗК» експортний дохід становить близько 89%.

Визначено, що в середньому протягом періоду експортні операції підприємства щороку збільшувалися на 14%. Тому в плановому році можна очікувати збільшення загальної виручки від реалізації на середній показник.

За даними GMK Center експерти в плановому році прогнозують зниження світових цін на залізорудну сировину на 7%, ціна руди досягне рівня 110 дол. США / т [13]. Тож за ціновим фактором виручка ПрАТ «Центральний ГЗК» від експортних операцій знизиться. Проте в загальному підсумку можна очікувати

зростання доходів від реалізації на 5,3%:

$$0,11*100\% + 0,89*1,139*(1-0,07)*100\% = 105,3\%.$$

В умовах, коли обсяги продажу продукції підприємства зростають, відповідним чином змінюється і її собівартість. Тому задачею для підприємства в наступному періоді є пошук шляхів зниження собівартості одиниці продукції. Це при підвищенні обсягів реалізації дозволить загальній собівартості рости меншими темпами, ніж доходу.

Основні дії мають бути наступними: виявити контрольовані витрати у всій організації; скасувати «священних корів», об'єктивно здійснюючи бенчмаркінг витрат; переглядати звичні (усталені) політики й процедури для ідентифікації можливостей зниження витрат; ідентифікувати конкретні цілі для зниження витрат. Оперативно запускати програми, що дозволяють швидко знижувати витрати.

Найбільша частка в складі собівартості (27,82%) виробленої ПрАТ «Центральний ГЗК» продукції відноситься до паливно-енергетичних витрат, серед яких на енергетичні витрати припадає 14,42%. Тож першочергова економія має стосуватися саме їх.

Залежно від виду використовуваного устаткування електричне навантаження підрозділяється на активне, індуктивне і ємнісне. Найчастіше споживач має справу із змішаними активно-індуктивними навантаженнями. Відповідно, з електричної мережі відбувається споживання як активної, так і реактивної енергії.

Активна енергія перетворюється в корисну – механічну, теплову та ін. енергії. «Реактивна енергія не пов'язана з виконанням корисної роботи, а витрачається на створення електромагнітних полів в електродвигунах, трансформаторах, індукційних печах, зварювальних трансформаторах, дроселях і освітлювальних приладах» [13]. Значення коефіцієнта потужності незкомпенсованого устаткування наведені нижче:

асинхронний електродвигун до 100 кВт: 0,6-0,8;

асинхронний електродвигун 100–250 кВт: 0,8-0,9;

зварювальний апарат змінного струму: 0,5-0,6;

індукційна піч: 0,2-0,6;

електродугова піч: 0,6-0,8;

лампа денного світла: 0,92.

В оптимальному режимі показник повинен прямувати до одиниці і відповідати нормативним вимогам.

Компенсація реактивної потужності є найдешевшим і ефективним засобом підвищення техніко-економічних показників електропостачання, який зменшує всі види втрат електроенергії. «Найбільш дієвим і ефективним способом зниження споживаної з мережі реактивної потужності є застосування установок компенсації реактивної потужності (конденсаторних батарей, синхронних двигунів і синхронних компенсаторів). За рахунок приєднання до мережі компенсуючого пристрою зменшуються втрати потужності і напруги». [13] На практиці коефіцієнт потужності після компенсації знаходиться в межах від 0,93 до 0,99.

Головним споживачем електроенергії базового підприємства є саме індукційна піч. Отже, навіть в найбільш песимістичному випадку економія електроенергії становитиме 35,48 % ($0,6/0,93 = 0,6452$; $1-0,6452=0,3548$). Тобто в плановому році собівартість зміниться наступним чином:

$$(0,8558+0,1442*0,6452)*1,053 *100\% =98,91\%$$

Наступний крок до економії - зниження адміністративних витрат та витрат на збут. Для більшості компаній впровадження ефективної структури адміністративних і збутових витрат вимагає фундаментальної трансформації адміністративної й збутової функцій. Трансформація подібного ставлення не може бути реалізована зверху. Для повної реалізації такої програми в компанії треба її супроводжувати управлінською програмою, що зосереджується як на управлінні змінами, так і на зміні особистого лідерства. Жорсткі складові змінень організації, процесу й технології повинні бути адресовані персоналу

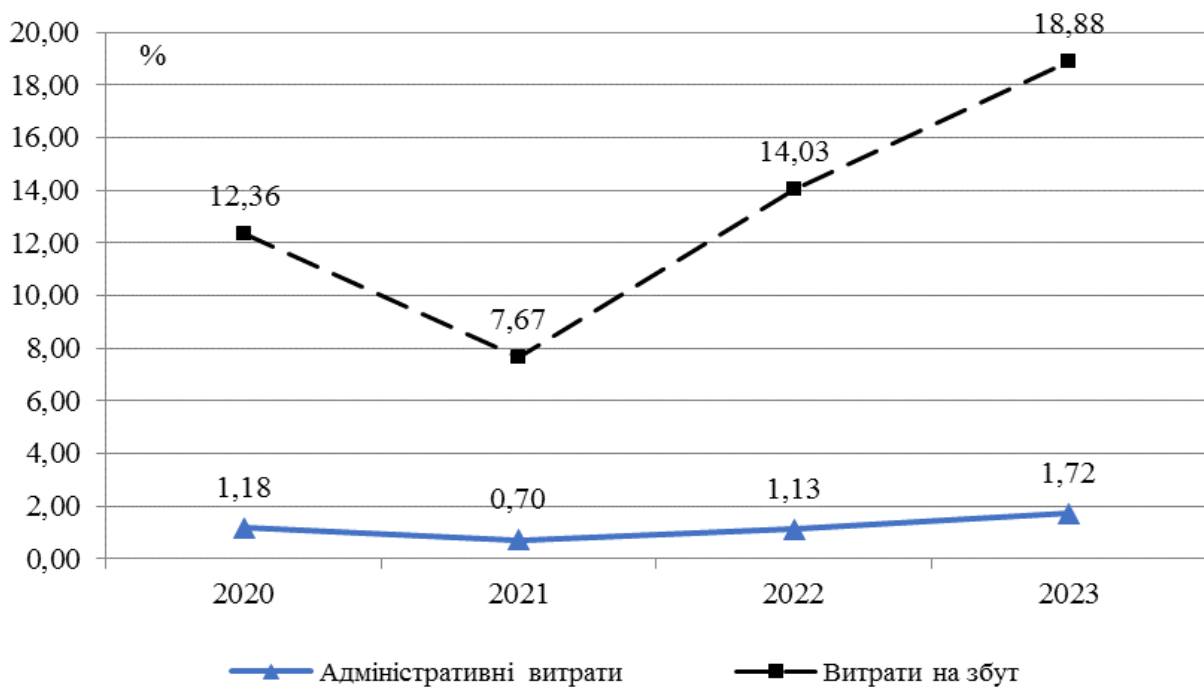
разом з невлотимими складовими - лідерством, комунікаціями й культурою.

Адміністративні витрати та витрати на збут ПрАТ «Центральний ГЗК» в минулих періодах довели свою неефективність. У сучасних умовах господарювання треба вести ретельний контроль і внутрішній аудит адміністративних витрат, який є економічно обґрунтованим та повинен розвиватися, оскільки перевірені на практиці методи його роботи дають змогу удосконалити систему управління адміністративними витратами, та приймати адекватні заходи по впорядкуванню документообігу в цілому та значно покращити фінансову дисципліну на підприємстві. Для оптимізації адміністративних витрат підприємства необхідно переглянути можливість зменшення апарату управління, що в свою чергу допоможе скоротити витрати на заробітну плату, а відповідно і нарахування на соціальні заходи. Але такі зміни не повинні торкатись рівня оплати праці адміністративного персоналу, оскільки це негативно вплине на ефективність і їхню зацікавленість в покращенні роботи підприємства. Для реалізації цієї програми MetInvest впроваджує нову модель, згідно якої керувати Центральним, Північним та Інгулецьким ГЗК буде єдиний адміністративно-управлінський центр.

Зниженню адміністративні витрати сприятиме створення єдиного центру управління, оптимізація однакових бізнес-процесів підприємств та централізація деяких сервісних функцій.

З проведених розрахунків видно, що найменше адміністративних витрат на витрат на збут на кожну гривню реалізованої продукції ПрАТ «Центральний ГЗК» приходилося в 2021 році (рис. 3.2). Тим не менш в цьому році було досягнуто найвищого рівня прибутку за період, який розглядається. Тож, в плановому році пропонується вказані витрати в розрахунку на одну гривню реалізованої продукції прирівняти до рівня 2021 року.

Планове збільшення обсягу реалізації зумовить пропорційне зростання інших операційних доходів та витрат. Отже, вказані доходи та витрати підприємства в наступному періоді, як і виручка від реалізації продукції, збільшаться на 8,8%.

Рис. 3.2. Завантаженість адміністративних витрат та витрат на збут ПрАТ «Центральний ГЗК» в 2020-2023 роках, %

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Результати фінансової діяльності підприємства в плановому році залишаться без змін.

План формування фінансового результату ПрАТ «Центральний ГЗК» в наведено в табл. 3.2.

В разі дотримання наданих рекомендацій в плановому році валовий прибуток ПрАТ «Центральний ГЗК» може збільшитися на 61,9% до рівня в 1,6 млрд. грн. Загальний же фінансовий результат від операційної діяльності може стати позитивним та становити 543,5 млн. грн., Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування також зміняться до рівня 271,3млн. грн. (див. табл. 3.2).

Ставка податку на прибуток в плановому році становить 18% [23], тож ПрАТ «Центральний ГЗК» за результатами наступного року нараховуватиме 48,9 млн. грн. З огляду на масштаби діяльності, щомісячно до бюджету сплачуватимуться аванси в розмірі однієї дванадцятої податку попереднього року. Тобто в плановому році кожного місяця буде перераховуватися до

бюджету авансовий внесок з податку на прибуток в розмірі 12 млн. грн.

Таблиця 3.2

**План формування фінансового результату ПрАТ «Центральний
ГЗК» млн. грн.**

Показник	2023 рік	Характер змін	Прогнозний обсяг	Відхилення
Чистий дохід від реалізації продукції	9852828	Збільшення на 5,3%	10375028	522200
Собівартість реалізації продукції	8852917	Зниження на 1,09%	8756420	-96497
Валовий прибуток	999911	Розрахунково	1618608	618697
Інші операційні доходи	1054037	Збільшення на 5,3%	1109901	55864
Адміністративні витрати	169514	0,7% чистого доходу	72625	-96889
Витрати на збут	1860415	7,67% чистого доходу	795765	-1064650
Інші операційні витрати	1250311	Збільшення на 5,3%	1316577	66266
Фінансові результати від операційної діяльності	-1226292	Розрахунково	543541	1769833
Інші фінансові доходи	11961	без змін	11961	0
Інші доходи	1000	без змін	1000	0
Фінансові витрати	235698	без змін	235698	0
Інші витрати	49518	без змін	49518	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	-1498547	Розрахунково	271286	1769833
Податок на прибуток від звичайної діяльності	171886	згідно чинного законодавства	-48832	-220718
Чистий прибуток	-1326661	Розрахунково	222455	1549116

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Слід відмітити, що зниження витрат на збут можливе лише за умови, що не відбудеться радикального підйоми тарифів на залізничні вантажні перевезення.

В результаті реалізації таких заходів ПрАТ «Центральний ГЗК» зможе подолати збитковість діяльності та отримати чистий прибуток в розмірі 222,5 млн. грн.

Зміна показників фінансових результатів, за умов стабільності інших факторів, відіб'ється на показниках інвестиційної привабливості підприємства

(табл. 3.3).

Таблиця 3.3

**Показники рентабельності та ділової активності ПрАТ
«Центральний ГЗК» в прогнозному році**

Показник	2023 рік	Прогнозний рік	Відхилення
Рентабельність, %			
активів	-6,50	1,07	7,08
основних засобів	-20,39	3,60	22,45
оборотних активів	-10,03	1,60	10,88
власного капіталу	-11,28	2,01	12,44
продажу	-13,46	2,14	14,59
Оборотність			
активів	0,48	0,50	0,02
поточних активів	0,75	0,71	0,01
запасів	12,34	13,95	1,61
дебіторської заборгованості	0,81	0,82	0,01
кредиторської заборгованості	2,50	2,54	0,04

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Отже, в прогнозному році завдяки сформованому чистому прибутку можна розрахувати показники рентабельності, які не є великими за своїми значеннями, проте дозволяють говорити про позитивні зміни в діяльності ПрАТ «Центральний ГЗК».

Також прискоряться і показники ділової активності ПрАТ «Центральний ГЗК». Прискорення оборотності активів зменшує потребу в них, дозволяє підприємству вивільняти частину оборотних коштів для потреб виробництва, або для додаткового випуску продукції.

Зауважимо також на необхідності розробки державної стратегії стимулювання експортної експансії українських виробників залізорудної сировини, метою якої є забезпечення ефективної реалізації національних інтересів у цій сфері на зовнішньому ринку шляхом системного реформування підприємств і комплексного впровадження системи організаційно-технічного сприяння експортній діяльності.

3.2. Рекомендації з покращення фінансового стану ПрАТ «Центральний ГЗК»

Гірничозбагачувальні комбінати України, як відомо, зосереджені в Криворізькому залізорудному басейні, серед яких провідні позиції відводяться ПрАТ «Центральний ГЗК». Базове підприємство має безперечне лідерство на ринку з реалізації залізорудного концентрату металургійним підприємствам. У 2022 році комбінатом, «з огляду на зміну кон'юнктури ринку ЗРС, підвищення вимог європейських споживачів до якості продукції та складність економічних і логістичних умов, здійснено ряд досліджень та промислових випробувань у напрямку удосконалення технології виробництва концентрату з масовою часткою заліза 70%». На основі проведених досліджень та отриманих результатів, «розроблено та впроваджено принципово новий технологічний підхід до процесу, а саме реалізовано "гнучку" удосконалену технологічну схему виробництва високоякісного концентрату із використанням існуючого основного технологічного устаткування та без додаткових капітальних вкладень» [13].

В рамках перспективної програми реалізується ряд інвестиційних проектів, які є стратегічно важливими для ПрАТ «Центральний ГЗК», серед яких:

реалізація гранулометричного контролю на всьому парку огрудкувального обладнання, що дозволить створити диспетчеризацію ділянки огрудкування з подальшою інтеграцією в автоматизацію технологічних процесів ФОГ;

капітальний ремонт секцій №8 та №9 Збагачувальної фабрики;

продовження організації робіт з видобутку руди з гор.607м шахти ім. Колачевського;

переукладка та капітальний ремонт залізничної колії;

розробка проектних робіт на розширення відвальних едностей кар'єрів.

Важливим також є проект, який можна класифікувати як екологічний,

щодо відведення шахтних вод шахти "Гігант-глибока" у хвостосховище ПрАТ «Центральний ГЗК», та подальшому її використанні у виробництві [13].

Таким чином, будуючи політику фінансування підприємства на плановий період, слід враховувати зазначені проекти, які призведуть до збільшення обсягів і вартості основних фондів та в цілому необоротного капіталу.

Проблема із раціональною структурою капіталу на базовому підприємстві стоїть вельми актуально: при переважанні власного капіталу в структурі пасивів, в складі активів надзвичайно великих розмірів та впливу набула дебіторська заборгованість. У підсумку кошти власників фактично віддано у безкоштовний кредит контрагентам комбінату.

Раціональне управління майном та капіталом ПрАТ «Центральний ГЗК» повинно включати наступні етапи:

- виявлення та формулювання проблеми чи задачі управління фінансово-майновим станом, які повинні бути розв'язані на основі використання попереднього досвіду та наявних даних;
- прийняття управлінського рішення щодо використання активів та його реалізація;
- аналіз результатів прийнятого рішення з точки зору можливих способів його зміни або модифікації, а також урахування результатів його реалізації в процесі нагромадження досвіду, який буде використовуватись в майбутньому.

В управлінні фінансово-майновим станом ПрАТ «Центральний ГЗК» для підвищення його інвестиційної привабливості повинні домінувати наступні основні принципи:

- узгодженості термінів фінансових операцій;
- платоспроможності;
- рентабельності інвестування;
- збалансування ризиків;
- врахування потреб ринку;
- максимізації рентабельності.

В управлінні фінансовим станом ПрАТ «Центральний ГЗК» можна

виділити три рівні - стратегічний, тактичний та оперативний.

Оперативне управління ПрАТ «Центральний ГЗК» передбачає «комплексну систему заходів з розподілу та контролю потоків капіталу для забезпечення поточної діяльності підприємства в межах виконання короткотермінових та середньо термінових планів. Пріоритетом управління для оперативного рівня є ефективне використання наявних можливостей, коштів та потужностей».

Функціональна направленість тактичного рівня управління та його значення для забезпечення взаємозв'язку стратегічних цілей підприємства і щоденної діяльності окремих підрозділів визначає в якості пріоритетів для керівників:

- пошук та розподіл необхідної кількості коштів для забезпечення окремих напрямків діяльності підприємства (закупівлі, виробництва, збуту) та його основних підрозділів;

- постановку середньо- та короткотермінових цілей, контроль їх виконання та визначення порядку залучення і використання капіталу у відповідності з довготерміновими цілями та вибраною стратегією підприємства.

Пріоритет управління на стратегічному рівні передбачає забезпечення необхідним обсягом капіталу найбільш вагомих (у відповідності з встановленими довготерміновими цілями) проєктів, операцій та заходів, в результаті чого можуть відбутись бути значні зміни у фінансовому стані підприємства, зміна структури та величини усіх господарських ресурсів (активів) та джерел їх формування (пасивів).

В межах стратегічного управління капіталом ПрАТ «Центральний ГЗК» керівники визначають стратегічні показники для усього підприємства та контролюють виконання планів та прогнозів через систему стратегічних звітів, які містять ряд ключових фінансових показників (стандартів чи нормативів). Відносно цих показників вимірюється ефективність роботи підприємства з досягнення встановлених стратегічних цілей чи забезпечення виконання планів.

Однією з ключових проблем у сфері управління фінансово-майновим станом ПрАТ «Центральний ГЗК» на тактичному рівні є делегування відповідальності за досягнення конкретних фінансово-економічних показників керівникам окремих напрямків. Це стосується, зокрема, осіб, відповідальних за закупівлю сировини та матеріалів, а також за виробництво і збут (відвантаження) продукції, а також інших специфічних операцій. Управління фінансовими ресурсами, відповідно до завдань, покладених на керівників тактичного рівня, здійснюється через систему планів, бюджетів та управлінських звітів, які охоплюють різні напрямки та основні підрозділи. Це відбувається під загальним керівництвом заступників директорів або керівників адміністрації з економіки, фінансів та стратегічного планування.

До завдань, що вирішуються на тактичному рівні, також належить підготовка пропозицій щодо інвестицій в різні сфери діяльності, внесення змін до структури оборотних активів, а також визначення потреб у залученні зовнішніх джерел фінансування та емісії акцій підприємства. Рішення за такими пропозиціями приймаються керівниками вищого рівня управління на основі аналізу інформації про виконання стратегічних планів, а також виявлених тенденцій у змінах найбільш важливих показників діяльності підприємства на ринку і зовнішніх загальноекономічних факторах.

Отже, в найближчій перспективі менеджменту ПрАТ «Центральний ГЗК», враховуючи результати фінансового аналізу, для підвищення інвестиційної привабливості підприємства необхідно зосередити свої зусилля на таких напрямках:

- покращити склад майна, його якість та структуру;
- оптимізувати структуру джерел фінансування, їх закріплення за активами;
- забезпечити покращення якості й ефективності використання майна та джерел фінансування на підприємстві.

Крім того, слід приділити увагу підвищенню розрахунково-платіжної дисципліни, що буде суттєво сприяти оптимізації структури активів

підприємства, а також якості пасивів в цілому.

Для забезпечення першого напрямку – оптимізації структури активів – на базовому підприємстві необхідно звернути увагу на оборотну їх складову, оскільки аналіз засвідчив, що саме там криються основні проблеми.

Фонди, використовувані як оборотний капітал, проходять визначений цикл. Ліквідні активи використовуються для покупки вихідних матеріалів, що перетворюють у готову продукцію; продукція продається в кредит, створюючи рахунки дебіторів; рахунки дебітора оплачуються й інкасуються, перетворюючись в ліквідні активи.

Будь-які фонди, не використовувані для формування оборотного капіталу, можуть бути спрямовані на погашення зобов'язань у пасивах. Крім того, вони можуть використовуватися для придбання основного капіталу чи бути виплачені у виді доходів власникам.

Перший захід, що можна запропонувати базовому підприємству – це скорочення дебіторської заборгованості. Стягнути по можливості якомога більше коштів за допомогою інкасування та контролінгу протягом року та не допускати нарощування в подальшому.

Для забезпечення належного контролю за стягненням дебіторської заборгованості пропонується:

- визначити процедури надання торгового кредиту та інкасації заборгованості по групах покупців і типах продукції (при цьому вище керівництво не повинне займатися кредитними питаннями на щоденній основі);
- згрупувати покупців відповідно до суми покупки, кредитної Історії і запропонованих умов розрахунків;
- організувати спеціальний відділ кредитного контролю (як підрозділ фінансового відділу);
- регулярно контролювати стан рахунків дебіторів, щоб прискорити повернення дебіторської заборгованості і скоротити безнадійні борги;
- встановити систему обліку і контролю дебіторської заборгованості і забезпечити виконання відповідних вимог.

Також ПрАТ «Центральний ГЗК» може зробити зарахування взаємних вимог по дебіторській та кредиторській заборгованості, оскільки значна частка контрагентів виступає і у якості покупців і у якості постачальників, - одна з особливостей взаємних відносин підприємств у холдингу.

Наступним кроком необхідно звернути увагу оптимізації структури капіталу – привести співвідношення складових до умов «золотого правила фінансування», яке вимагає щоб довгострокові активи фінансувалися довгостроковими джерелами фінансування.

На сьогодні, як було з'ясовано понад 38% власного капіталу фінансує оборотні активи, а в їх складі переважно це товарна дебіторська заборгованість (51%), довгострокові позикові кошти повністю спрямовані на забезпечення наявної дебіторської заборгованості. Звісно, що вивільняючи кошти з дебіторської заборгованості, як було рекомендовано вище, підприємство вже буде покращувати структуру майна, але треба зважати й на структуру джерел фінансування.

Доцільно розглянути варіанти співвідношення власної та позикової складової джерел фінансування ПрАТ «Центральний ГЗК» з урахуванням вартості капіталу (табл. 3.4):

Таблиця 3.4

**Розрахунок вартості капіталу ПрАТ «Центральний ГЗК»
за різної його структури**

Показник	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4	Варіант 5	Варіант 6	Варіант 7
Складові, %:							
- власний капітал	20,00	30,00	40,00	50,00	60,00	70,00	80,00
- позиковий капітал	80,00	70,00	60,00	50,00	40,00	30,00	20,00
Прогнозний рівень дивідендних виплат, %	15,00	17,50	20,00	22,50	25,00	27,50	30,00
Відсотки за кредит з урахуванням премії за ризик, %	25,00	23,75	22,50	21,25	20,00	18,75	17,50
Ставка податку на прибуток, %	18,00	18,00	18,00	18,00	18,00	18,00	18,00
Вартість власного капіталу, %	3,00	5,25	8,00	11,25	15,00	19,25	24,00
Вартість позикового капіталу, %	16,40	13,63	11,07	8,71	6,56	4,61	2,87
Середньозважена вартість капіталу, %	19,40	18,88	19,07	19,96	21,56	23,86	26,87

Як бачимо з таблиці, в сьогоднішніх умовах для ПрАТ «Центральний ГЗК» при здійсненні фінансування додаткових потужностей більш вигідно використовувати 30% власних коштів та 70% залучати ззовні. Саме в таких умовах досягатиметься найменша середньозважена вартість капіталу – 18,88%. Також досить привабливим є варіант 3, де співвідношення власних та позикових коштів у фінансуванні нових проектів складатиме 40:60.

Власники не зацікавлені в застоюванні своїх капіталів, тому стан, що виник не покращує інвестиційної привабливості для потенційних нових інвесторів. Пропонуємо щороку спрямовувати частину чистого прибутку на дивіденди, заохочуючи інвесторів та підвищуючи ринкову вартість підприємства. А замість власного капіталу залучати для фінансування позиковий капітал різного типу: довго- та короткострокові банківські й небанківські кредити, емісію облігацій, кредиторську заборгованість, емітувати векселі тощо.

З рентабельністю понад відсоткову ставку кредитних установ підприємству буде вигідно використовувати будь-які позикові кошти, проте, як засвідчив аналіз, на базовому підприємстві знижується рентабельність. І, навіть із пропозиціями щодо підвищення фінансових результатів, що доведено в попередньому підрозділі, прибутковість активів зросте тільки до 21%. Тому більш доцільно розглянути варіанти із випуском облігацій, використання кредиторської заборгованості та векселів, – цінних паперів із зростаючим потенціалом.

Векселі дають можливість розширити інструментарій залучень коштів на ринку та знизити вартість позикових ресурсів для підприємств.

Асоціація українських банків виступає з ініціативою започаткувати використання авального та акцептного кредитування. Сутність цих видів фінансування полягає в тому, що замість грошових коштів підприємства отримують вексельні гарантії банків. Таким чином, пропонується запровадити два види гарантій: аваль банку за клієнта на простих і перевідних векселях, виданих клієнтом, і акцепт банку на перевідних векселях клієнта банку [44].

Порівняємо варіанти вартості залучення коштів за допомогою банківського кредиту, вексельного кредиту та кредиторської заборгованості (табл. 3.5):

Таблиця 3.5

**Розрахунок вартості залучення капіталу ПрАТ «Центральний ГЗК»
з різних джерел**

Умови кредитування	Кредит банківський	Кредит вексельний банківський	Кредит вексельний товарний
Кредит, грн.	100000,00	100000,00	100000,00
Термін кредиту, днів	180,00	-	-
Термін векселя, днів	-	150,00	180,00
Термін авального кредиту, днів	-	30,00	-
Відсоткова ставка за кредитом, % річних	20,00	20,00	2,00
Витрати на відсотки, грн.	9863,00	1643,80	986,30
Комісія банку 0,02%, грн.	20,00	-	-
Комісія за аваль 8% річних, грн.	-	3287,70	-
Витрати разом, грн.	9883,00	4931,50	986,30
Фактична ставка за позикою, % річних	20,040528	9,999986	1,999997

Джерело: розраховано автором на основі [52]

Використовуючи вексельні гарантії, замість звичайного кредиту клієнти отримують цілком ліквідний, майже вдвічі дешевший, ніж кредит, платіжний інструмент. За рівня кредитної ставки 20% річних і терміну векселя шість місяців вартість вилучених платіжних коштів становитиме лише 10% річних. Це ціна позикових ресурсів, які клієнти отримують від банку. Якщо вексель буде реалізовуватись безпосередньо постачальникам – ціна може бути ще нижче. Відстрочка платежу на шість місяців обертається дисконтом при розрахунках клієнта з постачальниками. Однак, якщо вексель не лежить мертвим вантажем у постачальника, а перебуває в активному обігу на ринку, то цей дисконт перерозподіляється між учасниками обігу векселя і знижує втрати клієнта.

Знизити кредитні ризики по векселю можливо за рахунок поліпшення фінансового стану позичальника, що для базового підприємства не буде надто

складно в умовах наявних на сьогодні ресурсів і можливостей у нього.

У виграші залишаються й постачальники, оскільки за грамотно організованої роботи з векселями і забезпечення їх активного обігу на ринку втрати практично зводяться до нуля, при цьому налагоджується стабільна робота з контрагентами та банками.

На нашу думку, базовому підприємству слід також розглянути можливості вкладення власного капіталу у додаткові потужності, інвестувати у різноманітні дохідні (на відміну від вкладання безкоштовного у боржників комбінату) інвестиційні проекти. Окрім отримання додаткового доходу, це також буде диверсифікацією ризику фінансування.

Для того, що б з'ясувати який вплив системно робитимуть запропоновані рекомендації на діяльність підприємства, доцільно методологічно врахувати їх у обліку та відобразити у фінансовій звітності. І вже на підставі отриманої цілісної прогностної картини становища підприємства можна оцінити перспективний фінансовий стан та ефективність використання фінансових ресурсів на ньому.

Побудову прогностного балансу пропонуємо зробити в агрегованому вигляді, він відобразить структурно-майновий стан підприємства в більш загальному вигляді (табл. 3.6):

Таблиця 3.6

Прогнозний баланс ПрАТ «Центральний ГЗК» з урахуванням пропозицій щодо удосконалення управління капіталом, тис. грн.

Показник	На початок прогностного року	На кінець прогностного року	Відхилення
1	2	3	4
Необоротні активи	6858328	7038107	179779
- основні засоби	6171517	6351296	179779
Оборотні активи	13868797	13868797	0
- дебіторська заборгованість за товари	6652941	4989706	-1663235
- грошові кошти та їх еквіваленти	104051	1767286	1663235
Актив	20727125	20906904	179779
Власний капітал	11090970	10801065	-289905
- нерозподілений прибуток	9393672	9103767	-289905

Продовження табл. 3.6

1	2	3	4
Довгострокові зобов'язання	1090350	1560034	469684
Поточні зобов'язання і забезпечення	8545805	6882570	-1663235
- векселі видані	0	100000	100000
Поточна кредиторська заборгованість	4080738	2417503	-1763235
Пасив	20727125	20906904	179779

Джерело: розраховано автором на основі [52]

В результаті рекомендацій загальна структура активів на підприємстві дещо знизиться, але це зниження буде ефективним – підприємство позбавиться обтяжливий сум дебіторської заборгованості, які будуть спрямовані в розвиток діяльності.

Частина суми від економії на дебіторській заборгованості залишатиметься у найбільш ліквідній формі та підвищуватиме абсолютну ліквідність, ще частина може бути витрачена на погашення занадто накопичених сум кредиторської заборгованості по розрахункам за авансами (дивіденди) та частково погасити товарну кредиторську заборгованість. Найбільша частина коштів буде спрямована на оновлення основних засобів та розширення діяльності компанії – придбання нових потужностей, які зазначені у планах на найближчі роки, що було описано вище.

Розрахуємо вплив запропонованих рекомендацій на показники інвестиційної привабливості підприємства (табл. 3.7):

Таблиця 3.7

Аналіз прогнозних показників фінансового стану та інвестиційної привабливості ПАТ «Центральний ГЗК»

Показник	Станом на 31.12.2023 р.	Прогнозне значення	Відхилення
Коефіцієнт автономії	0,54	0,52	-0,02
Коефіцієнт леверіджу	0,87	0,78	-0,09
Коефіцієнт вартості необоротних активів	0,33	0,34	0,01
Коефіцієнт вартості оборотних активів	0,67	0,66	-0,01
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,26	0,25
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,54	1,91	0,37
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,62	2,02	0,39

Як бачимо, за основними показниками інвестиційної привабливості підприємства в разі впровадження рекомендацій відбудеться покращення. Так, коефіцієнт поточної ліквідності сягне меж нормативних значень для нього в умовах кризи економіки на макрорівні [2; 3], коефіцієнт абсолютної ліквідності матиме позитивну тенденцію – зросте до 0,26 (що для такого підприємства-гіганта є дуже відчутним рівнем іммобілізації засобів з обігу в грошові кошти).

Зміни у показниках фінансової незалежності та лівереджу відбуватимуться у бік оптимізації, адже для базового підприємства більш ефективна структура капіталу із незначною перевагою позикового капіталу, особливо якщо зростатимуть фінансові результати.

Таким чином, ПрАТ «Центральний ГЗК» має обґрунтовані перспективи до підвищення рівня інвестиційної привабливості.

Висновки до розділу 3

ПрАТ «Центральний ГЗК» має проблеми у формуванні фінансового результату діяльності, які зумовлені як внутрішніми, так зовнішніми об'єктивними причинами.

В плановому році ПрАТ «Центральний ГЗК» доцільно розглянути можливість розширити географію реалізації продукції в бік Центральної, Східної Європи та Китаю. Це дозволить залучити валютну виручку, а тому й додатково заробити на девальвації гривні, виграти час для адаптації до конкурентних умов Європи, отримати податкові вигоди (відсутність податкового зобов'язання з ПДВ, можливість автоматичного відшкодування податку), тощо. Вигід для виробника може бути більше, а процес завоювання нових ринків збуту може бути швидшим і простішим за умови сприяння держави. Необхідна розробка державної стратегії стимулювання експортної експансії українських виробників залізорудної сировини, метою якої є

забезпечення ефективної реалізації національних інтересів у цій сфері на зовнішньому ринку шляхом системного реформування підприємств і комплексного впровадження системи організаційно-технічного сприяння експортній діяльності.

Вихід на європейський і китайський ринку збуту в плановому році забезпечить збільшення виручки від реалізації на 5,3%. Економія на енергоносіях за рахунок компенсації реактивної потужності обладнання дозволить не лише стримати зростання собівартості, але й зменшити показник на 1,01%. Необхідною є економія на адміністративних витратах. Разом з тим, завоювання нових споживачів зумовить збільшення витрат на збут. В разі дотримання наданих рекомендацій в плановому році ПрАТ «Центральний ГЗК» зможе сформувавши чистий прибуток в розмірі 222,5 млн. грн.

Зміна показників фінансових результатів підприємства, за умов стабільності інших факторів, позитивним чином відіб'ється на показниках його фінансового стану.

На підставі результатів аналізу інвестиційної привабливості було виявлено такі основні проблеми в управлінні нею, як нестача найбільш ліквідних коштів на балансі, у тому числі й для сплати значних накопичених сум кредиторської заборгованості по розрахункам з авансами, але при цьому завищений рівень поточної ліквідності. Причиною такого стану стали надзвичайно накопичені суми дебіторської заборгованості, переважно товарного типу. При цьому підприємство в основному користується власним капіталом для фінансування діяльності, що, як показали розрахунки, суттєво завищує середньозважену вартість капіталу.

Тому підприємству було запропоновано ряд заходів з удосконалення управління майном та джерелами фінансування, оптимізації їх структури, а саме:

- впроваджувати у діяльність використання різних видів позикового фінансування, зокрема вексельного, а також застосовувати довгострокові кредити для тривалих інвестиційних проектів;

- стягнути частину дебіторської заборгованості, використовуючи різні методи та моделі управління нею, та не допускати в майбутньому такої політики, що призводитиме до аналогічних станів;

- кошти, отримані з дебіторської заборгованості, спрямувати на поповнення найліквідніших активів, на поступове погашення заборгованості перед постачальниками, на оновлення основних засобів тощо.

Розрахувавши показники фінансового стану, що засвідчують зокрема й рівень інвестиційної привабливості, на підставі розробленої прогнозно-фінансової звітності з урахуванням запропонованих рекомендацій, було визначено, що слід очікувати покращення більшості з них.

Отже, базове підприємство, впровадивши запропоновані рекомендації з покращення фінансового стану зможе підвищити власну інвестиційну привабливість.

ВИСНОВКИ

Ступінь інвестиційної привабливості промислового підприємства є індикатором, значення якого дозволяють зробити висновки потенційним інвесторам про необхідність і доцільність вкладення фінансових ресурсів саме в даний об'єкт.

Інвестиційна привабливість підприємства розглядається як характеристика фінансово-господарської та управлінської діяльності суб'єкта господарювання, перспектив його розвитку й можливостей залучення інвестиційних ресурсів. При цьому на інвестиційну привабливість підприємства впливають ефективність використання інвестиційних ресурсів, маркетингові дослідження та результати фінансово-господарської діяльності, тобто параметри внутрішнього середовища підприємства, що характеризують його фінансову стійкість, ділову активність, майнове становище, ліквідність активів, рентабельність.

Необхідно зауважити, що проблема оцінки інвестиційної привабливості підприємства може бути вирішена лише після визначення усіх факторів, що впливають на її рівень як зовні, тобто з боку держави, регіону та галузі, так і із середини, із боку самого підприємства.

Управління інвестиційною привабливістю підприємства полягає у постійному дослідженні та контролі з боку керівництва його фінансово-господарського стану, з метою залучення інвестицій у відповідних до рівня інвестиційної привабливості обсягах і одержання комплексного позитивного ефекту від освоєння капіталу.

Практика свідчить, інвестиційна привабливість безпосередньо впливає на основні показники соціально-економічного розвитку країни. Її високий рівень сприяє вирішенню соціальних проблем, забезпечує високий рівень зайнятості населення, дозволяє оновлювати виробництво, проводити модернізацію й нарощування основних фондів підприємств, впроваджувати новітні технології.

Україна за весь період своєї незалежності так і не створила сприятливого інвестиційного клімату. А починаючи з 2014 року кількість факторів негативного впливу на інвестиційний клімат країни суттєво зросла. Проаналізувавши макроекономічні показники, індекс економічних свобод, сприйняття корупції та інші індекси в Україні за 2010-2024 роки можна дійти висновку про низьку привабливість національної економіки для іноземних інвесторів. Низько оцінюється інвестиційний клімат України також за даними Європейської Бізнес Асоціації.

Базовим підприємством для аналізу є приватне акціонерне товариство «Центральний ГЗК», яке займається відкритим видобутком руд чорних металів, їх збагаченням та виготовленням концентрату та обкотишів.

До 2022 року підприємство нарощувало обсяги виробництва товарної продукції, але потім ситуація змінюється – суттєво скорочуються обсяги реалізації через об'єктивні причини, що пов'язанні з воєнним станом та військовими діями, ускладненою логістикою та втратою частини споживачів.

Відповідно чистий дохід від реалізації продукції зростав у 2021 році та скорочувалась у 2022-2023 роках. В свою чергу, собівартість продукції скорочувалась лише у 2023 році, але нижчими темпами, ніж скорочення виручки. Значні обсяги різного виду витрат операційної діяльності не були перекриті відповідними доходами, через що підприємство отримало операційний збиток. І в цілому за результатами 2023 року на підприємстві сформувався чистий збиток.

Загальна динаміка активів ПрАТ «Центральний ГЗК» має тенденцію до зростання. Не дивлячись на скорочення їх вартості протягом 2021 року, протягом 2022-2023 років вона збільшилась. Таку ж динаміку мають оборотні активи, а необоротні зменшуються протягом усього періоду дослідження. На це вплинули обсяги основних засобів, які скоротились на 5,7%, 12,4% та на 9,8%. Також за остання роки поступово зменшувались незавершені капітальні інвестиції.

У складі оборотних активів обсяги запасів в цілому зросли за 3 роки

дослідження. Також має місце суттєве зростання дебіторської заборгованості у 2022-2023 роках, що враховуючи скорочення виручки від реалізації, не може бути виправданим, а тому потребує посилення роботи з дебіторами. Значно скоротились грошові кошти.

У складі дебіторської заборгованості дебіторська заборгованість підприємства за товари, роботи, послуги має загальну тенденцію до зменшення, проте відбувається зростання дебіторської заборгованості за розрахунками, особливо в частині розрахунків за виданими авансами. Тенденцію до збільшення має динаміка іншої поточної дебіторської заборгованості.

В структурі майна ПрАТ «Центральний ГЗК» переважають оборотні активи. Переважна питома вага в структурі як активів в цілому, так і необоротного капіталу належить основним засобам. Також суттєвою є частка дебіторської заборгованості.

Власний капітал підприємства протягом 2021-2022 років зростав на 34,8% та на 26,8%, а у 2023 році навпаки скоротився на 10,7%. Довгострокові зобов'язання і забезпечення скорочуються протягом усього періоду дослідження.

Поточні зобов'язання і забезпечення скорочуються лише у 2021 році, а у 2022-2023 роках має місце їх зростання і саме вони в цей період визначають динаміку пасивів.

Основною причиною цього є зростання кредиторської заборгованості за одержаними авансами у 2022 році. У 2021 році скоротилась заборгованість за розрахунками з учасниками, що пов'язано з виплатою дивідендів ПрАТ «Центральний ГЗК». Поточна заборгованість за товари, роботи, послуги зростає щороку.

В структурі пасивів ПрАТ «Центральний ГЗК» найбільшу питому вагу займає власний капітал, хоча його частка поступово скорочується. Частка поточних зобов'язань та забезпечень скорочується у 2021 році та зростає у 2022-2023 роках. У їх складі значне місце займає поточна кредиторська заборгованість усіх видів, а протягом 2022-2023 років у структурі поточної

кредиторської заборгованості переважає товарна її складова.

ПАТ «Центральний ГЗК» може вважатись фінансово стійким, проте окремі його показники за результатами діяльності у 2021-2023 роках знаходяться на критичній межі. Зокрема, коефіцієнт фінансової незалежності становить 0,5, а на окремі дати відсутні власні оборотні кошти.

В цілому ПрАТ «Центральний ГЗК» є ліквідним в короткостроковому періоді, тобто підприємство може погасити свою поточну заборгованість за рахунок своїх поточних активів. Це підтверджується тенденціями розрахованих коефіцієнтів ліквідності, значення яких протягом 2021–2023 років залишались у межах нормативу або перевищувало його.

У 2021-2022 роках знижується рентабельність підприємства, а у 2023 році воно взагалі має від'ємні показники ефективності.

В цілому динаміка періодів оборотності ПрАТ «Центральний ГЗК» має негативний характер. Зокрема, має місце уповільнення обороту активів та їх складових, що є негативною тенденцією в діяльності підприємства, оскільки свідчить про залучення додаткових грошових коштів, вкладених в загальні активи підприємства.

Оцінка майнового стану підприємства виявила, що в цілому значення коефіцієнту придатності знаходиться на середньому рівні, проте негативним є його скорочення та зниження обсягів нововведень.

Визначення елементів оцінки ринкової позиції ПрАТ «Центральний ГЗК» показало, що дивідендна політика підприємства є не стабільною, хоча позитивним сигналом для потенційних інвесторів міг вважатись факт виплати дивідендів у 2020-2021 році. У 2022-2023 роках ПрАТ «Центральний ГЗК» не виплачувало дивіденди, що пояснюється об'єктивними факторами та. Отже, за цією методикою відбувається зниження інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК» у 2022 році.

Оцінка інвестиційної привабливості ПрАТ «Центральний ГЗК» на основі матричної моделі показала, що найвищий рівень інвестиційної привабливості підприємство мало у 2021 році, а у 2022-2023 роках відбувалось його зниження.

Причинами цього є збитковість підприємства, зниження фінансової стійкості підприємства, а також значні обсяги дебіторської заборгованості, що викликало погіршення показників оборотності та ліквідності.

ПрАТ «Центральний ГЗК» має проблеми у формуванні фінансового результату діяльності, які зумовлені як внутрішніми, так зовнішніми об'єктивними причинами.

В плановому році ПрАТ «Центральний ГЗК» доцільно розглянути можливість розширити географію реалізації продукції в бік Центральної, Східної Європи та Китаю. Це дозволить залучити валютну виручку, а тому й додатково заробити на девальвації гривні, виграти час для адаптації до конкурентних умов Європи, отримати податкові вигоди (відсутність податкового зобов'язання з ПДВ, можливість автоматичного відшкодування податку), тощо. Вигід для виробника може бути більше, а процес завоювання нових ринків збуту може бути швидшим і простішим за умови сприяння держави. Необхідна розробка державної стратегії стимулювання експортної експансії українських виробників залізорудної сировини, метою якої є забезпечення ефективної реалізації національних інтересів у цій сфері на зовнішньому ринку шляхом системного реформування підприємств і комплексного впровадження системи організаційно-технічного сприяння експортній діяльності.

Вихід на європейський і китайський ринку збуту в плановому році забезпечить збільшення виручки від реалізації на 5,3%. Економія на енергоносіях за рахунок компенсації реактивної потужності обладнання дозволить не лише стримати зростання собівартості, але й зменшити показник на 1,01%. Необхідною є економія на адміністративних витратах. Разом з тим, завоювання нових споживачів зумовить збільшення витрат на збут. В разі дотримання наданих рекомендацій в плановому році ПрАТ «Центральний ГЗК» зможе сформувати чистий прибуток в розмірі 222,5 млн. грн.

Зміна показників фінансових результатів підприємства, за умов стабільності інших факторів, позитивним чином відіб'ється на показниках його

фінансового стану.

На підставі результатів аналізу інвестиційної привабливості було виявлено такі основні проблеми в управлінні нею, як нестача найбільш ліквідних коштів на балансі, у тому числі й для сплати значних накопичених сум кредиторської заборгованості по розрахункам з авансами, але при цьому завищений рівень поточної ліквідності. Причиною такого стану стали надзвичайно накопичені суми дебіторської заборгованості, переважно товарного типу. При цьому підприємство в основному користується власним капіталом для фінансування діяльності, що, як показали розрахунки, суттєво завищує середньозважену вартість капіталу.

Тому підприємству було запропоновано ряд заходів з удосконалення управління майном та джерелами фінансування, оптимізації їх структури, а саме:

- впроваджувати у діяльність використання різних видів позикового фінансування, зокрема вексельного, а також застосовувати довгострокові кредити для тривалих інвестиційних проектів;
- стягнути частину дебіторської заборгованості, використовуючи різні методи та моделі управління нею, та не допускати в майбутньому такої політики, що призводитиме до аналогічних станів;
- кошти, отримані з дебіторської заборгованості, спрямувати на поповнення найліквідніших активів, на поступове погашення заборгованості перед постачальниками, на оновлення основних засобів тощо.

Розрахувавши показники фінансового стану, що засвідчують зокрема й рівень інвестиційної привабливості, на підставі розробленої прогнозної фінансової звітності з урахуванням запропонованих рекомендацій, було визначено, що слід очікувати покращення більшості з них.

Отже, базове підприємство, впровадивши запропоновані рекомендації з покращення фінансового стану зможе підвищити власну інвестиційну привабливість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Fitch підвищив прогноз цін на руду на 2024 рік до \$110/т. URL: <https://gmk.center/ua/news/fitch-pidvishhiv-prognoz-cin-na-rudu-na-2024-rik-do-110-t/>
2. Антоненко В., Ляшок Я., Попова О., Катранжи Л., Ляшок Н. Інвестиційна привабливість України в контексті її поствоєнного відновлення. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. 4(57), 363–380. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.57.2024.4410>
3. Аранчій Д.С., Гончаренко С.А. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. URL: <http://pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/59.pdf>.
4. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / Бланк И. А. – К. : Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с.
5. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия / И.А. Бланк. – К. : Ника-Центр. - 2003. – 480 с.
6. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту. – К.: Молодь, 1997. – 1000 с.
7. Брюховецька Н.Ю., Хасанова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: визначення недоліків деяких існуючих методик. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/eprom/2009_44/st_44_15.pdf
8. Бушинський Є. В. Методи оцінки інвестиційної привабливості: регіональний вимір. *Бізнес Інформ*. 2021. №1. С. 157–163. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-157-163>
9. Ван Хорн Джеймс К. Основы финансового менеджмента / Джеймс К. Ван Хорн, Джон М. Вахович-мл.; Пер. с англ. – [11-е изд.]. – М.: Издательский дом “Вильямс”, 2001. – 992 с.
10. Гавва В.Н., Божко Е.А. Потенціал підприємства: формування та

оцінювання: Навч. посібн. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 224с.

11. Городня Т.А., Годунько Р.Б. Діагностика інвестиційної привабливості підприємства. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/11_ukr/32.pdf

12. Гребенюк Н.О. Інвестиційна привабливість: сутність та засоби покращення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 12. С. 12–17.

13. Гуткевич С.О., Пулій О.В. Інвестиційна привабливість: сутність, показники і чинники впливу. *Інтелект XXI*. 2019. № 2. С. 89-93. <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/29900>

14. Державне підприємство «Державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків». URL: <https://dzi.gov.ua/>

15. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

16. Європейська Бізнес Асоціація. URL: <https://eba.com.ua/>

17. Єльнікова Ю.В. (2020). Інвестиційна привабливість державних компаній для здійснення відповідальних інвестицій: теоретичний аспект та прикладні методики. *Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки*, (3 (47)), 136-139. <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/economics/article/view/1428>

18. Золотова О., Іванова В., Симак Д., Кудінов О., Славута О. Економіка під час воєнного стану: проблеми й шляхи подолання кризи (український досвід). *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 3 (50). С. 265–281. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.50.2023.4076>

19. Індекс верховенства права. URL: <https://worldjusticeproject.org>

20. Індекс економічної свободи. URL: <https://www.efotw.org/?geozone=world&year=2021&page=map>

21. Індекс сприйняття корупції. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>

22. Китайчук, Т. Інвестиційна привабливість: теоретичний аналіз та впливові фактори. *Економіка та суспільство*. 2023. №54. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-65>

23. Козаченко Г.В. Управління інвестиціями на підприємстві: монографія. Г.В. Козаченко, О.М. Антіпов, О.М. Ляшенко, Г.І. Дібніс. К.: Лібра. 2007. 368 с.

24. Колісніченко В. Світова торгівля залізною рудою у 2023 році зросла на 5% р./р. URL: <https://gmk.center/ua/news/svitova-torgivlya-zaliznoju-rudoju-u-2023-roci-zrosla-na-5-r-r/>

25. Колісніченко В. Україна за підсумками 2024 року експортувала 33,7 млн т залізної руди. URL: <https://gmk.center/ua/news/ukraina-za-pidsumkami-2024-roku-eksportovala-33-7-mln-t-zaliznoi-rudi/>

26. Коюда О.П. Інноваційна діяльність: від оцінки привабливості до інвестиційного забезпечення: монографія. О.П. Коюда, В.Ф. Колесніченко. - Х.:ХНЕУ, 2009. -275 с.

27. Кравченко М., Павленко Т. Проблеми забезпечення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств: макроекономічні аспекти. *Економіка та суспільство*. 2022. №44. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-104>

28. Крамаренко К.М. Інвестиційна привабливість підприємства та методичні підходи до її визначення. *Причорноморські економічні студії*. 2016. №10. С. 101-104 URL: <http://bses.in.ua/journals/2016/10-2016/22.pdf>

29. Краснокутська Н.С., Струк В.В. Інвестиційна привабливість підприємства як об'єкт оцінювання. *Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ": зб. наук. пр. Сер.: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства*. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. № 54 (1257). С. 69-74.

30. Крихівська Н. О., Чернишова Г. М. Інвестиційна привабливість України: основні проблеми та шляхи їх вирішення. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск No 9. С. 260–264.

31. Кухарик В. Статистичне дослідження світового ринку залізної руди. *Економіка та суспільство*, 2022, №39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-22>

32. Легка Я.І. Інвестиційні ризики: еволюція поглядів та класифікація// *Інвестиції: практика та досвід*. – 2009. – № 15 – С.10-12.

33. Лещук Г.В. Інвестиційна привабливість вітчизняних підприємств URL: http://www.confcontact.com/2009_03_18/ek3_leshuk.htm

34. Лещук Г. В. Систематизація підходів до оцінювання інвестиційної

привабливості регіону. *Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2020. Вип. 29. С. 93–98. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-29-18>

35. Лівощко Т.В., Моргунова К.І. Інвестиційна привабливість підприємств. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_4_101.pdf

36. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: навчальний посібник. Київ : ЦМЛ, 2014. 376 с.

37. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства та організації. Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій № 22 від 23.02.1998. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98#Text>

38. Мігай Н. Б. Демографічна ситуація в Україні та її вплив на стан національної економіки в умовах війни. *Матеріали XIV міжнар. наук. техн. конф. "Інновації в судобудуванні та океанотехніці"*. Миколаїв : НУК, 2023. С. 497–498.

39. Небрат В.В., Корніяка О.В. Особливості механізмів капіталоутворення та інвестування в Україні як чинник фінансових ризиків в умовах війни та післявоєнного періоду. *Грааль науки*. 2022. No 16. С. 31–34.

40. Нікольчук Ю. М. Лопатовська О. О. Інвестиційна привабливість України: основні тенденції, проблеми та ключові вектори вирішення. *Innovation and Sustainability*. 2023. No 1. URL: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/158>

41. Офіційний сайт Європейської Бізнес Асоціації. URL: <https://eba.com.ua/>

42. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/>

43. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>

44. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання: Монографія. А.О. Єпіфанов, Н.А. Дехтяр, Т.М. Мельник, І.О. Школьник та ін. / За ред. доктора економічних наук А.О.Єпіфанова. Суми: УАБС НБУ, 2007. 286 с.

45. Павленко О. Г. Проблеми та перспективи підвищення інвестиційної привабливості металургійної галузі України. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6712>

46. Павлишин О. Індекс інвестиційної привабливості України через війну сягнув мінімуму з 2013 року. 2022. *Економічна правда*. URL: <http://surl.li/nnncsy>

47. Пересада А.А. Управління банківськими інвестиціями: монографія. А.А. Пересада, Т.В. Майорова К.: КНЕУ, 2005.388 с.

48. Пилипенко О.І. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства: огляд методик. Міжнародний збірник наукових праць. 2010.Вип. 1(13). С. 324-330.

49. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року N2755-VI. URL: <http://ligazako.net.ua>

50. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник.М.Г. Грещак, В.М. Колот, А.П. Наливайко та ін.; За заг. ред. С.Ф. Покропивного. К.: КНЕУ. 2001. 528 с.

51. Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» Наказ Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України від 26.01.01 № 49/121. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>.

52. ПрАТ «Центральний ГЗК». URL: <https://cgok.metinvestholding.com/ua>

53. Рзаєв Г.І., Вакулова В.О. Методики оцінки інвестиційної привабливості на рівні країни та перспективи їх використання в економічному аналізі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. No 3(1). С. 137–143.

54. Сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>

55. Самігулліна Ю.Р. Управління інвестиційною привабливістю підприємства. *Вінницький нац. техн. ун-т*. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2010_34/Zmist/23PDF.pdf.

56. Ситник О.В. Економічна сутність інвестиційної привабливості підприємства та її характеристики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. №23. С 127-130. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2015/27.pdf

57. Славкова А., Колісник Д. Інвестиційна привабливість України: реалії в умовах війни та перспективи повоєнної відбудови. *Економіка та суспільство*. 2023. №56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-138>

58. Смесова В., Яськов С. Інвестиційна привабливість економіки України: сучасний стан та рейтингове оцінювання. 2024. *Економіка та суспільство*, №64. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-66>

59. Смирна О. В., Нетупська Ю. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості України в умовах війни. *Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference «Global trends in the development of educational systems»*. Bergen, Norway. 2025. Pp. 47-50. URL: <https://isg-konf.com/global-trends-in-the-development-of-educational-systems/>

60. Солоп А. Аналіз векторів ключових макроекономічних трансформацій України в період сучасних викликів та загроз. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 56. С. 1–10. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-13>

61. Супрун С.Д. Юхимчук С.В. Оцінка ефективності інвестиційних проектів підприємств. *Фінанси України*. 2009. № 4. С. 82-87.

62. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2003. 554 с.

63. Тимошенко Н., Вишнеvsька А. Аналіз інвестиційної привабливості економіки України. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*. 2023. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/272016>

64. Тітенко З., Ліснічук В. Теоретичні основи визначення інвестиційної привабливості аграрних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2024. №59.

URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-37>

65. Усов М. А. Сутність інвестиційної привабливості, як напрям залучення інвестиційних ресурсів. *Ефективна економіка*. 2018. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6500>

66. Федоренко В.Г. Інвестування: підручник. К.: Алерта. 2006. 443 с.

67. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. К. : КНЕУ, 2005. 592 с.

68. Фінансовий менеджмент: Навч. Посібник. за ред.. проф. Г.Г. Кірейцева. – К.: “Центр навчальної літератури”, 2004. 531 с.

69. Фінансовий менеджмент: Підручник. Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 536 с.

70. Хобта В.М. Активізація і підвищення ефективності інвестиційних процесів на підприємствах: монографія. Хобта В.М., Мешков А.В., Попова О.Ю; НАН України, Ін-т економіки промисловості, ДНТУ. Донецьк, 2005. 343 с.

71. Чапляк Н.І. Інвестиційна привабливість України: проблеми та шляхи вирішення в сучасних реаліях. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. С. 1-5. - URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1531>

72. Шпортько Г.Ю., Козенкова Н.П., Козенкова В.Д. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. № 11. С. 31–34. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3550>

ДОДАТОК А1

1. Показники оцінювання майнового стану.
  - 1.1. Активна частина основних засобів.
  - 1.2. Коефіцієнт зносу основних засобів.
  - 1.3. Коефіцієнт оновлення.
  - 1.4. Коефіцієнт вибуття.
2. Показники оцінювання фінансової стійкості (платоспроможності).
  - 2.1. Рівень фінансової стійкості.
  - 2.2. Маневреність робочого капіталу.
  - 2.3. Коефіцієнт незалежності (автономії).
  - 2.4. Коефіцієнт фінансової стабільності.
  - 2.5. Коефіцієнт фінансової стійкості.
  - 2.6. Показник фінансового лівериджу (важеля).
3. Показники оцінювання ліквідності активів.
  - 3.1. Коефіцієнт покриття.
  - 3.2. Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості.
  - 3.3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності.
4. Показники оцінювання прибутковості.
  - 4.1. Прибутковість активів.
  - 4.2. Прибутковість власного капіталу.
  - 4.3. Прибутковість реалізованої продукції.
5. Показники оцінювання ділової активності.
  - 5.1. Продуктивність праці.
  - 5.2. Фондовіддача.
  - 5.3. Оборотність оборотних активів.
  - 5.4. Оборотність запасів.
  - 5.5. Оборотність власного капіталу.
  - 5.6. Оборотність основного капіталу.
6. Показники оцінювання ринкової активності.
  - 6.1. Прибуток на акцію.
  - 6.2. Цінність акції.
  - 6.3. Дивідендна дохідність акції.
  - 6.4. Дивідендний вихід.
  - 6.5. Коефіцієнт котирування акції.

ДОДАТОК Б1

		Дата	КОДИ
			01.01.2022
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	00190977
Територія	Дніпропетровська обл.	за КАТОТТГ	1211036600
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Добування залізних руд	за КВЕД	07.10
Середня кількість працівників: 4368			
Адреса, телефон: 50066 місто Кривий Ріг, -, +380564105301			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2021 р.
Форма №1

		Код за ДКУД	
		1801001	
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	39 850	36 130
первісна вартість	1001	84 845	76 486
накопичена амортизація	1002	(44 995)	(40 356)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	929 213	900 846
Основні засоби	1010	8 287 612	7 816 068
первісна вартість	1011	10 932 052	12 185 794
знос	1012	(2 644 440)	(4 369 726)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	139	139
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	4 725	4 788
Відстрочені податкові активи	1045	66 458	77 465
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0

Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	9 327 997	8 835 436
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	405 381	769 153
Виробничі запаси	1101	187 371	245 586
Незавершене виробництво	1102	20 239	23 151
Готова продукція	1103	197 771	500 416
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 309 660	3 474 371
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	95 513	18 059
з бюджетом	1135	174 448	258 154
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	21 378	21 779
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	72 036	127 965
Поточні фінансові інвестиції	1160	103	103
Гроші та їх еквіваленти	1165	392 751	21 586
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	166 596	21 586
Витрати майбутніх періодів	1170	135 789	182 068
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	63 210	38 244
Усього за розділом II	1195	8 670 269	4 911 482
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	0	0
	1300	17 998 266	13 746 918

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	296 635	296 635
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	1 595 545	1 206 832
Додатковий капітал	1410	239 338	239 338
Емісійний дохід	1411	103 628	103 628
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	73 238	73 238
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 063 437	7 983 406
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)

Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	7 268 193	9 799 449
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	1 198 773	1 137 392
Довгострокові кредити банків	1510	321 043	285 839
Інші довгострокові зобов'язання	1515	448 013	263 708
Довгострокові забезпечення	1520	67 313	95 539
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	2 035 142	1 782 478
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	25 807	13 392
товари, роботи, послуги	1615	888 618	1 560 981
розрахунками з бюджетом	1620	415 266	346 427
у тому числі з податку на прибуток	1621	200 927	112 036
розрахунками зі страхування	1625	12 621	13 398
розрахунками з оплати праці	1630	45 824	47 088
одержаними авансами	1635	6 367	6 203
розрахунками з учасниками	1640	7 158 566	14 088
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	136 202	158 802
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	5 660	4 612
Усього за розділом III	1695	8 694 931	2 164 991
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	17 998 266	13 746 918

Примітки: У балансі відображено сгруповані у певному порядку узагальнені відомості про активи та джерела їх утворення в єдиному грошовому вимірі на кінець звітного періоду та порівняльні данні на кінець попереднього звітного періоду. Деталізація і обґрунтованість окремих статей балансу розкривається в примітках до фінансової звітності.

Керівник

ШЕВЧИК ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Головний бухгалтер

КАРЛАШ ТАМІЛА ПЕТРІВНА

Підприємство

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ГРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ
КОМБІНАТ"

Дата

КОДИ

01.01.2022

за ЄДРПОУ

00190977

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік
Форма №2
I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	22 545 072	12 438 797
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9 233 036)	(8 348 892)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	13 312 036	4 089 905
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	67 563	816 694
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(158 782)	(146 569)
Витрати на збут	2150	(1 728 353)	(1 537 941)
Інші операційні витрати	2180	(676 878)	(316 045)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	10 815 586	2 906 044
збиток	2195	(0)	(0)

Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	190 883	7 627
Інші доходи	2240	63 915	2 934
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(186 491)	(880 330)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(128 185)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	10 883 893	1 908 090
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 963 915	-307 024
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	8 919 978	1 601 066
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-1 465	-18 107
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	167 742	-106 328
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	166 277	-124 435
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(-29 930)	(22 351)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	136 347	-102 084
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	9 056 325	1 498 982

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 004 082	2 961 969
Витрати на оплату праці	2505	1 245 417	1 166 251
Відрахування на соціальні заходи	2510	267 627	249 773
Амортизація	2515	2 000 977	2 097 514
Інші операційні витрати	2520	5 249 867	4 877 050
Разом	2550	12 767 970	11 352 557

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 186 540 000	1 186 540 000

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 186 540 000	1 186 540 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	7,517640	1,349360
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	7,517640	1,349360
Дивіденди на одну просту акцію	2650	6,57	1,24

Примітки: У звіті відображається інформація про доходи, витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства за звітний та попередній періоди.

Керівник

ШЕВЧИК ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Головний бухгалтер

КАРЛАШ ТАМІЛА ПЕТРІВНА

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			01.01.2022
			00190977

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2021 рік
Форма №3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	27 032 460	11 926 752
Повернення податків і зборів	3005	681 127	1 257 752
у тому числі податку на додану вартість	3006	681 076	1 257 558
Цільового фінансування	3010	0	0
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	25 668	11 825
Надходження від повернення авансів	3020	25 245	21 129
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	3 157	4 605
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1 492	7 735
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	42 192	746 221
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(5 961 031)	(4 306 180)
Праці	3105	(946 351)	(894 649)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(257 341)	(243 421)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(3 228 059)	(1 134 836)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(2 093 743)	(227 903)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 134 316)	(906 933)
Витрачання на оплату авансів	3135	(2 155 975)	(2 994 123)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(14)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(332 149)	(253 163)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	14 930 421	4 149 647
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			

Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	752	7 535
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	1 917	3 022
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	131 384	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(45 584)
необоротних активів	3260	(1 631 457)	(1 739 079)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(139 113)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-1 636 517	-1 774 106
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	321 472
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(0)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(13 539 664)	(2 455 321)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(71 586)	(18 797)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(2 060)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-13 611 250	-2 154 706
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-317 346	220 835
Залишок коштів на початок року	3405	392 751	146 111
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-53 819	25 805
Залишок коштів на кінець року	3415	21 586	392 751

Примітки: Звіт про рух грошових коштів відображає потоки грошових коштів та їх еквівалентів протягом звітного періоду класифікую їх по операційній, інвестиційній та фінансовій діяльності.

Керівник

ШЕВЧИК ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Головний бухгалтер

КАРЛАШ ТАМІЛА ПЕТРІВНА

ДОДАТОК Б2

			КОДИ
		Дата	01.01.2023
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	00190977
Територія	Дніпропетровська обл.	за КАТОТТГ	1211036600
Організаційно-пра вова форма	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Добування залізних руд	за КВЕД	07.10
Середня кількість працівників: 4053			
Адреса, телефон: 50066 місто Кривий Ріг, -, +380564105301			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.
Форма №1

Актив	Код рядка	Код за ДКУД 1801001	
		На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	36 130	25 422
первісна вартість	1001	76 486	77 434
накопичена амортизація	1002	(40 356)	(52 012)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	900 846	647 427
Основні засоби	1010	7 816 068	6 843 929
первісна вартість	1011	12 185 794	12 323 045
знос	1012	(4 369 726)	(5 479 116)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	139	109
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	4 788	3 643
Відстрочені податкові активи	1045	77 465	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0

Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	8 835 436	7 520 530
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	769 153	690 938
Виробничі запаси	1101	245 586	343 939
Незавершене виробництво	1102	23 151	96 594
Готова продукція	1103	500 416	250 405
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 474 371	9 616 171
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	18 059	55 310
з бюджетом	1135	258 154	829 196
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	139 765
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	21 779	20 080
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	127 965	996 838
Поточні фінансові інвестиції	1160	103	103
Гроші та їх еквіваленти	1165	21 586	94 582
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	21 586	94 582
Витрати майбутніх періодів	1170	182 068	269 988
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	38 244	7 330
Усього за розділом II	1195	4 911 482	12 580 536
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	0	0
Баланс	1300	13 746 918	20 101 066

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	296 635	296 635
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	1 206 832	1 349 344
Додатковий капітал	1410	239 338	239 338
Емісійний дохід	1411	103 628	103 628
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	73 238	73 238
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7 983 406	10 465 825
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)

Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	9 799 449	12 424 380
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	10 280
Пенсійні зобов'язання	1505	1 137 392	626 913
Довгострокові кредити банків	1510	285 839	288 643
Інші довгострокові зобов'язання	1515	263 708	178 746
Довгострокові забезпечення	1520	95 539	29 229
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1 782 478	1 133 811
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	13 392	116 157
товари, роботи, послуги	1615	1 560 981	2 287 320
розрахунками з бюджетом	1620	346 427	82 409
у тому числі з податку на прибуток	1621	112 036	0
розрахунками зі страхування	1625	13 398	8 662
розрахунками з оплати праці	1630	47 088	31 500
одержаними авансами	1635	6 203	1 243 763
розрахунками з учасниками	1640	14 088	17 286
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	158 802	142 241
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	4 612	2 613 537
Усього за розділом III	1695	2 164 991	6 542 875
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	13 746 918	20 101 066

Примітки: У балансі відображено сгруповані у певному порядку узагальнені відомості про активи та джерела їх утворення в єдиному грошовому вимірі на кінець звітного періоду та порівняльні данні на кінець попереднього звітного періоду. Деталізація і обґрунтованість окремих статей балансу розкривається в примітках до фінансової звітності.

Керівник

ШЕВЧИК ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Головний бухгалтер

КАРЛАШ ТАМІЛА ПЕТРІВНА

Підприємство

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ГРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ
КОМБІНАТ"

за ЄДРПОУ

Дата

КОДИ
01.01.2023
00190977

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2022 рік
Форма №2
I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	14 354 012	22 545 072
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9 726 718)	(9 233 036)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	4 627 294	13 312 036
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	1 443 309	67 563
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(162 309)	(158 782)
Витрати на збут	2150	(2 013 251)	(1 728 353)
Інші операційні витрати	2180	(884 946)	(676 878)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3 010 097	10 815 586
збиток	2195	(0)	(0)

Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	9 749	190 883
Інші доходи	2240	2 780	63 915
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(295 412)	(186 491)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(128 614)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2 598 600	10 883 893
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-480 769	-1 963 915
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	2 117 831	8 919 978
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-2 019	-1 465
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	620 433	167 742
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	618 414	166 277
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(-111 314)	(-29 930)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	507 100	136 347
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2 624 931	9 056 325

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 782 778	4 004 082
Витрати на оплату праці	2505	1 020 186	1 245 417
Відрахування на соціальні заходи	2510	219 502	267 627
Амортизація	2515	1 755 686	2 000 977
Інші операційні витрати	2520	7 274 218	5 249 867
Разом	2550	15 052 370	12 767 970

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 186 540 000	1 186 540 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 186 540 000	1 186 540 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,784880	7,517640
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,784880	7,517640
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	6,57

Примітки: У звіті відображається інформація про доходи, витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства за звітний та попередній періоди.

Керівник ШЕВЧИК ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Головний бухгалтер КАРЛАШ ТАМІЛА ПЕТРІВНА

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			01.01.2023
			00190977

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
За 2022 рік
Форма №3

Стаття	Код рядка	За звітний період	Код за ДКУД
			1801004
1	2	3	За аналогічний період попереднього року 4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	10 515 421	27 032 460
Повернення податків і зборів	3005	346 033	681 127
у тому числі податку на додану вартість	3006	345 985	681 076
Цільового фінансування	3010	559	0
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1 496 189	25 668
Надходження від повернення авансів	3020	154 833	25 245
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	9 749	3 157
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	725	1 492
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	2 127 788	42 192
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(6 988 143)	(5 961 031)
Праці	3105	(831 285)	(946 351)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(226 955)	(257 341)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(1 906 381)	(3 228 059)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(835 520)	(2 093 743)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 070 860)	(1 134 316)
Витрачання на оплату авансів	3135	(2 582 090)	(2 155 975)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(66)	(14)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(1 285 911)	(332 149)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	830 466	14 930 421
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			

Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	3 103	752
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	0	1 917
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	131 384
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(748 333)	(1 631 457)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(139 113)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-745 230	-1 636 517
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(0)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(0)	(13 539 664)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(42 441)	(71 586)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-42 441	-13 611 250
Чистий рух коштів за звітний період	3400	42 795	-317 346
Залишок коштів на початок року	3405	21 586	392 751
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	30 201	-53 819
Залишок коштів на кінець року	3415	94 582	21 586

Примітки: Звіт про рух грошових коштів відображає потоки грошових коштів та їх еквівалентів протягом звітного періоду класифікую їх по операційній, інвестиційній та фінансовій діяльності.

Керівник

ШЕВЧИК ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Головний бухгалтер

КАРЛАШ ТАМІЛА ПЕТРІВНА

ДОДАТОК БЗ

Фінансова звітність за 2023 рік

Дата звіту 28.02.2024
 Період 2023 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Карлаш Таміла Петрівна](#)
 КАТОТТГ UA12060170010439451
 Кількість працівників 3 808

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	25 422.00	19 916.00
первісна вартість	1001	77 434.00	77 462.00
накопичена амортизація	1002	52 012.00	57 546.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	647 427.00	500 337.00
Основні засоби	1010	6 843 929.00	6 171 517.00
первісна вартість	1011	12 323 045.00	12 718 697.00
знос	1012	5 479 116.00	6 547 180.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	109.00	109.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	3 643.00	3 362.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	163 087.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	7 520 530.00	6 858 328.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	690 938.00	743 772.00
Виробничі запаси	1101	343 939.00	306 676.00
Незавершене виробництво	1102	96 594.00	37 479.00
Готова продукція	1103	250 405.00	399 617.00
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	

Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	9 616 171.00	6 652 941.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	55 310.00	70 307.00
з бюджетом	1135	829 196.00	347 839.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	139 765.00	47 219.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	20 080.00	19 925.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	996 838.00	5 603 714.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	103.00	103.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	94 582.00	104 051.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	94 582.00	104 051.00
Витрати майбутніх періодів	1170	269 988.00	270 459.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	7 330.00	55 686.00
Усього за розділом II	1195	12 580 536.00	13 868 797.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	20 101 066.00	20 727 125.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	296 635.00	296 635.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	1 349 344.00	1 088 087.00
Додатковий капітал	1410	239 338.00	239 338.00
Емісійний дохід	1411	103 628.00	103 628.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	73 238.00	73 238.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	10 465 825.00	9 393 672.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	12 424 380.00	11 090 970.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	10 280.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	626 913.00	721 533.00
Довгострокові кредити банків	1510	288 643.00	234 662.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	178 746.00	96 103.00
Довгострокові забезпечення	1520	29 229.00	38 052.00

Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 133 811.00	1 090 350.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	116 157.00	123 398.00
довгостроковими зобов'язаннями			
товари, роботи, послуги	1615	2 287 320.00	2 407 699.00
розрахунками з бюджетом	1620	82 409.00	134 040.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	8 662.00	11 126.00
розрахунками з оплати праці	1630	31 500.00	40 925.00
за одержаними авансами	1635	1 243 763.00	1 345 778.00
за розрахунками з учасниками	1640	17 286.00	17 772.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	142 241.00	137 921.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	2 613 537.00	4 327 146.00
Усього за розділом III	1695	6 542 875.00	8 545 805.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	20 101 066.00	20 727 125.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9 852 828.00	14 354 012.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00

Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	8 852 917.00	9 726 718.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	999 911.00	4 627 294.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	1 054 037.00	1 443 309.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	169 514.00	162 309.00
Витрати на збут	2150	1 860 415.00	2 013 251.00
Інші операційні витрати	2180	1 250 311.00	884 946.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		3 010 097.00
збиток	2195	1 226 292.00	
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	11 961.00	9 749.00
Інші доходи	2240	1 000.00	2 780.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	235 698.00	295 412.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	49 518.00	128 614.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		2 598 600.00
збиток	2295	1 498 547.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	171 886.00	-480 769.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		2 117 831.00
збиток	2355	1 326 661.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код	За звітний	За
-------------	-----	------------	----

	рядка	період, тис. грн	аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	5 520.00	-2 019.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	-13 750.00	620 433.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-8 230.00	618 414.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-1 481.00	111 314.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-6 749.00	507 100.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-1 333 410.00	2 624 931.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	4 794 726.00	4 782 778.00
Витрати на оплату праці	2505	1 015 598.00	1 020 186.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	214 724.00	219 502.00
Амортизація	2515	1 397 255.00	1 755 686.00
Інші операційні витрати	2520	6 321 707.00	7 274 218.00
Разом	2550	13 744 010.00	15 052 370.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 186 540 000.00	1 186 540 000.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 186 540 000.00	1 186 540 000.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1.12	1.78
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1.12	1.78
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період
-------------	-----------	------------------------	-----------------------

			попереднього року, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	13 252 880.00	10 515 421.00
Повернення податків і зборів	3005	1 499 838.00	346 033.00
у тому числі податку на додану вартість	3006	1 499 751.00	345 985.00
Цільового фінансування	3010	254.00	559.00
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		0.00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	133 753.00	1 496 189.00
Надходження від повернення авансів	3020	59 794.00	154 833.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	4 198.00	9 749.00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1 174.00	725.00
Надходження від операційної оренди	3040		0.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		0.00
Надходження від страхових премій	3050		0.00
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		0.00
Інші надходження	3095	2 532 643.00	2 127 788.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	6 746 906.00	6 988 143.00
Праці	3105	800 943.00	831 285.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	213 291.00	226 955.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	819 002.00	1 906 381.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116		835 520.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	819 002.00	1 070 860.00
Витрачання на оплату авансів	3135	2 368 164.00	2 582 090.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	4.00	66.00
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		0.00
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		0.00
Інші витрачання	3190	5 628 028.00	1 285 911.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	908 196.00	830 466.00

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		0.00
необоротних активів	3205	378.00	3 103.00
Надходження від отриманих: відсотків	3215		0.00
дивідендів	3220		0.00

Надходження від деривативів	3225		0.00
Надходження від погашення позик	3230		0.00
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		0.00
Інші надходження	3250		0.00
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255		0.00
необоротних активів	3260	794 254.00	748 333.00
Виплати за деривативами	3270		0.00
Витрачання на надання позик	3275		0.00
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280		0.00
Інші платежі	3290		0.00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-793 876.00	-745 230.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Власного капіталу	3300		0.00
Отримання позик	3305		0.00
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		0.00
Інші надходження	3340		0.00
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345		0.00
Погашення позик	3350	74 326.00	0.00
Сплату дивідендів	3355		0.00
Витрачання на сплату відсотків	3360		0.00
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	36 217.00	42 441.00
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370		0.00
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375		0.00
Інші платежі	3390		0.00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-110 543.00	-42 441.00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	3 777.00	42 795.00
Залишок коштів на початок року	3405	94 582.00	21 586.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	5 692.00	30 201.00
Залишок коштів на кінець року	3415	104 051.00	94 582.00

ЗГОДА здобувача вищої освіти
Державного університету економіки і технологій про перевірку
кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії Університету

Я, Нетупська Юлія Юріївна, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу.

Засвідчую, що кваліфікаційна магістерська робота «Інвестиційна привабливість підприємства та система її оцінки» виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформована, що відповідно до «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» зазначена робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ). З умовами такого розміщення ознайомлений(на).

20.12.2024

_____

Ю.Ю.Нетупська

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 11:06:23 23.01.2025

Назва файлу з підписом: Нетупська ЮЮ_ЗАЯВА.pdf.asice

Розмір файлу з підписом: 104.3 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Нетупська ЮЮ_ЗАЯВА.pdf

Розмір файлу без підпису: 104.9 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: НЕТУПСЬКА ЮЛІЯ ЮРІЇВНА

П.І.Б.: НЕТУПСЬКА ЮЛІЯ ЮРІЇВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2997202185

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 11:06:22 23.01.2025

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F0400000062E54C01DEF6DF05

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.10.24 15:00